

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563. Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Lisbona, 28. okt. c. V severnem portugalskem mestu Braganzi je nenadoma izbruhnila vojaška revolta, ki naj bi bila signal za splošno vstajo v vsej državi. Vlada pa je pravočasno zvedela za načrt in prišla glavne voditelje v Braganzi in drugih garnizijskih mestih. Pokret so vodili večinomna podčastniki. V Braganzi so najprej poskušali mirno pridobiti častnike, ko pa se to ni uprilo, je prišlo do spopada, pri katerem je bil ubit en častnik. V Lisboni in Oportu ni nemirov, tamkajšnje posadke pa so pripravljene za takojšnji nastop.

Od nedelje do nedelje

Po domovini

Volitve v Delavsko zbornico

so se vršile preteklo nedeljo in so bili včeraj objavljeni uradni podatki o izidu. Številke so sledeče:

Za splošno skupino:

Na rednih volitvah so dobili rdeča lista 7429, modra 6548 in bela 5188 glasov.

Obratna volišča so dala rdeči listi 10.753, modri 5099 in beli 3917 glasov.

Pismono glasovanje je dalo rdeči listi 666, modri 1053 in beli 673 glasov.

Skupaj je dobila rdeča lista 18.848, modra 12.700 in bela 9778 glasov.

Za nameštensko skupino:

Na rednih volitvah je dobila lista 946, modra 2489, bela 449, zelena 759 glasov.

Obratna volišča so dala rdeči listi 146, modri 984, beli 88, zeleni 89 glasov.

Pismono glasovanje je dalo rdeči listi 35, modri 133, beli 23, zeleni 25 glasov.

Skupaj je dobila rdeča lista 1127, modra 3606, bela 560, zelena 873 glasov.

Neveljavnih je bilo v nameštenski skupini 737 glasov.

Mandatni v novi Delavski zbornici, so potemtakem razdeljeni takole:

Splošna skupina:

Nacionalno delavstvo (modri) . . . 15 mandatov
Strokovna komisija (rdeči) . . . 23 mandatov
Jugoslovanska stroka (beli) . . . 12 mandatov

Nameštenska skupina:

Nacionalno nameštinstvo (modri) . . . 6 mandatov
Savez privatnih nameštencev (rdeči) 2 mandata
Stroka zasa. nameštencev (beli) 1 mandat
Združeni zasebni nameštenci (zeleni) 1 mandat

Skupno torej: rdeči 25, modri 21, beli 13 in zeleni 1 mandat.

Zverinski umor v St. Vidu

kjer sta brata Anton in Andrej Mali, doma z Goranske, umorila Andrejevo ženo Amalijo, je dobil svoje zadnje poglavje pred sodnim senatom v Novem mestu. Dva dni je slovenska javnost s stisnjenim srcem brala popis dogodkov iz strahotnih dni, kamor so strmovali fantje in dekleta naše dobe, ter se s strahom povpraševali, kje ležijo globlji vzroki tega propadanja. Sodni senat je razpravo končal, a bo izrekel sodbo tebe v tork tega tedna. Komaj smo se oddahnili od tega okuženega ozračja, ki ga zastrupljali fantje in dekleta naše dobe, zadahali drugi mrljiki dah iz Trojan, kjer je ničvredna žena nagovorila neko propadlico, da je iz zasede ustrelila njenega moža. Sicer bi bilo boljše, ako bi takšen smrad na našem narodnem telesu zamolčali, vendar pa je potrebno, da pogledamo dejstvom v oči, da se ne bomo pustili zavajati v kakšno iluzijo o moralni zvišenosti, v kateri živimo, ampak da se bomo tej kužni reki uprli, preden se ne bo razlila po našem do sedaj še zdravem in moralnem ljudstvu.

Omeniti je treba,

le razne katastrofalne požare, ki so tudi ta teden pustošili kmetijske domove in uničevali delo pridnih kmetijskih rok, tako v Žužemberku, kjer so pogoreli štirje kmetje do tal in je škoda cenjena na en milijon dinarjev, in v Apačah, kjer je uničeval ogenj šele pred dobrimi 14 dnevi, zopet uničil požar vse premoženje kmetu Reichu. — Gostilničariji so imeli v Belgradu svoj letni kongres. Ugotovilo se je, da imamo v Jugoslaviji okrog 50.000 gostilniških obratov, ki preživljajo domala pol milijona oseb. — Volitve v Pokojinski zavod so razpisane za 25. november letošnjega leta. — V gradu Samoboru se je nastanil kot puščavnik slovenigraški rojak, ki se hoče odreči svetu in samevati v gradu, kjer si gradi kapelico.

Po tujini

Ceškoslovaška republika

je slavila včeraj svojo petnajsto obletnico narodnega osvobodjenja in ustanovitve kot neodvisne države. Po vsej Jugoslaviji so narodni praznik bratskega naroda slavili z iskrenim navdušenjem, ki je ponovno dokazalo, kako trdne so vezi, ki vežejo nas na Čehe in Slovake in češkoslovaško državo.

Obletnica pohoda v Rim

Rim, 28. oktobra, AA. Danes dopoldne se je vršila proslava 11-letnice pohoda na Rim z vsem sijajem in sredi navdušenih množic ljudi. Ob 13.10 je stopil Mussolini na balkon in zbrane množice so ga začele burno pozdravljati. Nato je imel nagovor. Na koncu je Mussolini poljubil prapor Društva in vzkliknil: Na tem trgu, ki je srce Rima, ker počiva v njem truplo neznanega vojaka, vam obljubim, da mora biti slava bodočnosti še večja kakor slava preteklosti.

Zakon o občinskih gozdovih

Belgrad, 28. oktobra, AA. V ministarstvu za gozdove in rudnike sestavljajo načrt zakona o odtujitvi in ureditvi občinskih gozdov in pašnikov, o odtujitvi zemljišč v korist kmetovalcev, ki jim priamkuje zemlje in o ureditvi gozdne posesti v bivši Bosni in Hercegovini.

K tem zakonom bodo državni gozdovi oproščeni vseh dotedanjih davkov. Po drugi strani pa kmetovalci prišli do svojih gozdov, ki postanejo na ta način njihova last. S tem zakonom bodo urejena še nekatera druga vprašanja.

Trgovci! Naročite božične razglednice, ki jih izda škofijski odbor Katoliške akcije! Izidejo 15. novembra. Štiri vrste v štiri-barvnem tiskul

Na Goriškem

se oznanja nov val preganjanja naših ljudi. Tako smo v ponedeljek poročali, da so bili številni slovenski fantje v Postojni aretirani in obtoženi rovarjenja proti državi. Tamošnje oblasti prepovedujejo tudi, da bi naši ljudje peli slovenske nagrobne pesmi na pokopališčih. V Rihemberku pa so bili aretirani slovenski fantje, ker so doma peli slovenske narodne pesmi. Doklej še, o Bog, doklej bo vse to trajalo, sredi Evrope, sredi civilizirane sveta?

Ameriško-rusko zbliznanje

je razgibalo ves svet, kar je razumljivo. Sovjetski komisar za zunanje zadeve je že na potu v Ameriko, da začne pogajanja, s katerimi hoče doseči, da se sklene med Rusijo in Ameriko pakt o prijateljstvu in nenapadanju, nadalje nova trgovinska pogodba ter slednjič neke vrste obrambni pakt proti japonskemu imperializmu, ki ne ogroža samo življenjskih interesov Rusije na vzhodni obali Sibiri, ampak se zajeda tudi v meso in kri ameriških interesov v Tihem morju in na kitajski obali. Katoliški krogi gledajo z nezaupanjem na proces zbliznanja, ker Rusija do sedaj še ni dala nobenih garancij, da bo opustila svojo protiversko gonjo in svoje rovarjenje za svetovno komunistično revolucijo. Če pride do sporazuma, bo imel dalekosežne posledice za bodoči razvoj svetovne politike.

Francoska vlada je padla

zadnji tork zaradi politične nezvestobe socialistov. Daladier, dosednji predsednik, se je hrabro boril, a je moral podleči, ker so se socialisti hoteli nad njim maščevati, da je podpiral razdor v socialistični stranki. Predsednik nove vlade, ki je po osebah in ideološko ostala domala ista, kateri je nasledila, je prejšnji mornariški minister. Francoski listi sami pišejo, da je ta vlada že sedaj obsojena na smrt, ker je slaba, in da bo vladala samo v prehodni dobi, dokler da ne se oglasi kakšna nova osebnost, ki bo dala Franciji vlado, primerno za teže sodobnih problemov, ki se z dneva v dan kopičijo in zahtevajo širokih pleč in velike energije.

Na Balkanu

je bil pretekli teden zelo plodovit na širokopoteznih političnih podvigih. Rumunski zunanji minister Titulescu se je na povratku iz Turčije zadržal nekaj časa v Belgradu, kjer je izjavil častnikarjem, da je s svojim potovanjem zadovoljen. Posrečilo se mu je pridobiti Poljsko za miroljubna prizadevanja Male zveze. Isto je storil tudi po balkanskih državah. Iz vsega tega se da razbrati, da se na Balkanu pripravlja velik pakt med Jugoslavijo, Turčijo, Rumunijo in Grčijo za obrambo statusa quo ali za obrambo mirovnih pogodb in meja, ki so jih te pogodbe potegnile. Vključ naj bi bil prizadevanjem od strani Male zveze se je Bolgarija izločila iz kroga teh držav in hoče ostati nevezana, kot se je izrazil predsednik Mušanov. Istočasno pa, ko je potoval Titulescu po Balkanu, se je vozil madjarski predsednik vlade Gömbös v Turčijo ter se nazaj grede ustavit v Bolgariji, kjer so mu priredili velike slavnosti. Iz tega smemo sklepati, da je Bolgarija odklonila sodelovanje z miroljubnimi cilji Male zveze, Turčije in Grčije, a ne zato, da bi ostala nevezana, ampak da ostane priključena na blok držav, ki jih vodi Italija in kateremu pripada tudi Madjarska. Sliki se, da se bosta v kratkem sestala rumunski in bolgarski kralj in da se bo še enkrat poskusilo spraviti Bolgarijo med države miru na Balkanu. Pričakovati smemo, da bo ta sestanek uspešen, kajti sicer je verjetno, da bo bolgarsko ljudstvo, ki je za mir in za zbliznanje z vsemi balkanskimi državami, prisiljeno, da si mesto sedanjih vodij svoje politične usode izbere druge.

ELIX izdrživa
sijalica

Belgrajske vesti

Belgrad, 28. okt. m. Premiščena sta na gl. carinarnico v Ljubljano za carinika 8. pol. sk. Dragotin Svavov, za pomožnega carinika 9. pol. skup. na carinarnico 1. reda v Rakek Konstantin Zisič.

Belgrad, 28. okt. AA. Zunanji minister je 28. t. m. izročil narodni skupščini v razpravo zakonski predlog o dopolnilnem dogovoru h kliničnemu dogovoru z dne 27. aprila 1932 in 2. novembra 1932 sklenjenem in podpisanim v Belgradu 23. avgusta 1933 med kraljevino Jugoslavijo in švicarsko konfederacijo. Za zakonski predlog je zahteval nujnost.

Belgrad, 28. okt. m. Danes dopoldne je bila pod predsedstvom Narodne skupščine seja sekcije za medparlamentarno unijo. V imenu naše Narodne skupščine se bosta balkanske konference, ki bo v Solunu 5. in 6. novembra udeležila Mihajlo Živančević in Ivo Mohorič.

Belgrad, 28. okt. m. Današnje »Službene Novine« objavljajo odlok prosvetnega ministra, da se rok, ki je določen v čl. 30 pravilnika o polaganju praktičnega učiteljskega izpita za učitelje gospodinjstkih šol in tečajev z dne 30. septembra podaljša še za 6 mesecev, računajoč od 19. oktobra 1933. Iste »Službene Novine« objavljajo dodatek k pravilniku za mednarodni letalski promet civilnih letal na področju kraljevine Jugoslavije. Čl. 8 tega dodatka se glasi: odstavek četrtemu se doda pri: aerodrom Skoplje še: aerodrom Ljubljana. Geografska lega: geografska dolžina 42 stopinj, 13 minut vzhodno, geografska širina 46 stopinj, 3 minute severno, lokalni položaj: vzhodno od mesta Ljubljane ob železniški progi.

Zagrebačka vremenska napoved. Jasno in nekoliko topleje.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe in vzhodni rob Alp: Prognoza neotova; južne Alpe: najbrže južno deževno.

V starejših letih sveže in nelzčrpane

morejo ostati samo osebe, ki za časa posvetijo vso pozornost pravilni negi zdravlja. K tej negi pa spada predvsem čisto preosnovljanje in obnavljanje človeškega notranjega ustroja, ki ga je treba od časa do časa očistiti nakopičenih, telesu škodljivih snovi. V to svrhu je najboljšo redno uživanje PLANINKA-CAJA, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Ultravioletni solnični žarki in gorska mineralna zemlja dajejo tem zeliščem posebno zdravilno moč za čiščenje in obnavljanje krvi, ki tako očiščena, lahka in pravilno kroži po zopet prožnih žilah, kar ima za posledico, da si ohranimo svežost, gibčnost in čilost do visoke starosti. — Zahtevajte v apotekah samo pravi PLANINKA-CAJ-BAHOVEC v plombiranih zavitkih in z napisom proizvajalca LEKARNA MR. BAHOVEC — LJUBLJANA

Utrinki

RAJ NA MADJESKEM

V listu »Magyar Hirnap« znani pisatelj Gyula Illés popisuje življenje madjarske vasi takole: »Hodil sem skozi vasi, v katerih je skoraj polovica hiš imela zabita okna. Prišel sem v vasi, v katerih ob nedeljah niti enega otroka nisem videl na cesti ali dvorišču. Pred vrati so sedeli bolniki, izsušene ženske in molčeči starci. Enega izmed mož sem vprašal, koliko je star. Odgovoril mi je: Devet in trideset. Zupne matice so mi marsikaj razkrile. V neki vasi sem v maticah našel, da umrje dvajset ljudi v istem času, v katerem se štirje roje. Drugi je bilo štirinajst mrtičev in le šest krstov. V tretji vasi je bilo devet smrtni in le eno rojstvo. Tako živi, tako propada le kakih 50—100 km od nas celo ozemlje nastran Donave. Mi pa tukaj v glavnem mestu o tem nič ne vemo. Priznati pa moram, da nimam veliko upanja, da bi moje besede ališali tam, kjer bi jih morali.«

NOVI GOSPODARSKI RED

Poljski katoliški sociolog Jan Pilsudczyk je pred kratkim izdal knjigo o družabni in gospodarski krizi v luči katoliškega svetovnega nazora. V tej knjigi izraža prepričanje, da niti sistem svobodnega gospodarstva, niti kakršnakoli oblika vezanega gospodarstva ne moreta za vse čase veljati kot edina mogoča gospodarska oblika. Nove potrebe zahtevajo tudi novih sistemov, ali vsaj spremembe dosedanjega sistema. Prav za prav noben gospodarski sistem ne živi dlje, kakor nekaj desetletij, vsaj v prvotni obliki ne. Gospodarske tečaje ne nikdar ne bodo dale popolnoma odstraniti, vsekakor pa bodo zahtevale vselej spremembo gospodarskega načrta. Tudi sedanje razmere zahtevajo tako spremembo. Misel takozvanega načrtnega gospodarstva sili vedno bolj na dan, čeprav so jo teoretično skoraj povsod odklonili, ker je z njo zvezanost mnogo težav, carinske meje, prislilno gospodarstvo z devizami, prepoved uvoza itd. — Na

drugi strani je pa tudi res, da zgolj tehnične spremembe sedanega gospodarskega značaja in le organizatorična sprememba družabne ureditve ne moreta več zadostiti. Socialna prenova sveta je mogoča le v brezkompromisnem prizadevanju in delu za uveljavljanje krščanskega moralnega zakona. Ravno zaradi tega, če bodo kristjani to vzeli zares, bo treba pravilneje izpeljati novo razdelitev lastnine. Pri tovarnah, strojih in orodju bo popolnoma enakomerna razdelitev kapitala skoraj nemogoča. Pač pa bi se pri razdelitvi zemlje lažje našlo ravnotežje. Sploh bo v bodoče bolj treba paziti na rodno grudo, kakor pa na denarne trge in mednarodno trgovino. Namen potrebne krščanske družabne reforme je, kakor papež Pij XI. tako določno izjavlja, uvedba stanovskega reda. Pilsudczyk se strinja s tem in to potrebo uveljavlja predvsem s stališča države: Javni zastopi v državah se danes šibe pod težo nalog, ki presegajo njihovo pravo območje. Moderna država je prevzela naloge, za katere je pri svojem bistvu nesposobna. Stanovi so torej že zaradi tega potrebni, da državo razbremenijo ter jo vrnejo njenemu pravemu namenu. Stanovi pa naj ne imajo le organizatoričnega pomena. V okviru stanov naj se namreč osnuje nova življenjska skupnost.

Češki stražniki v Belgradu

Belgrad, 28. okt. m. Včeraj so prispeli v Belgrad češkoslovaški stražniki. Z ladjo so se iz Belgrada odpeljali v Zemun, kjer jih je v pristanišču sprejela godba stražnikov iz Novog Sada in gojenci centralne policijske šole v Zemunu. Češkoslovaškim stražnikom so priredili v Zemunu tamkajšnji stražniki banket. Danes so odpotovali z avtomobilom na Avalo, kjer so položili venec na grob neznanega vojaka. Popoldne so se vrnili v Zemun, kjer so jim ponovno priredili banket. Češkoslovaški gosti so se nato z avtobusi odpeljali v Subotico.

Kam drvi dolar?

V »Journal de Geneve« je izšel dne 27. oktobra pod gornjim naslovom sledeči zelo poučni članek o Rooseveltovem boju proti gospodarski krizi, ki ga je napisal uvodničar P.-E. B.

Do kakšnih uspehov je prišel Roosevelt po tolikem napornem delu? Ali je kmet izbrisal svoje dolgove? In industrija, ki se je zaradi inflacije razmahnila, ali je mogla vzdržati visoke cene in visoke delavske plače v času brezposelnosti in ko postaja osiromašenje širokih plasti naroda vedno večje?

Vsi pravijo, da ne. Rooseveltov pokret do sedaj ni prinesel uspehov, ki bi jih moral in ki so jih pričakovali. Blago, ki je ležalo nakopičeno po skladiščih, se je sicer prodalo in novo blago, ki je bilo izdelano, odkar je Roosevelt vpeljal inflacijo, prihaja na trg ravno sedaj. Toda nove cene nikakor ne morejo prepričati kupca, da bi blago kupil, ker cene so previsoke. Roosevelt in njegov pobočni general Johnson st. imela namen zvišati cene na velikem v tovarni, zato pa kolikor mogoče stisniti cene v podrobnosti razprodaji. Z drugimi besedami rečeno, oni ki naj nosijo breme Rooseveltove akcije, naj bi bili posredniki, trgovci, ki posredujejo med tovarno in med posameznim kupcem. Če se recimo prodaja v tovarni blago po 100 Din in ga v podrobnosti razprodaji prodajo po 200, potem to ni prav, je rekel Roosevelt. Tovarna ne zasluži in ne more zato delavskih plač zvišati. Kupec blaga ne more kupiti, ker je zanj predrago. Zato naj tovarna zviša cene na debelo od 100 na recimo 125, ki jo bo kupec lažje zmogel. Roosevelt je torej podpiral tovarno in delavstvo ter kupca in je zahteval, da se za nje žrtvuje posrednik, to je trgovec. Trgovec naj kratkotalno prodaja na drobno po tovarniških cenah. Vsa propaganda »Modrega orla« je bila in je seveda še naperjena proti trgovcu, ki naj bi postal žrtev. Trgovec, ki se niso vdali, so približi na sramotne stebre ali jih enostavno bojkotirali, če niso privolili v to, da napravijo patrijotični samoumor.

Toda ves ta boj uspehov ni dosegel. Cene so ostale še vedno previsoke in blago se zopet kupi po skladiščih, novo zaposlovanje brezposelnih je pa kar čez noč prenehalo.

Brezposelnost je srce gospodarske krize v Ameriki. Roosevelt je obljubil, da jo bo odstranil še to leto. Res je, da je našlo 2 in pol milijona delavcev dela in zaslužka, ali ostane jih še vedno 11 milijonov, ki čakajo. Kam s temi? Zima prihaja in Roosevelt bo moral najti sredstva, da preživi najmanj 15 milijonov ljudi. 700 milijonov dolarjev, s katerimi razpolaga, te armade brezposelnih ne bo mogel prehraniti. In kaj potem? To je polom prve vrste.

Zakaj ves ta strahoten neuspeh? Lipmann je o tem napisal poučen članek v »New York Herald«, ki izven v ugotovitve, da se sicer delavske plače zvišale, a da temu primerno kupec ali konzum ni povečal svojega dosedanjega kupnega količnika. In to ni čudno, saj dve tretjini blaga, ki ga izdeluje ameriška industrija, ameriški delavec sploh ne more porabiti in je zato tudi ne kupuje, čeprav mu je bila plača zvišana. Kaj pomaga torej razmah industrije za predmete, ki jih delavski konzument ne rabl.

Po našem prepričanju je temeljni vzrok za ta očividni neuspeh Rooseveltovih poskusov ta, da široke mase ljudstva vendar le niso popolnoma zaupale predsednikovim načrtom. Rooseveltovo akcijo označuje predvsem stremenje, da bi pomagal revnim slojem s pomočjo in s

žrtvami premožnejših. Zgodilo se je pa sedaj to, da so revni sloji sicer prišli deloma na svoj račun, med tem ko so premožnejši sloji, ki bi morali plačati račun Rooseveltovega poskusa, svoje žepce zavezali in iz nezaupnosti napram predsednikovi politiki sedaj manj kupujejo, manj trošijo. Revni sloji dve tretjini industrijskih izdelkov ne rabijo, premožnejši jih pa nočejo. Konec mora biti ta, da to blago zopet zastaja v skladiščih in morajo tovarne svoje obrate zopet omejati.

Poglejmo samo naslednje številke. Industrijska produkcija je v avgustu dosegla 85% produkcije, ki jo izkazuje leto blagostanja 1929 v avgustu. V septembru pa je že zopet padla na 72%. V primeru z l. 1929 je število zaposlenih delavcev naraslo od julija do septembra 1933 od 69% na 74%, njihove plače pa od 46.4% na 55.7%. Iz tega sledi, da je nekaj delavcev našlo novega dela, med tem ko se splošna kupna moč delavskega stanu ni dvignila v istem razmerju. In čimbolj so rastle plače, tembolj so se dvigale tudi cene.

Vsi napor, da se vzpostavi blagostanje leta 1929, so zadel torej na nepremagljive ovire socialnega značaja. Zakon o vrednostnih papirjih je omrtvil trg, zakon o industrijah ga je vklestil v verige. Rooseveltovo socializiranje je res odgovarjalo zavestni zahtevi naroda, rodilo se je iz obupa, a sedaj ubija obnovo. Rooseveltov poskus končava sedaj z neuspehom načrtnega gospodarstva, kot ga je zasnoval on sam, kajti z zakoni narave je vsaka igra nevarna.

V poljedelstvu je kriza znova izbruhnila z vso silo. Vsi načrti, da bi se kmetijska produkcija umetno znižala, so padli v vodo. Letošnja žetev je mnogo večja kot prejšnje in cene zopet neznosno padajo. Kmetje zopet ne morejo ničesar kupiti, se razburjajo, protestirajo, stavkajo in zahtevajo novo inflacijo v veri, da jih bo rešila kot jih je začela postavila na noge spomladan.

Po inflaciji vpijejo tudi drugi sloji. Pritisk na Roosevelta postaja vedno hušji. Toda on, kljub otipljivim in poraznim rezultatom svojega poskusa, še vedno ni pripravljen, da bi se ustavil. A inflacije se junaka brani. Vsed pritiska od zunaj bo moral iskati kompromisa. V svojem zadnjem govoru po radiju je namigaval zelo tajinstveno tako na načrtno gospodarstvo kakor na zlato valuto. Obljubljal je zvišanje cen za surovine, toda kako naj to obljubo izpolni brez inflacije. Na drugi strani pa govori o ustanovitvi »commodity dolarja«, to se pravi denarja, ki bi se oslanjal na celokupno narodno bogastvo. Začel je zbirati zlato in je prepovedal prodajo v inozemstvo. Torej bo dolar vendar le podpiral in ne bo dovolil, da ga nova inflacija zopet zruši. Polagoma prihaja do spoznanja, da mora biti denar trden in da je nestalost v vrednosti dolarja krizo le še povečala. Nikdo ne ve kaj in kako. Inflacija, ne inflacije, podpiranje dolarja. Morda misli Roosevelt napraviti kompromis in najprej izpeljati inflacijo, da pomaga kmetom, potem pa z nakopičenim zlatom dolarjevo vrednost utrditi. Ne bi mogel povedati, kakšni so Rooseveltovi nameni v tem pogledu.

Imamo pa vtis, da se je Roosevelt vendar le razvil, mnoge razvil od julija sem in da je uvidel, da Amerika ni samo upnik inozemstva, ampak da mu tudi svoje blago prodaja. Načrtno gospodarstvo torej ni čisto ameriška zadeva, ker zadira v mednarodno-gospodarske interese. Zdi se, da je vse, kar se je sedaj zgodilo, samo mahanje po praznem zraku, mimo osnovnih in bitnih problemov.

Revolta v Moskvi?

Moskva, 28. okt. e. Snoči je izbruhnila med vojaštvom revolta, katero pa je redarstvo takoj preprečilo. Aretirana sta dva kapetana in pet poročnikov, pričakovati pa je še nadaljnjih aretacij.

VICHY-ETAT

GRANDE GRILLE - HOPITAL - CELESTINS -

JETRA ŽELODEC IN ČREVA LEDVICE

Potrebe našega vseučilišča:

Vseučiliška knjižnica v Ljubljani

Ena prvih in temeljnih potreb vsakega vseučilišča je lastna knjižnica. Bogato založena z znanstvenimi deli more nuditi podlago temeljitejšemu in globljemu študiju akademskega dijaštva in široko polje umetnega ustvarjanja znanstvenikov. Sleheri univerzi je priključena tudi knjižnica. Tudi Belgrad in Zagreb se moreta ponašati s svojimi univerzitetnimi knjižnicami. Edino Ljubljana dosedaj še ni prišla do te prepotrebne znanstvene institucije. V zadnjem času pa postaja klic po ustanovitvi vseučiliške knjižnice v Ljubljani čedalje glasnejši. Stvar je dozorela in čaka samo realizacije. Ker pa ni zahteva po ustavitvi univerzitetne knjižnice v Ljubljani samo zadeva naše akademske mladine in kroga naših znanstvenikov, marveč javna zadeva, je prav, da pride tudi pred slovensko javnost.

Misel in potreba po vseučiliški knjižnici v Ljubljani je zrastle ob enem z ustanovitvijo vseučilišča samega. Toda začetek našega vseučilišča je zahteval osredotočenje vseh sil in delovanja ravno pri utrjevanju tega našega najvišjega kulturnega zavoda. Misel po vseučiliški knjižnici pa ni zamrla. Na plan je stopila, kakor hitro so bile razmere na univerzi urejene. L. 1930. se je tedanjemu rektorju dr. Metodu Dolencu posrečilo, da je zainteresiral za ostvaritev te knjižnice vse merodajne činitele v Belgradu. Po njegovem vsestranskem prizadevanju je vlada odobrila postavko 7 milijonov dinarjev, ki naj bi se vnesla v državni proračun v desetih letnih obrokih. Prva dva obroka sta se v drž. proračunu že vnesla, žal pa ne izplačala. Vlada je namreč zahtevala, naj se prične takoj z zidavo knjižničnega poslopja. V to svrhu je tudi odobrila posojilo, ki naj bi ga izplačala za zidavo poslopja drž. hipotekarna banka. Začeli so se delati načrti za zgradbo. Komisija, ki je ocenjevala posamezne načrte, pa je vse odklonila, ker niso ustrezali potrebam modernega knjižničnega poslopja. Naprosili so tedaj našega mojstra, arhitekta Jožeta Plečnika, da napravi po svoji zamisli načrt vseučiliške knjižnice. Ker se ni pričelo takoj z zidavo, je vlada postavke za zgradbo tega poslopja v nadaljnjih letnih proračunih brisala.

Arhitekt Jože Plečnik je izdelal svoj idealni načrt zgradbe vseučiliške knjižnice. Načrt je izdelan po najmodernejših principih in zahtevah vseučiliške knjižnice. Mogla bi se kosati s sleherno knjižnico svetovno znanih univerz. Zgradba sama bi stala na mestu, kjer je stal svojčas Auerspergov dvorec ob rimskem zidu v Vegovi ulici. Ta prostor je še l. 1930. odkupila v to svrhu mestna občina. Vseučiliška knjižnica bi bila po Plečnikovem načrtu najlepša estetska rešitev za zazidavo praznega

prostora v Vegovi ulici in bi postala kras ljubljanskemu mestu. Proračun za zgradbo je predviden na 14 milijonov dinarjev.

Z ustanovitvijo vseučiliške knjižnice v Ljubljani bi se spremenila tudi funkcija doseadanje drž. študijske knjižnice (licejske), ki je sedaj nastanjena v poslopju poljanske gimnazije. Pretvorila bi se v vseučiliško in se dopolnila s knjižnicami posameznih vseučiliških institutov. Ta knjižnica je stara že 150 let, je izredno bogata in že dejansko vrši vse funkcije vseučiliške knjižnice, kolikor je to seveda mogoče. Poudariti moramo na tem mestu, da prostori, v katerih je ta knjižnica nastanjena, daleko ne odgovarjajo ogromnim potrebam, ki rastejo iz dneva v dan. To deloma zaradi premalega osebja in premajhne dotacije, v prvi vrsti pa zaradi silnega pomanjkanja prostorov. Vsi prostori so že dobesedno prenasajani. Neverjetna, naravnost ogromna škoda pa se dela s tem, da stoji ravno vsled pomanjkanja prostorov celi skladi knjig v kletih, ki so docela vlažni. Kakšno škodo povzroča na knjigah vlaga, pa ve vsakdo. Knjižnica je dobivala do prevrata izvide vsega, kar se je tiskalo na ozemlju bivše Kranjske, od prevrata dalje pa izvide vseh izdanih v naši kraljevini. Letni prirastek knjig, revij in časopisov je torej ogromen, prostori pa vedno enako majhni.

Vseučiliško knjižnico bi najbolj rabila naša akademska mladina. S tem bi ji bila dana večja možnost znanstvenega poglobljanja. Akademska mladina trpi sedaj najbolj v tem, da ji manjka prostorov, kjer bi lahko neovirano in nemoteno študirala. Prostori na univerzi so majhni, seminarji sobice, kjer stoji komaj nekaj mizic, strokovne knjižnice posameznih fakultet se stiskajo po hodnikih in ne morejo tako ustrezati svojemu namenu, v drž. študijski knjižnici pa je komaj osemnajst sedežev! Najbolj pa potrebujejo in pogrešajo primernih prostorov naši tehniki. Zato se ni čuditi, če je zrastle med njimi v zadnjem času močno in razveseljivo gibanje, da se načrti o vseučiliški knjižnici še enkrat ostvarijo in se tako postavijo temelji vsestranskemu in globokemu študiju. To njihovo gibanje moramo z vsemi silami podpreti, saj bolj kot kdaj prej potrebuje ravno sedaj naš narod v svoji stroki dovršenih inteligentov.

Viri, pomoči, podpore? Ljudje se boje teh besed, narod in država ne! Kjer gre za koristi države in naroda, prenehajo vsi pomisleki. Blaginja domovine mora biti naša največja zapoved. S skupnimi žrtvami in s skupnim delom si bomo zgradili in ustvarili tudi to našo veliko kulturno institucijo, pri čemer naj sodeluje država in zasebniki!

B. V.

Mohorjeve knjige so izšle

Knjige Družbe sv. Mohorja so dotiskane in se začno razpošiljati te dni. Vse gg. poverjenike prosimo, da blagovolijo potrpeti, ako bi težko čakali knjig. Odprava se bo vršila kar najhitreje po določenem redu. Ker prihaja mnogo vprašanj, ali se je še mogoče naročiti na letošnje knjige, ponovno obveščamo, da se še vsak lahko naroči, in sicer v Ljubljani tudi pri Novi založbi, povsod pa pri svojem poverjeništvu. Najkrajša pot pa bi bila, da pošlje član po nakaznici 20 Din v Celje Mohorjevi družbi, in pove, kateremu poverjeništvu naj knjige ob skupni pošiljki priložimo.

Mohorjeva družba v Celju.

Jubilej dela, zvestobe in ljubezni

Kranj, 27. okt.

Na Hujah pri Kranju bo te dni praznoval ugledni in daleč okrog znani tovarniški mojster pri tvrdki »Standard« (prej Karl Pollak) in hišni posestnik g. Ivan Brezar trojni jubilej: 50 letnico, odkar deluje v strojarakem poklicu, 40 letnico, odkar služi v imenovanem delavskem letu Pollakovi tovarni in 40 letnico, odkar živi v srečnem zakonu z ljubljeno soprogo Marijo.

Ivan Brezar se je rodil l. 1869. v Senčurju. L. 1883. se je šel učiti strojarne obrti, za katero je trajala učna doba 4 leta. Kot pomočnik je nato delal po Koroškem, Štajerskem in sp. Avstrijskem do vojaških let. Jeseni 1893 je prišel v službo Karla Pollaka st. v Kranju. Ob enem se je Brezar še isto jesen, poročil s svojo izvoljeno Marijo Lomšek, doma iz Nove Štife na Štajerskem. V srečnem zakonu z ljubljeno soprogo se mu je rodilo 6 sinov in 1 hčer. Trije sinčki so umrli v otroški dobi, sin Rudolf, izučen čevljar, je umrl pred 2 leti, Karel je mojster v tovarni čevljev Ivana Prešerna, Mirko, izučen trgovec, je sedaj pri vojakih, hčerka Matilda pa biva s svojim možem orožniškim pri ednikom in poveljnikom postaje na Raki pri Krškem.

S pristudenim denarjem in s pridnostjo svojih rok si je Brezar na Hujah postavil lično hišico in si ustvaril prijetno domačijo.

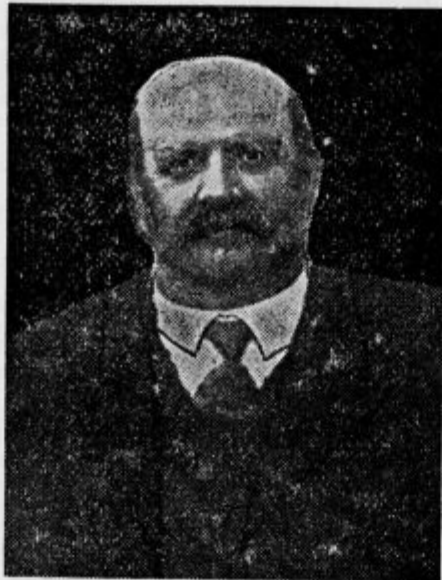
Jubilantovo življenje pa je bilo nerazdružljivo zvezano s Pollakovim tovarno. To je povsem razumljivo. Kot 24 letni fant je stopil v službo podjetja, kateremu je posvetil vso življensko silo in moč. On sam je prisostvoval in z lastnim delom pomagal, ko se je razvijala, ustvarjala ter modernizirala sloveča Pollakova tovarna v Kranju.

Ob tej priliki nam je prijetna dolžnost, da vsekakor vernemu krščanskemu možu in poštenjaku ter pridnemu delavcu mojstru Ivanu Brezaru, ki s ponosom gleda na 50 let vztrajnega dela in še danes neumorno hodi v službo, k tej petdesetletnici iskreno čestitamo. Čestitati mu moramo pa tudi k zvestobi 40 letnega udejstvovanja v enem in istem podjetju, saj so se večkrat nudile drugod lepše prilike in večje ugodnosti, pa zvesti Brezar ni zapustil Pollakove tovarne, s katero je vzrastle. Prav posebno tople čestitke pa naj veljajo k njegovemu intimnemu družinskemu jubileju, ko bosta

ekupaj z vrljo soprogo praznovala 40 let zakonske sreče, zvestobe in ljubezni. Bog živi Ivana Brezarja in njegovo soprogo v krogu ljubkih otrok še dolgo let.

— Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Možje legajo v grob...

Možu, ki Vam ga kaže slika, je bilo ime Aleš Gril. Bil je veleposestnik velike, po vsem spodnjem Koroškem znane Mentlrove kmetije v Ovbrah pri Velikovu. Pred 35. leti se je preselil iz Šmartna pri Slovenjgradcu na Koroško s svojo pridno ženo, resno in umno Mentlrovo materjo. Šostanski g. župnik Pavel Gril, preds. kor. slov. kmečke zveze in znani posestnik Jehartove kmetije na Plaznici, občina Bela pri Železni Kapli, Anton Gril, France in Matej, sedanjí posestnik Mentlrove hiše, ter še tri dobro vzgojene, ugledne hčere so dika in ponos slovenske Mentlrove hiše. Dne 16. oktobra so tega podjetnega, uglednega moža ob veliki udeležbi obverske in sosednjih župnij pokopali. Osem duhovnikov mu je izkazalo zadnjo čast in lepe slovenske nagrobnice mu je zapel obverski cerkveni zbor.

Zglednemu gospodarju, vzornemu očetu Mentlrovih sinov in hčera ter očetu svojega tovariša v kmečki zbornici in svetnika Antona Grila je škofjanski župnik g. Poljanec govoril v slovo pretresljivo in globoko zamišljeno nagrobno. Naj počiva v miru veliki dobrotnik ubogih, blagi in šaljivi Mentlrov oče, trdna krščanska in slovenska korenina, domače pa potolaži Bog. Koroškim Slovencem pa naj vzraste veliko takih mož, potem se jim ni treba bati za obstanek.

Za 25%

večjo kupno moč ima vaš denar, ako kupite blago za obleke, plašče, suknje in sploh manufakturo pri nas!

Novosti za jesen ravnokar dosepele. — Velika krasna izbira. — Izredno ugodne cene. —

Specialna trgovina
NOVAK, Kongresni trg 15
nasproti Nunski cerkvi

Novo milo, ki nudi res nekaj novega!

Poglejte njegovo opremo, preizkusite njegov vonj, prepričajte se o njegovi obilni peni. In poslušajte, kaj pravi veda: posebno voljno, idealno za polt, ker ima veliko lepoto moč.

ELIDA **CVETIC** **MILO**

Jubilejni križ v Gor. Sv. Kungoti

17. metrov visoki jubilejni križ v spomin 1900 letnice smrti Gospodove, ki so ga postavili v Gornji Sv. Kungoti na visokem hribu g. grofa Pachta-Rayhofen. Dne 8. oktobra t. l. je križ slovesno blagoslovil monsignor Mihael Umek, dekan, stolni župnik mariborski, in opravil daritev sv. maše v navzočnosti številnega ljudstva, ki je prišlo iz vseh sosednjih krajev na goro »Kalvarijo«, kakor ta hrib sedaj imenujejo. Največ zaslug imajo pri postavitvi tega ogromnega križa grofovska družina Pachta-Rayhofen, družina Hlep in cerkv. ključar Jožef Gamser. Na levi vidimo msgr. Umeke, grofice in grofa Pachta-Rayhofen.

Avstrijski Nemci se učijo slovenščine

Apače, 28. oktobra.

Časi se spreminjajo in z njimi padajo tudi razni predsodki. Čestokrat se zgodi kaj takega, česar bi človek, ki gleda na sedanje razmere še s predvojnimi očali, skoraj ne mogel verjeti. Tako se bo morda tudi ta novica zdela marsikomu neverjetna, zlasti v dobi, ko hoče kljukasti križ podjarmiti svet. In vendar je resnica, da se je v obmejnem Murecku letos z oktobrom otvoril slovenski tečaj, ki ga obiskuje izredno veliko število avstrijskih Nemcev — pomislite! — kar devetdeset. Za prvi tečaj je to vsekakor izredno veliko število. Tečaj vodi tamkajšnji mladi in agilni kaplan g. Kojnik. Po imenu sodeč bi človek mislil, da je Slovenec. Toda v resnici je trd Nemec, ki pa se je z izredno marljivostjo naučil že prav dobro slovenščine. Zanimal se je za slovenski jezik že v kn.-šk. dijaškem semenišču v Gradcu. Tamkajšnji ravnatelj je namreč nemškimi dijakom toplo priporočal: »Lernen sie auch die zweite Landessprache!« (sc. slovenščino!). Te besede si je gosp. Kojnik vzel k srcu in se že v dij. semenišču začel učiti slovenščine ter se vedno izpopolnjeval. Graški škof ga je namestil pred letom v obmejni Mureck, kamor zahajajo tudi z naše strani ljudje k maši in k sv. spovedi. Ob enem pa mu je s tem bila dana prilika, da se je lažje izpopolnjeval v slovenski konverzaciji. Zdaj torej obvlada slovenski jezik že toliko, da si je upal otvoriti prvi slovenski tečaj, ki se vrši dvakrat na teden v šolskem poslopju. Tečaja se udeležuje zelo veliko inteligence, zlasti učitelji, železniški uradniki, finančni in orožniški nastavljeni, ki pridejo seveda z našimi ljudmi ob meji pogosto v stik. Vsekar je to vesel pojav za nas, ki kaže, da v Avstriji veje nov duh in da obmejni Nemci hočejo navezati tesnejše stike z nekdanjimi »Windischari«. Mi jim k temu čestitamo, obenem pa želimo, da bi se tudi naši Nemci na tej strani s tako vneto lotili slovenščine kakor njihovi bratje na oni strani.

Dva strela skoz okno

Kamnik, 27. oktobra.

Na kamniški orožniški postaji se je zgasil neki delavec iz Tunje in pripovedoval zanimivo-zalostno zgodbo o streljanju. Imel je močno obvezano levo roko in se je opravičeval, češ, malo smo streljali okrog gostilne v Tunjicah, pa mi je razneslo puško in skoraj odtrgalo palec na levici.

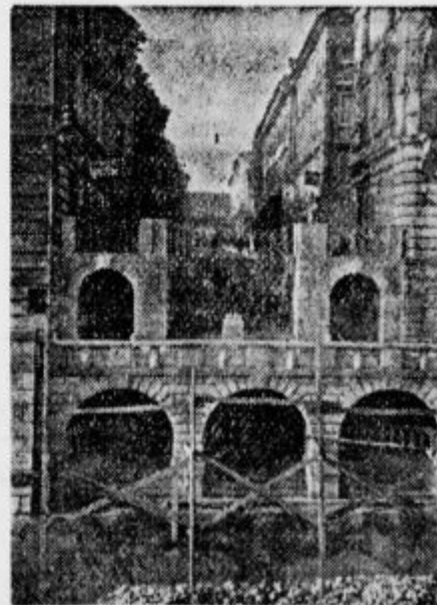
Poizvedbe na drugi strani pa so dognale, da stvar ni bila tako enostavna. V Tunjicah so otvorili novo gostilno in v večernih urah so se duhovi že precej razgrelji, da bi kmalu nastal prepir med mladimi fanti. Gostilničar je najbolj goreče prepričljivev kratkomalo odstranil iz gostilniške sobe. S tem pa se je seveda hudo zameril trem bratom, ki so zopet smatrali za potrebo, da se osvetilo go-

stilničarju za to žalitev. Eden izmed trojice je baje doma zagrabil staro puško, ki je bila že dalj časa nabita, in je šel pred gostilno ter ustrelil skozi okno v sobo, da so svinčene šibe kar v roju odskočile od zidu. Za prvim strelom se je razlegel še drugi, ki pa je razgnal puškino cev in nevarno ranil strelca. Ta se opravičuje, da je bil tako vinjen, da skoraj ni vedel, kaj dela. Orožniki pa se le čudijo, zakaj ni razgnalo zarjavele in nabite puške že pri prvem strelu in sklepajo, da sta bila pod oknom najbrž dva strelca.

Gerberjevo stopnišče

Ljubljana, 28. oktobra.

Vse poletje so predelavali prehod pri Gerberju in tako je počasi zrastle okusno stopnišče, ki veže Kongresni trg z nabrežjem Ljubljane. Gradbena dela je izvršila tvrdka Mavrič prav solidno in pogled na stopnišče s Cankarjevega nabrežja je prav ličen. Stopnišče samo je zgrajeno v dveh nadstropjih. Prvo stopnišče vodi z Wolfove ulice oziroma Kongresnega trga na nabrežje, z nabrežja

pa vodita dve stopnišči še nižje k bodočemu pristanišču ob Ljubljani. Stopnišče je ob nabrežju zgrajeno iz rezanega kamna. Oboki in stopnice v pristanišču, kakor tudi ograja pa so iz umetnega kamna. Izredno okusna je tudi ograja nad pristaniščem, lepa pa bo tudi razsvetljava stopnišča. Sredi stopnišča bo na nabrežju stal na kockastem podstavku siebrasti kandelaber iz umetnega kamna in dva prav taka bosta na vogalih ograjenih hodnikov nad stopniščem, ki vodita k pristanišču.

Ljubljanske vesti:

Plemenito delo za naše brate po širnem svetu

Občni zbor Družbe sv. Rafaela

Pretekli terek, na praznik sv. Rafaela, se je vršil letni občni zbor Družbe sv. Rafaela v Delavski zbornici. Udeležba je bila majhna, zato je bilo po toliko večje delo, o katerem je družbin odbor polagal svoje letne račune in poročila. Tragika naša je, da se za tako vitalna vprašanja našega narodnega življenja, kakor je ravno izseljensko, narod kot masa še tako malo zanima! In vendar šteje naše izseljensko nad petino vsega naroda. Enaka brezbriznost za to vprašanje vlada še vedno tudi med vodilnimi krogi, posebno med našo inteligenco.

Vendar pa naj bo glede tega kakor hoče, dejstvo pa je, in ta občni zbor je to posebno jasno pokazal, da je izseljensko vprašanje eno izmed najbolj perečih naših vprašanj, in da vrši Družba sv. Rafaela tiho in skoraj neopazeno ogromno narodno, versko in karitativno delo, da zasluži zanimanje in sodelovanje vsega naroda.

Iz poročil predsednika p. Kazimira Zakrjaka posnemamo, kako misli družba na prav vsako, tudi najmanjšo fazo našega izseljenstva, in skrbi za enako skrbjo za naše naseljenke po našem jugu, kakor za našo najbolj oddaljeno izseljensko naselbino kje v Honolulu ali v Novi Zelandiji. Z vsemi vzdržuje tesne zveze. Skušaja jim pomagati versko, narodno in gospodarsko, poskuša vse, jih brani pred izkoriščanjem, v raznih nevarnostih tujine, jih bodrilo k pametnemu in treznemu življenju. Iz tega poročila se je pa tudi razvidelo, koliko ogromnega truda družbo stane to delo. Koliko zaprek in neprilik srečuje pri tem delu. Zlasti zadnja leta naraščajo te težave skoraj v potencirani meri. Družba vidi po svojih bogatih skušnjah osnovni pogoj reševanja izseljenske oskrbe v tem, da oskrbi vse naselbine z izseljenskimi duhovniki in učitelji, školskimi sestrami. Toda razmere doma, nerazumevanje tega osnovnega predpogoja izseljenske oskrbe v onih krogih, ki vodijo našo izseljensko opolitit, posebno pa razmere, ki so nastale vsled novih gospodarskih prilik po svetu, postajajo take, da je ravno v tem svojem delu družba na ogromno težave in zapreke. Delovanje izseljenskih duhovnikov postaja od dne do dne bolj težavno, zahteva vedno večjih žrtv. Vsa prejšnja finančna podpora jim je odvzeta. Da se morejo za svoje rojake žrtvovati, si morajo z raznimi službami med tujimi narodi iskati svojega kruha in svoje strehe. Tako je danes vse njihovo ogromno delo za naše izseljence samo delo njih prostega časa, zato pa toliko težje. Nasprotovanja,

sumničenja in denunciacije najpogostje vrste so njih dnevna plača za to delo. Poleg tega je veliko naselbin, kjer tisoči naših rojakov versko tonejo in gospodarsko poginjajo, ker nimajo varuhov duhovnikov in vodnikov. Toda, kje dobiti duhovnikov? Kje dobiti sredstva, da bi jih poslali tja na pomoč? Družba sv. Rafaela vidi vse to in dela, kolikor more, da vsemu temu odpomore.

Tajnik g. A. Marinček je dal izbrano tajniško poročilo, iz katerega se je enako razvidelo to ogromno delo in pa tudi ogromna potreba Družbe sv. Rafaela. To poročilo je jasno pokazalo, da družbin odbor vrši svojo nalogo vzorno in z velikimi žrtvami. Ogromne so vse, katere družba rešuje za sorodnike umrlih izseljencev tu doma, ki bi bile izgubljene, če bi se ona za nje ne zavzemala. Izseljenski vestnik vrši svojo nalogo krepko. Veliko težav povzročajo družbi naši izseljenci, katere vračajo tuje države domov brez vsakih sredstev. Dokler so množili tuj kapital s svojimi krvavimi žulji, so jih radi imeli. Sedaj, ko so brez dela, jih brez srca pehajo domov v bedo in pomanjkanje. Pri vsem tem delu pa najde družba vseskrat krepko podporo v ravnatelju g. Finku, ki zasluži ime očeta izseljencev.

G. kanonik Vole, blagajnik družbe, je podal jako zanimivo finančno poročilo. Ogromne naloge novih razmer so sicer našo blagajno znižale za Din 19.000.—, kolikor je bila bilanca lanskega leta, na Din 12.000.—, kolikršna je letos. Popolnoma prav pa je dostavil g. blagajnik: »Prav nič ne žalujemo, če se je njeno premoženje zmanjšalo, ko so se na njeni uspehi toliko dvignili.« Vsega denarnega prometa je imela družba to poslovno leto celih Din 211.801.—, kar pomenja trikrat toliko vsoto kakor minulo leto. Dohodkov je imela družba nad Din 35.000.—, stroškov pa Din 40.000.—.

G. min. n. r. Gostinčar in svetnik Gasperič sta račune pregledala in jih našla v najlepšem redu, nakar je občni zbor sprejel to poročilo z iskreno zahvalo g. blagajniku za tako vzorno delo.

Nato so še poročali o delu poverjeništvu Družbe na Jesenicah (g. svetnik Kastelic), o delu poverjeništvu Družbe v Mariboru (g. p. Vel. Lander-gott), o izseljenskem kongresu v Sarajevu (g. dr. Pegan), a o razmerah med slovenskimi delavci po Srbiji (g. dr. Dokler).

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor razen g. svetnika Kalana, na čigar mesto je prišel g. dr. Dokler.

Žalno slavo in slovesna zadušnica

v spomin vsem padlim bojevnikom ter v zadnjem času umrlim borcem.

Na Vseh svetnikov dan bo žalno slavo na pokopališču pri Sv. Križu in sicer ob 3.40 popoldne, v gaju judenburških žrtv. 1. Godba otvori svečanost z religioznim koralom. 2. Ljubljanski pevski zbori zapoje žalostinko pod taktirko g. Prelovca. 3. Kratke žalne nagovore g. kurata F. Bonača. 4. Godba zaigra padlim v slovo. 5. Bivši vojni kurati intonirajo: »Reši me Gospod!«. 6. Pevci zapoje »Oj Doberdoba«. 7. Godba zaključi slavo s tretjo žalostinko.

Prosimo vse, naj se brezpogojno pokoravajo navodilom stražnikov in rediteljev. Dostop v gaj imajo ob 3.10 pop. naprej zastopniki oblasti, pevc, bojevniki-člani skupin, vojni invalidi in zastopstvo vojnih vdov. Ne teptajte grobov! Usmiljene roke naj prinese sveč in cvetja na najbolj zapuščene vojne gomile!

Ravnatoku vabimo najljubše spoštovane Ljubljančane k slovesni maši zadušnici, ki bo za vse naše padle in tudi v povojnih letih umrle fante in moše, na vernih duš dan, 2. novembra, v franciskanski cerkvi ob 9. Tovaršje po deželi prosimo, naj se zbere okoli vojnih spomenikov in naj se oddolže dragim pokojnikom. Nekateri prirede še posebne spominke dneve.

Združene vojnih invalidov in bojevniki v Ljubljani.

Najlepše damske plašče

in največjo izbiro dobite v damski konfekciji

A. PAULIN

Ljubljana, Kongresni trg 2

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: »Mlinar in njegova hči«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Zajec«. Izven. Zniž. cene.

Opera: »Tosca«. Gostujeta ga. Zinka Kunčeva in g. Ivan Francel. Izven.

Kino Kodeljevo: Ob 3., 5., 7. in 9. »Pred poroko« (Liane Haid) in smesnica.

Zvočni kino št. Vid: ob 6 in 8: zvočni vele-film »Beli vragi«. Za dodatek Paramountov zvočni tehnik.

Zvočni kino Polje: Ob pol 5 pop. in 8 zvečer: Leseni križi verdunskega bojišča (Doumont). Najpretnostnejši vojni film iz svetovne vojne.

KAJ BO JUTRI?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Kino Kodeljevo: Ob 8: »Pred poroko«.

Nočno službo imajo lekarne: danes: dr. Piccoli, Dunajska c. 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9. — jutri: mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovska c. 34.

© Združene skupine bojevnikov Ljubljana—Moste, Ljubljana—Sv. Peter, Hrušica, Bizovik in Stepanja vas prirede v sredo 1. novembra žalno proslavo v spomin v vojni padlim in umrlih vojakom šentpeterske faze. Ob pol 11 bo v šentpeterski cerkvi žalna sv. maša, nato pred vojnim spomenikom molitve za umrle, govor in petje žalostink. Pri maši in pred spomenikom bodo peli združeni pevski zbori »Zvezda«, »Mostec«, »Hugolin Sattner« iz Most, »Danica« iz Bizovika, »Skrjančice« iz Smartnega, »Kavac« iz Stepanje vasi ter člani-pevci šentpeterske skupine. Vabimo vse, da se udeležijo žalnega dne in tako počaste spomin borcev. Svoje padlih in umrlih, pa tudi druge župljane prosimo, da okrase ta dan spomenik in da prižgo ob njem sveče v spomin onim, ki so žrtvovali svoje življenje na raznih bojiščih.

© Mlinar in njegova hči je drama, ki je že 100 let o Vseh svetih na repertoarju vseh dram-

Golovo

Sedaj pa NIVEA

Nadrgnite se nalahno. To zadošča. Le tedaj ne zapuščajte gospodinjstva dela nikakih sledi. Vaše roke bodo postale nežne kot baržun, mehke in lepo negovane, kar Vas bo vedno veselilo. Nivea-Creme prodre popolnoma v kožo in ne zapušča na površju nikakega sijaja.

Nivea je poceni: Doza Din 3'50, Din 6'—, Din 12'— in 25'—.

skih gledališč. Letos jo imamo tudi v Ljubljani. Prva vpriporitev je dr. 20 kot izven predstava po znanih cenah. Režijo ima g. Skrbinšek.

KUPUJTE DAMSKE PLAŠČE

pri DRAGO GORUP & Co.

Miklošičeva cesta 16, prvo nadstropje

LJUBLJANA

© Mlinar in njegova hči na odru Rokodelskega doma. Društvo rokodelskih pomočnikov vpripori tudi letos priljubljeno zalogo »Mlinar in njegova hči«. Predstava bo na praznik Vseh svetnikov 1. novembra ob pol osmih zvečer. Predprodaja vstopnic je v torek od 6—8 zvečer in v sredo od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12.

© Parsifal v ljubljanski operi. Na praznik Vseh svetnikov se poje v ljubljanski operi Wagnerjeva opera: Parsifal v isti zasedbi kakor se je pela minole Velikonočne praznike. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

PRED NAKUPOM

KRIZANTEM

si oglejte mojo veliko zalogo v cvetličarni na Miklošičevi cesti št. 7 ali pa na domu Kolezijska ulica 16

IVAN BIZOVIČAR — vrtnarstvo

Mariborske vesti:

Napredek Cirilove tiskarne

Vsak napredek naših domačih podjetij moramo v sedanjih težkih časih z veseljem pozdravljati. In to s tem večjim veseljem in zadovoljstvom, kadar gre za podjetje, kakor je Cirilova tiskarna, naša prva in najmočnejša trdnjava katoliške in slovenske misli na področju celega Spodnjega Štajerja. Podjetje, ki se je iz skromnih začetkov razvilo do današnjega obsega, ki mu je na položnih temeljih gradil stavbo nepozabni msgr. dr. Anton Jero v š k, beleži zopet nov lep napredek. Danes se blagoslovljiva nova knjigovodnica, ki si jo je tiskarna pod skrbnim svojim predsednikom stolnim dekanom dr. Vrabčarjem in strokovno-veščim vodstvom ravnatelja Hrastelja zgradila

□ Vsi svetniki. Na praznik bo v tukajšnji stolnici slovesna pontifikalna sv. maša, ob koncu katere podeli prevzvišeni vladika apostolski blagoslov. Ob 15 slovesne večernice, nato mrtvaške večernice in procesija na staro mestno pokopališče. V franciskanski župni cerkvi bodo ob 15 večernice, nato procesija na franciskansko pokopališče. — Na vernih duš dan bodo na starem mestnem pokopališču od šestih naprej tri tihe sv. maše.

□ Za moške delovne moči ni dela. Zadnje čase se neprestano množi naval brezposelnih iz okolice in celo iz področja bivše Kranjske v Maribor, kjer upajo dobiti zaposlitve v tukajšnjih tekstilnih tovarnah. Razočarani potem odhajajo domov, ko izvejo, da je za moške delovne sile zelo težko dobiti zaposlitve v tekstilni industriji. Tovarne jemljejo za delo po veliki večini le ženske, ki so pri tikanju in preji spretnejše od moških. Na delo pa lahko računajo le že izučene predice ali tkalke. Za učence sprejemajo tovarne le mlada dekleta v omejenem številu. — Poleg tega je zaslužek tekstilnih delavcev z izjemo nekaterih podjetij tak, da se delo vsaj nekoliko izplača le onim, ki so doma iz mesta ali neposredne okolice, kjer jim postranska zaposlitev na posestvu ali drugje nudi možnost lažjega življenja.

Ni kovine, ki bi nudila toliko prednosti kakor

KROM

Pustite vse kovinske predmete pokromati pri

MARIBORSKI AFINERJI ZLATA

Orožnova ulica št. 8

□ Predavanje p. Šebeste. Izredno zanimiv večer je nudila ljudska univerza s predavanjem znamenitega učenjaka-raziskovalca afriških in azijskih prilikavih plemen p. Šebeste. Predavanje je napolnilo v petek zvečer veliko predavalno dvorano z izbranim občinstvom; med drugimi je posetil predavanje prevzvišeni knezoofol dr. Ivan Jožef Tomažič v spremstvu stolnega kanonika in semeniškega ravnatelja dr. Mirta. Ob predavanju krasnih skiptičnih slik je predavatelj podal obsežno snov izredno umljivo in zanimivo. Predočil je znanje in notranje življenje prilikavih plemen ter prikazal pomen svojih dolgoletnih raziskovanj za moderni razvoj etnološke vede. Za svoja izvajanja je žel toplo priznanje.

□ Kaj bo z vrtnarsko šolo. Mestni gradbeni urad je izvršil točno ocenitev zemljišča in naprav v nekdanji Džamonjevi vrtnariji, kjer naj bi se osnovala vrtnarska šola. Zemljišče je ocenjeno na Din 884.645, ogrevalne naprave in ostalo pa na približno 130.000 Din. Naprave so že zelo zastarele ter je baš radi tega bil obrat nerentabilen. Potrebne bi bile še znatne investicije, da bi se

© Šišenski gledališki oder otvori svoje delovanje pred javnostjo na praznik Vseh svetnikov ob 8 zvečer v samostanski dvorani z alegoričnim misterijem »Slehernik«. — Igra popolnoma odgovarja resnemu času ter bo prav lep zaključek dneva spomina mrtvih. Vstopnina 6 in 5 Din. Ker vlada za prirediteljev veliko zanimanje, si rezervirajte vstopnice pravočasno. Predprodaja bo v sredo po 8. in 10. maši ter eno uro pred začetkom predstave.

© Kegljišče prvovrstno — z gumijastimi krogli. je kegljaškim družbam za skromno odškodnino na razpolago vsak četrtek in petek v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Cenj. gostom je na razpolago tudi izborna pi-jaca in dobre jedi.

BREZ SUMNE IN DRAGE REKLAME so

damski plašči najelegantnejši in najcenejši

pri K. Pučnik-u

Selenburgova ulica 1, nasproti kavarni »Zvezda«

ZA GOSPODE po meri vsakršna oblačila

krasna izbira vrhnjih sukenj

za sport izgotovljene specialitete

© Ljubljana je predvčeršnjim in včeraj znatno narasla, vendar pa k sreči ne v taki meri, da bi ponovno grozila nevarnost povodnji na Barju. Barjanski potoki in jarki so sicer polni vode, toda nikjer ni voda prestopila bregov. Zatvornica v Trnovem je zaprta ter teče vsa voda skozi Gruberjev prekop. Ker se je včeraj popoldne pričelo jasiti in je dež ponehal, je upati, da voda ne bo več narasla.

© Dunajsko pranje, svetlokanje. — Simenc, Kolodvorska 8.

© Dr. Dereani. Kongresni trg 14, zdravi zopet redno očesne in ušne bolezni.

z velikimi žrtvami in opremila tako, da bo v ponos in napredek podjetja in vsega mesta. Nova knjigovodnica Cirilove tiskarne, ki se z današnjim dnevom preseli iz Koroške 1, je nameščena v nekdanji staroslavni »flosarici«, kateri se je v predvojnem Mariboru po večini odigravalo krščansko društveno življenje. Opremljena je najmodernejše. Posloj je čisto prenovljen, zvezano neposredno s tiskarno, ki je obenem nekoliko povečala svojo strojnico. Na ta način je zagotovljena knjigovodnica, ki je že danes največja svoje stroke na Štajerskem, še lepša prosperiteta. Cirilovi tiskarni iskreno čestitamo na novi pridobitvi!

lahko šola primerno uredila in opremila. Vsekakor pa je potreba po taki šoli velika in tudi vsi pogoji za osnovanje so ugodno podani. Ker bi se vrtnarija uredila z lastnimi školskimi močmi, bi se morebitne investicije znatno znižale. Med banovino in občino se bodo začela na podlagi omenjene ocenitve tozadevna pogajanja.

□ Bolnišnica se prenavlja. Zunanost upravnega poslojja splošne bolnišnice so pričeli prenavljati. To delo je bilo spričo slabega stanja poslojja že nujno potrebno.

□ Zanimanje za gozdarsko šolo je letos izredno. Kljub kratkemu prijavnemu roku se je doslej oglašilo že nad 20 prosilcev za sprejem, prijave pa še dnevno prihajajo. To veliko zanimanje je pokazalo, da je bila ohranitev šole nujna potreba.

□ Za poplavlence bodo pobirale članice tukajšnje Slovenskega ženskega društva na dan Vseh svetnikov na tukajšnjih pokopališčih.

□ Štednja v školskem proračunu. V petek zvečer se je vršila seja mestnega školskega sveta, na kateri se je razpravljalo vprašanje novega školskega proračuna. Sklenilo se je, naj se po možnosti vse postavke zmanjšajo, pristedeni denar pa naj se uporabi za nujno potrebne investicije v nekaterih osnovnih šolah.

□ Za napravo lesenih ramp pri carinskih skladiščih v Einspielfjevi ulici se bo vršila ponovna licitacija 31. oktobra ob 11 na mestnem gradbenem uradu.

□ Diplomirana učiteljica bi prevzela inštrukcijo ali mesto domače vzgojiteljice, oziroma učiteljice. Naslov v upravi »Slovenec«.

□ Usmiljenim srcem! Revna žena, mož invalid, že dolga leta brezposeln, trije nepreskrbljeni otroci, se priporočajo usmiljenim ljudem. Darove v blagu ali denarju sprejema uprava »Slovenec«, Koroška 1.

□ Trgovina z južnim sadjem otvorjena! Vetrinjska 8. Glej oglas!

□ Opozorilo. Ker je vezanje vencev in šopkov po novem obrtnem zakonu zaščiteno in je upravičen za izdelavo v ta delokrog spadajočega dela samo tisti, ki ima obrt, opozarja spodaj imenovana združba vse tiste neupravičence, da se izognejo neprilik in nepotrebnih izdatkov, da se bo priti njim postopalo po obrtnem zakonu ter se bodo prijavi obrtni oblasti. Cenjeno občinstvo pa se naproša, da krije svoje potrebščine pri spodaj navedenih upravičencih, ki pridejo v poštev kot trgovski vrtnarji in izdelovalci vencev in šopkov za mesto Maribor in okolico. — Wutolen Franjo, Gosposvetska 11 (Samostanska). — Jemec Ivan, Prešernova 16. — Mestno vrtnarstvo, Koroška 29.

— Mejovšek. — Požar Anton, Pobrežje, pokopališče. — G. Tirševa, Banovinska palača. — Partenšlager Ivan, Betnava, Radvanje 64. — Urbanek Franjo, Kralj Matjaževa ulica. — Oblasti se naprošajo, da ščitijo imenovano obrt v okviru zakona.

□ Dilce na ramo! Prvi sneg, ki pokriva že od petka jutraj teme Pohorja, ni dal miru najbolj navdušenim smukarjem. Že včeraj jutraj je odpovala prva večja skupina s dilcami na ramah na Klopni vrh in Senjorjev dom v upanju, da bodo našli dovolj snega za vrve letošnje nize.

Prava dobrot

današnjih dni so izborna oblačila in izvršni šofi za gospode v tako fini kvaliteti in po tako nizkih cenah kakor jih nudi trdka

Drago Schwab v Ljubljani

Spored dijaške proslave

1900-letnice Odrašenja na praznik Kristusa Kralja dne 29. oktobra 1933 bo pol šestih popoldne v ljubljanski stolnici:

1. Slovesen vohod prevz. g. škofa; med vohodom se poje: Usmiljeni Jezus (ljudska petje): vse tri kitice. — 2. Pridiga prevz. g. škofa. — 3. Pesem na koru (solo-spev). — 4. Litanijske prevs. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo. — 5. Tebe Boga hvalimo (ljudska petje). — 6. V zakramentu vse sladkosti (koralni napjev). — 7. Povsod Boga (1., 2., 3. in 7. kitica).

Jubilejni koncert

Pevske zvez

Spored obsega pravzaprav tri dele. Prvi je nekak uvod v veliko dramo na Golgoti. Začenja ga Kristusov poziv: »O vi vsi, ki mimo greste, pogledajte, ali so bolečine, kakršne so moje!« Napjev je Travnov, star že več desetletij, harmoniziral ga je na novo St. Premrl.

Njo, ki je ob Sinu največ trpela, predstavi druga pesem, ki je tudi starejšega kova, zložil jo je nežni lirik p. A. Hribar. Kako bolestan so eklepni akordi, tja, kamor nas bo povedlo najdalše delo sporeda: Tomčev oratorij. Strašna je drama, pretresujoče trpljenje, ki ga je moral pretrpeti On, da je našel mesto miru še le na Sionu, kjer bo vedno živel. Kamor tudi nas vabi po prestanem trpljenju.

Naslednja pesem Levičnikova: Zadnja večerja v Kimovčevi harmonizaciji pa pomeni začetek drugega dela, drame same. Gospod izroči učencem svoje zadnje naročilo: »Kot jaz Vas ljubim, se ljubite!« Na to se poslovi in gre v trpljenje. Pred Pilatom ga najdemo v oratoriju, ki sledi tej pesmi. K tretjemu delu bi pa smeli Meti Premrlovo »Križu povzvišano in Kristusovo velikonočno zmagoslavje: Aleluja!

IGNACIJ NAROB, TAPETNIK, GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 16 (PRI LEVU).

Odvetnik dr. Kandare Fr.

naznanja, da se je preselil s svojo pisarno v Cigaletovo ulico št. 1 (poleg sodišča, vogal Tavčarjeve ulice).

Specijalist za ušesa, nos in grlo

dr. Švajger

se je preselil

v Gledališko ul. 16/11 (Dukičev blok)

ter ordinira od 10—12 in 3—4.

O regulaciji Kamniške Bistrice

Kamnik, 27. oktobra.

Poročali smo že o veliki škodi, ki jo je napravila Kamniška Bistrica pri zadnji povodnji. Že pri površni oceni je bilo ugotovljeno, da trpi samo kamniški okrajni cestni odbor nad 1 milijon škode na porušeni mostovih in cestah. Kamniška mestna občina bo morala še to jesen izvršiti številna popravila po razdejanju Bistrice in Nevljice, ki bodo stala najmanj 51.000 Din.

Največja škoda je nastala v Stahovici po razdejanju Erjavškovega jezera, ko se je struga Bistrice znižala za 2 metra in izpodkopala vse obrežje vzdolž struge. Naša slika iz zbirke cestnega nadzornika g. Novaka nam kaže razdejanje pri gostilni Malenšek v Stahovici. Bistrica je tu odnesla veliko opeko krito senčnico, izpodkopala in podrila gospodarsko poslopje in elektrarno, ki se je nagnila proti desni in kmalu nato zrušila. Deset metrov nižje je voda odnesla leseni most in povzročila znano nesrečo, par sto metrov pod jezom pa je porušila in odnesla leseno hišo nekega posestnika.

»Slovenec« je že 21. marca 1931 priobčil iz Kamnika daljši članek, v katerem poudarja potrebo po nujni regulaciji nekaterih delov struge Kamniške Bistrice. Kot poseben vzrok, da napravi Bistrica ob poplavih toliko škode, je bila takrat omenjena malomarnost posestnikov, ki se izogibajo vsakemu popravilu po povodnji porušenih obrežnih nasipov in čakajo samo na prispevke in podpore, katerih pa od nikoder ni, in tako raste škoda od leta do leta in je zdaj dosegla

že težke milijone. Če bi se takoj sproti popravila vsaka najmanjša škoda in bi se redno skrbelo za vzdrževanje zgrajenih nasipov in jezov, bi danes ne bilo treba načenjati perečega vprašanja o regulaciji Bistrice. Toda razmere nas silijo, da se tega rešimo poprimemo, dokler je še čas. Pred leti smo še govorili, da je v nevarnosti obrežje in zemljišča posestnikov, zdaj pa je obrežje že porušeno, Bistrica je odnesla cele komplekse zemljišč, prestavila na mnogih mestih strugo in ogroža

hiše in številna industrijska podjetja vzdolž struge. Zdaj ni več odprto samo vprašanje o zavarovanju obrežja, ker v prihodnjih poplavih preti katastrofa industrijskim podjetjem, ki so zgrajena ob Bistrici in uporabljajo njeno vodo kot pogonsko silo.

Da pomeni še nadaljno zanemarjanje regulacije Bistrice usodopolno nevarnost za ves kamniški okraj, je razvidno že iz tega, da razdelijo industrijska podjetja, ki so navezana na pogonsko silo iz struge Kamniške Bistrice, samo na plačah delavcem letno nad 27 milijonov dinarjev. Vsak denar, ki bi se izdal za regulacijo Bistrice bi bil torej dobro naložen. Za popolno regulacijo bistriške struge od Stahovice do Domžal bi bilo potrebnih najmanj 12 milijonov dinarjev, kar pa je seveda za današnje čase skoraj bajna vsota. Za najnujnejše potrebe, da se vrže tok Bistrice v sredino struge in se ukrene vse potrebno za obvarovanje industrijskih podjetij in najbolj ogroženih zemljišč, bi bilo potrebnih najmanj 2 in pol milijona dinarjev. S temi prvimi najnujnejšimi deli pri regulaciji Bistrice bi se tudi nekoliko zmanjšala brezposelnost, ki vedno bolj pritiska tudi kamniški okraj.

Kaj pravite?

Gospod urednik! Najbrže ste opazili, kako priknjajo vedno bolj in bolj v modo »tujsko prometne ozir.« Če gre za to, da kakšno stvar napravimo ali jo ne napravimo, je eden najvažnejših argumentov. Kaj bodo rekli na to tujci? Glejte, naše ceste so blatne, kaj si mislijo tujci o nas? Nimamo telefonskih govorilnic na cestah, kaj bodo rekli tujci, če jih ne bodo mogli uporabljati? Nimamo centralne znanstvene knjižnice v Ljubljani, kaj naj peljemo tujca, če hoče kaj videti v Ljubljani? Povsod so najvažnejši tujkoprometni oziri. Tudi pri nas doma pospravljajo velesoj, in hitro ga pospravljajo, kakor mama doma, ko pospravlja stanovanje: če kdo pride, kaj si bo mislil o nas, če ne nimamo pospravljenega in urejenega stanovanja.

Vsi taki argumenti napravljajo name slab vtis. Menda moramo vendar čistiti ceste zato, da ne bodo blatne tudi za nas. Telefonskih govorilnic potrebujemo menda tudi Ljubljani, za nas jih naredile! Od centralne znanstvene knjižnice bi imeli največ koristi naši znanstveniki. Da bi s njimi paradižali pred tujci, za to jih ni treba! Samozavest nam je potrebna Slovencev v vseh zadevah, pa tudi v argumentaciji naših kulturnih in drugih potreb. Argumentiranje s »tujkoprometnimi« ozir, da jih tako imenujem, je postalo že dolgočasno in ne vleče več. Odkriva pa nam pomanjkanje samozavesti!

Nameščencem in nameščenkam!

Za seboj imamo dni trdega volivnega dela. Volitve v Delavsko zbornico so končane. Končana je preizkušnja, katero je morala prenesti naša mlada organizacija, ki je komaj pričela delovati. V teh dneh napetega boja ste pokazali toliko zavednosti, vstrajnosti in ljubezni do organizacije in njenih načel, da ste bili vredni občudovanja. Posebno tovarišice nameščence so v Ljubljani, pa tudi drugod pokazale tako požrtvovalnost, da so v najtežjih razmerah vztrajale, da je društvo lahko pomorno na svoje članstvo. Vsem iskrena hvala za to! Pri volitvah ste manifestirali za načela, katera izpoveduje naše društvo. Ta manifestacija je dokazala, da je ogromna večina krščanskih nameščenec pripravljena žrtvovati in se boriti za ta načela brez kompromisov in ovinkarstva. S tem je naše društvo od Vas dobilo javno legitimacijo za nadaljnje delo. Tam, kjer je naša organizacija dobro izvedena, ste si priborili domala prednost pred drugimi barvami.

Zato naj bo ob tej javni zahvali izrečeno tudi geslo: Sedaj pa na delo za organizacijo, ki naj postane učiteljica našega mladega krščanske socialnega gibanja po vseh delih domovine!

Bož pa naj naše skupno delo blagoslovijo Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščenec Slovenije.

Tržič

Dentist-tehnik Vekoslav Šmid je začel izvrševati zobno prakso v Tržiču, Glavni trg št. 19, in se priporoča cenj. občinstvu.

„Zaščita“

reg. zadruga s o. z. v Ljubljani, vpisana v zadrugi register glasom Služb. lista 77-33, ki za svoje člane posreduje med dolžniki in upniki, daje gospodarske nasvete vseh vrst, vrši inkaso, zbira in daje informacije ter urejuje knjigovodstva, posluje v Ljubljani, Masarykova 14-II — palača »Grafika«.

To se pa prileže!

Mošt je sicer priljubljena pijača toda mnogim vsled svoje oslastnosti ne ugaja. Ta nedostatek in vsi drugi priukusi mošta se lahko odpravijo na ta način. Da mu primešamo eno tretjino Radenske zdravilne vode, se raje »a Radenske Gizela vode ali Radenske Krateje vode. Taka mešanica nima samo polnega osvežujočega in kot šumeče vino prijetnega okusa, temveč je tudi cena pijače, ki se vsakomur dobro prileže

Osem križev vzornega moža

Danes obhaja svojo 80 letnico eden izmed slovenkih mož, ki so v vsakem slučaju znali pokazati priprosto, toda neomajano ljubezen in spoštovanje do Boga in slovenske domovine. Ta jubilar je Počivalšek Janez, posestnik v Imenem pri Podčetrtku. Da je vas Imeno tako znana in spoštovana, je to brezdvomno zasluga jubilarja. Kajti

Počivalšek je občino Imeno vodil kot župan nad 25 let. Njegov dom je bil in je še danes središče vaskega življenja. S svojim bistrim umom ter spretno in delavno roko je vodil občinske posle v največjo zadovoljnost vseh občanov. Pa ne samo njegovi rojaki, temveč vse kozjanski okraj pozna Počivalška kot odličnega katoliškega in slovenskega bojovníka, ki se ni vdal nobeni sili, ampak jo je spretno zavrnil. Poleg četrstoletnega županovanja je bil soustanovnik in načelnik posojilnice v Podčetrtku, načelnik krajnega šolskega sveta, član cestnega odbora itd.

V vseh omenjenih in še mnogih drugih korporacijah je bil današnji slavljencec res pravi stebler. Poleg ogromnega dela pa ni pozabil na najvažnejše in najsvetejše — na vero in verske dolžnosti. Njegove žuljave roke so rade prebirale jagode rožnega venca. Svoje sinove in hčere je vzgajal strogo, toda v pravem krščansko-narodnem duhu. Kakor jubilar nekdanj, so danes njegovi sinovi pravi in povsod spoštovani boritelji — res vredni sinovi svojega očeta. Največjo ljubezen in spoštovanje do Boga pa bo jubilar pokazal danes, ko se bo z vso svojo družino, s sinovi, hčerkami in vnuki posvetil božjemu Srcu.

Zasluznega jubilarja, ki še vedno čil in krepak objema svoje vnuke in se zanima za vse dogodke ter se veseli svojega jubileja, naj božje Srce ohrani zdravega in krepkega v svoji milosti do skrajnih mej človeškega življenja!

Poizvedovanje

Zgubljena je bila rokovička in 2 klopka volne. Odda naj se v trgovini Škof, Pred Škofijo 16.

Čemu bi se mučili, če se da drugače napraviti!

pere sam

To je prednost Schichtovega Radiona. In v tem tiči njegova skrivnost: na milijone kisikovih mehurčkov se razvije med kuhanjem (vsaj 15 minut) v raztopini Schichtovega Radiona in poganja milno peno skozi tkano. Tudi povsod tam, do kamor nikdar ne seže krtača, v 15 minutah Vam je perilo belo ko snež, ne da bi ga bilo treba drgniti in mencati. Prizanesljivo in hitro opravi Schichtov Radion za Vas delo, kadar imate žehto, če uporabljate Schichtov Radion!

Koledar

Nedelja, 29. oktobra (21. pobinkoština nedelja): Kristus Kralj; Narcis, škof; Ida, devica.
Ponedeljek, 30. oktobra: Alfonz Rodriguez; Angelus.

Novi grobovi

† Na Golniku je umrl g. Boris Hrovatin, stud. iur. in konservatorist. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne na pokopališču v Kranju. Blag mu spomin! Žalujemo naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je umrla v petek gospa Pavla Pleničar roj. Karlingar. Pokopali jo bodo danes ob 3 popoldne. — V splošni bolnišnici je umrla gđ. Adela Planiniec, hčerka železniškega nadrevidenta g. Planinca. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj v miru počivata! Žalujemo svojem naše iskreno sožalje!

† V Mali Slevnici je umrl v starosti 73 let g. Jože Hočevvar, posetnik in gostilničar. Pogreb bo v torek ob 9 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše sožalje!

Osebnosti

— Na višji pedagoški šoli v Zagrebu je bilo diplomiranih 16 slušateljev absolventov, od teh je 11 Slovencev, in sicer: Banel Marija, Kone Alojz, Koren Marija, Kotnik Ana, Novak Josip, Piškur Stella, Srebe Božo (abs. phil.), Sajna Ludmila, Zagar Serafiya, Zargi Dolorosa in Kunst Viljem. Čestitamo!

— Poroka. V Soštanju se je poročil trgovec g. Gvido Premelč z uradnico gđ. Irmo Končanovo. Obilo sreče!

Od leta 1813
odličen
bel šifon

Ostale vesti

— Ali boste pri vas res popolnoma pozabili na skoraj pol milijona naših bratov in sestra na tujem? Izseljenci jim pravimo. Ni jih doma. Pa ali so prenehali biti naši, če so odšli iz domače vasi, če so odšli čez mejo na tuje, čez ocean? Je naša bratska ljubezen tako kratka? Ne! Na izseljenško nedeljo, 3. decembra (prvo adventno) bo vsaka naša župnija pokazala in dokazala, da nismo pozabili nanje in proslavila to nedeljo s posebno prireditvijo. Za to prireditve pa ni primernejše igre kot je »Za srečo v nesrečo«, izdala in založila Družba sv. Rafaela. Iztis stane 10 Din, s tem je pa dano avtorjevo dovoljenje in so plačane tanijsme. Naroča se: Družba sv. Rafaela, Ljubljana, Delavska zbornica.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda — zagotavlja naravno »Franz-Josef« -grenčica lahko odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef« -voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi

— Splitski mestni uradniki bodo izenačeni z državnimi. Občinski svet v Splitu bo v kratkem začel razpravljati o novem občinskem statutu. Načrt je že gotov in so ga predložili društvu občinskih uradnikov, da stavi svoje predloge. V novem statutu je določeno, da morajo biti občinski uradniki prav tako plačani kakor državni uradniki. Doslej imajo uradniki splitske občine mnogo boljše plače kakor državni uradniki.

— Zračni promet na progi Ljubljana—Zagreb—Belgrad ukinjen do aprila. Včeraj zjutraj je za letošnji zadnji odletelo redno letalo iz Ljubljane v Zagreb in od tam dalje v Belgrad. Čez zimo bo letalski promet počival. Z rednimi vožnjami bo družba »Aeroduc« začela zopet aprila 1934. Na

Čuden slučaj

Prevoznik dobi naročilo vinskega trgovca, da mu prepelje z vinskih goric tri sode mošta. Uslužbeni šofer pelje ponoči po strmi cesti. Na hudem ovinku mu odpovedo zavore. Avto se zaleti v nasproti prihajajoč voz, ubije konja, rani voznika. Šofer dobi težke poškodbe, avto pa je zelo poškodovan. Težka nesreča — veliki stroški. Šofer v bolnišnico, avto v popravilo, voznik v posteljo pod zdravniško oskrbo, sodi razbiti, vino razlito. A pogledimo konec!

Šofer in voznik sta bila zavarovana proti nezgodam. Avto je bil zavarovan, avtopodjetnik je imel jamstveno zavarovanje. Police, ki so bile vse v redu plačane, so se znašle v zavarovalnici in ta je kulantno izplačala zavarovano vsoto in poravnala vso nastalo škodo. Vse gorenje je bilo namreč zavarovano pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani.

progi Ljubljana—Zagreb je bilo letos 73 poletov, na progi Ljubljana—Sušak pa 12 poletov v obeh smereh. Letalo je prevozilo na teh poletih 448 potnikov.

— Prepovedan tisk. Službene novine od 27. t. m. objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati knjigo »Od tri milijuna trojica« izpod peresa Leonharda Franka. Knjiga je izšla v Zagrebu.

— Krajevni odbor Rdečega križa v Trzinu je nabral za poplavlence v Strugah v gotovini 7.139,50, v platnu in čevljih blaga za 2100 Din in še nekaj obleke. Vse to je odpremil Pomožnemu odboru za poplavlence v Strugah.

— Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« -grenčice! Po mnogih zdravniških predpisanih »Franz-Josef« -voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo.

— Velika napuščina. Ljudevit Kulmer, ki je nedavno umrl na svojem posestvu v Popovcu pri Krapini, je zapustil vse svoje premoženje banski upravi v Zagrebu z namenom, da na tem posestvu ustanovi sadjarsko-vinogradniško šolo za Hrvatsko Zagorje. Posestvo obsega 158 oralov obdelane zemlje, in sicer 75 oralov njiv, 65 oralov travnikov, 10 oralov vrta in 8 oralov vinograda. Poleg tega je še 176 oralov gozdov in 3 orale pašnikov. Vse posestvo cenijo na tri milijone dinarjev.

DAMSKI PLAŠČI

še vedno najcenejši pri trdki

TOMŠIČ - LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 38.

Oglejte si cene! Oglejte si cene!

— Slaboumnež ranil brata. V Lazah pri Planini je prišlo včeraj dopoldne do nenavadne družinske tragedije. 32 letnega posestnika Alojzija Pleskovca je nenadno napadel njegov slaboumni brat Vinko ter ga udaril s sekuro po glavi. Prizadejal mu je znatno rano. Nezvestnega Alojzija so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer sedaj visi med življenjem in smrtjo.

— Zgradarina. Za napoved zgradarine, katero je treba vložiti pri davčni upravi do 30. oktobra t. l. so potrebne sledeče tiskovine (ima jih v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani): Davčna prijava dohodkov od zgradb (zgradarina) pola Din 1, potem se mora tej prijavi priložiti: Spisek najemnikov in podnajemnikov, komad 50 par, in katerega izpolni hišni gospodar po podatkih strank. Dobi se tudi vzorec »Kako je izpolniti spisek najemnikov in podnajemnikov« za ceno 50 par. — Za vsakega hišnega posestnika je važno, da pozna vse predpise zakona glede tega davka (zgradarina). To dobi opisano in pojasnjeno v knjižici: Zgradarina, katero je spisal kontrolor L. Novak. Vsebuje vse zakone in dopolnila tega davka ter razne ključne (tabele) za preračun osnovnega, dopolnilnega davka, zamudnih obresti in za izločitev mestnih davščin. Knjižica stane Din 25. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

OGLJENE ŠČETKE
(KRTAČICE)

za vse vrste električnih strojev in aparatov dobavlja domača tvrdka

IVAN PASPA I SINOV
ZAGREB I. PRETINAC 60

— Pozor pred vlomilei! Blagajne vseh vrst, lajne tresorje, pulte za juvelirje, omare za knjige, ročne kasete, varne pred ognjem in vlomom, tehnično dovršene ključavnice in ključne izdeluje Tovarna blagajne, d. o. z., Maribor, Koroska c. 31. Zahtevajte gratis prospekte.

— Opozorjamo na današnji oglas tvrdke P. I. Gorčar, Ljubljana.

Hubertus terpeninovo milo

je izboren domači izdelek

— Slabo ste volili, ako za vsa zavarovanja niste izbrali domače Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani.

— Nova založba v Ljubljani — knjigarna in trgovina s pisarniškimi potrebščinami, ima vedno v zalogi najnovejši in prvovrstne modne revije in posreduje pri naročilu vseh drugih revij in knjig iz inozemstva, da se vsako naročilo izvrši čim točneje in čim hitreje.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkovito domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Začetek obratovanja. Z moderno napravo za pokrovanje in ponikanje je začela obratovati tvrdka »Unitas« ing. Manda, Selenburgova 7, telefon 2219. Obrat se nahaja v tovarni Ljubljanske komercialne družbe, Celovška c. 90 a, tel. 29-64.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine št. 87 od 28. t. m. je objavljena »Uredba o sodnih plogih (depozitih), o izdajanju denarja in denarnih vrednostih in o postopanju z vrednostnimi pošiljkami, poslanimi sodiščem«, dalje »Razpis o uvoznih ekspedicijah blaga iz št. 172. carinske tarife.« — Dopolnitev razpisa št. 170-1936, »Odločba o izvozu svežih postrvi brez potrdila o zavarovanju valute«, »Seznamek strojev in strojnih delov, izdelanih v državi« in »Objave banske uprave o pobiranju obd. trošarin v l. 1933.«

— Cernetov poslovni koledar in Poslovni adresar Jugoslavije 1934 izide 2. novembra. Cena 30 Din. Stalnim naročnikom bo dostavljen oz. poslan po pošti. Dobi se v vseh knjigarnah.

— Kamnoseštvo Alojzij Vodnik, Ljubljana, Kolodvorska, odprodaja zaradi velike zaloge nagrobne spomenike pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji, tudi na hranilne knjižice.

Ne pozabite, da Vas bo samo

„PHILIPS“ RADIO

zadovoljili. Pismena garancija. Dobite ga tudi na 12 obrokov samo pri urarju M. WÄHTER, Novo mesto. Prepričajte se!

Celje

— Združeni moški zbori »Celjskega Zvonca, »Ojkec« in »CPD« imajo skupno vajo za nagrobnice v ponedeljek, dne 30. t. m. ob 8 zvečer v Narodnem domu. Pridite vsi in točno. Arhivarji, prinesite note s seboj.

— Za veleposestnika je kupoval razno blago... K nekemu celjskemu trgovcu je prišel v četrtek dopoldne neki moški in se je izdal za šoferja Zorčiča Ivana, uslužbenega pri veleposestniku Baumanu v Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Nekaj časa si je ogledoval blago, nato sta se pa domenila, da bo kupoval za svojo firmo vse, kar je potrebno za avtomobile. Najprej sta se dogovorila za pošiljko olja v vrednosti 1570 Din. katerega je tvrdila res odposlala na naslov Baumanu v Slov. Bistrici. V petek je pa temu celjskemu trgovcu nekdo telefoniral iz Slov. Bistrice — izdal se je za veleposestnika Baumanna — in telefonično naročil, naj mu pošlje plašč za kolo, v vrednosti 3150 Din, katero si je prejšnji dan ogledal njegov šofer. Gospod in kontoristinja sta takoj spoznala, da moški, ki govori ni Bauman, temveč je identičen z gospodom, ki je bil prejšnji dan pri njih. Trgovci se je takoj obrnil v Sv. Lovrenc na Dravskem polju z vprašanjem, če je tam kak veleposestnik z imenom Bauman; dobil je odgovor, da takega veleposestnika ni, pač pa neka druga oseba. Nato je trgovec telefoniral v Slov. Bistrico, naj blago, ki ga je poslal, takoj ustavi. Toda veleposestnik je blago že vzel in ga poslal dalje v Maribor. O zadevi je bila takoj obveščena tudi mariborska policija. Trgovci je bil odposlal že tudi plašč in se sam peljal v Bistrico, da bi ga dobil nazaj. Včeraj dopoldan je bil »vleposestnik« Bauman v Slov. Bistrici že aretiran. Le previdnosti se ima zahvaliti celjski trgovec, da ni trpel pri tej. 4720 Din škode.

— Dve nesreči. Valentin Kaker, 35-letni drvar iz Luč, je 27. t. m. delal v gozdu v Solčavi; na njega se je zrušila lesena koča in mu zlomila desno nogo. — Alojzija Mastnak, 44-letna dularica iz Megojnice pri Grižah je 27. t. m. padla na poti in si zlomila levo roko.

— Nogometna tekma med SK Atletiki in SK Laškimi bo danes ob pol 2 popoldne na igrišču SK Olimpa v Gaborju.

Nogometna senzacija

Danes nastopi »majstor sa morac« proti Primorju.

Težko pričakovana tekma s Hajdukom se bo danes odigrala. Kako važnost polagajo Splitčani na današnjo borbo, je najboljši dokaz to, da so poslali vse »kanone«, kar jih trenutno premorejo. Od famoznega strelca Kragija v napadu do golmana Čulića, dalje kompletna krilska vrsta, ki jo tvorijo naši drž. reprezentanti, skratka najboljša zasedba, ki jo ima na razpolago Hajduk.

Proti tej enajstori se ne bo lahko boriti. Zatorej kličemo našim fantom še enkrat: Držite se! Tekma prične ob 14.30, predtekma, ki jo odigra Primorje I in Hermes I pa prične ob 13.

Vstopnice je dobiti od 9—12 v kavarni Emona. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

G. Podupski bo sodil. Za današnjo tekmo Hajduk-Primorje je bil določen — kakor znano — sodnik g. Petković iz Belgrada, za namestnika pa g. Willer. Po poročilu belgrajskega »Vreme« sta oba sodnika odklonila sodelovanje. Zato je J. N. Z. določila g. Rosenfelda, ki je tudi odklonil sodelovanje, no in končno je bil nominiran za o tekmo g. Fabris. Po brzojavnem obvestilu iz Zagreba je tudi g. Fabris zadržan, tako, da bo sodil današnjo borbo G. Podupski, ki je v Ljubljani to bro znan, in ki je s svojo objektivno presojo zapustil vedno dobre utise. Zato upamo, da bo potekala današnja tekma vsestransko zadovoljivo.

Ilirija : Concordia

Zanimiva hazenska tekma danes ob 11 na igrišču Ilirije.

Hazena je lep sport, a žal med našimi dekleti še mnogo premalo poznan. Danes bomo imeli priliko občudovati vse fineše te igre, saj nastopita

Plui

Proslava 1900-letnice Odrčenja. V nedeljo 29. t. m. na praznik Kristusa Kralja, se vrši v župniški cerkvi sv. Petra in Pavla mladinska proslava v spomin 1900 letnice odrčenja. Ob 8 av. maša z otroškim petjem, poje mladinski zbor, govor, skupno obhajilo, posvetitev mladine Kristusu Kralju, zahvalna pesem. Po sv. maši prireditelj v društveni dvorani minoritkega samostana.

Požar v Hajdošah. Pri posestniku Juriju Erlaču, je izbruhnil požar, ki je upepelil hleve in kôlarnico. Zgorelo je tudi nad 2000 kg sena in slame ter razno gospodarsko orodje. Gasilcem iz Gercice vasi se je posrečilo ogenj omesti. Škoda znaša nad 7000 Din. krita pa je le z malenkostno zavarovalnico.

Jesenice

Ne pozabite, posebno okolčani, da se danes popoldne ob treh poňavi v Krekovem domu na Jesenicah originalna opereta »Miklova Zala« in ki bo dokončana do večernih vlakov iz Jesenic.

— Konec poti, Sherrifovo dramo v 3 dejanjih, bo vpriporilo glasbeno in pevsko društvo »Aljaže« na praznik Vseh svetnikov ob 8 zvečer v Krekovem domu. Dejanja se godijo na bojnem polju v zakopih. Drama nam bo živo priklicala v spomin vojne grozote, ki so zahtevale toliko človeških žrtv. Obiščite vpriporitev, da skupno počastimo spomin na vse padle vojake.

Trbovlje

Proslava Kristusa Kralja bo danes popoldne v Društvenem domu. Na sporedu je predavanje s sklopičnimi slikami o Meškici in njenih verskih razmerah; za uvod in sklep bodo deklamacije in petje. Pridite!

Iz Francije se vračajo zdaj eden zdaj drugi, navadno imajo vsi družine, v bližnjem času se jih obeta še več. Vsi se obračajo na obino, kateri so že tudi usahnili vsi viri. Zima trka na vrata, delo dobiti bo izključeno. Vendar bo pomoč nujno potrebna.

Cerkveni vestnik

Clani Križanske moške kongregacije se vljudno vabijo k sveti maši-zadušnici, ki se bo opravila za rajne družabnike v križanski cerkvi v petek, dne 3. novembra ob šestih zjutraj. Med sv. mašo bo skupno obhajilo za rajne.

Celodnevno čečenje v Ljublj. stolnici. — V noči od 2. na 3. novembra (prvi petek) bodo nočni češtevci od 9. ure dalje molili iz knjige Večna molitev 20. uro: V tolažbo vernim dušam. Vljudno vabimo moše in mladeniče, da se v velikem številu udeležijo tega nočnega čečenja. Na novo došli češtevci se lahko izbero poljubno nočno uro.

Angleško in češko blago

v najmodernejših vzorcih ter

trolski ločen
za obleke in Hubertus plašče

nudi po ugodnih cenah tvrdka

Franto Majer

Maribor, Glavni trg 9

Za zimsko sezono pliši

že od 30 Din naprej
v Trpinovem bazarju

Maribor, Vetrinjska ulica šte. 15

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozil, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franco.

Trilbura F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozil, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

Sport

najboljši družini v državi; državni prvak zagrebska Concordia in naš podvezni prvak Ilirija. Nikogar ne sme biti med nami, ki si ne bi ogledal današnje borbe, ki bo zelo zanimiva in vsekoli napeta in to tembolj, ker gre za finalno državno-prvenstveno tekmo.

Tekma bo ob vsakem vremenu in jo sodi g. Kušar. Zatorej še enkrat: Pridite, ne bo vam žal!

Pokalne tekme rezerv

(Službeno.)

Danes se prične tekme rezervnih moštev za prehodni pokal SK Ilirije. Prvi dve tekmi bosta Ilirija I:Reka, ki se prične ob 9.15 na prostoru Ilirije (sodnik g. Galič, služb. odb. g. Drašler), in Korotan:Slovan, ki se prične ob 14.30 na istem igrišču (sodnik g. Pfundner, služb. odb. g. Božič).

— Medklubski odbor opozarja, da mora prinesiti vsako moštvo s seboj predpisano žogo ter postaviti primerne stranske sodnike in 2 reditelja. — M. O.

★

Miting Ilirije odpovedan. Radi skrajno neugodnega vremena je miting Ilirije preložen na poznejši termin. — Ilirija.

Članstvu SK Ilirije. Redni občni zbor kluba bo jutri ob 19.30 v dvorani Delavske zbornice. — Ilirija.

Tudi japonski smučarji se gibljejo. Mednarodnih akademskih smučarskih tekem, ki se bodo vršile 8. februarja 1934 v Švici, se bodo udeležili tudi japonski akademiki-smučarji.

Kako bodo tekmovali švicarski smučarji v letošnji sezoni? Občni zbor švicarske smučarske zveze je sklenil, da se izvedejo prvenstva leta 1934 v kombinaciji štirih disciplin in sicer: tek na dolge proge, tek—skok, slalom in smuk.

zato naj velja kot načelo:

„Svoji k svojim“

Dobi se v vsaki trgovini

Naznanila

Katoliška akcija v Novem mestu priredi danes na praznik Kristusa Kralja, dne 29. oktobra ob 4 pop. v dvorani Prosvetnega doma v Novem mestu sklopično predavanje »Apostolska vera v slikah«. Govoril bo g. prošt K. Čerin.

Godbeno društvo v Domžalah otvori letošnjo gledališko sezono z lepo dramo »Vest«. To pretežno povojno delo je globoko zajeto iz duše človeka, ki je občutil vso strahoto svetovne vojne. Predstava je danes zvečer ob 7.

Bled. Igro »Domen« ponavlja blejsko prosv. društvo drvi ob 8 v dvorani Ljudskega doma na Bledu. Prijatelji lepih iger prijazno vabljeno!

Naše dijaštvo

Vsi akademiki se opozarjajo in iskreno vabijo na dvadnevne duhovne vaje, ki se bodo vršile pri oo. jezuitih ob vseh svetih, t. j. od 31. oktobra zvečer do 3. novembra zjutraj, v Domu duhovnih vaj, Zrinjskega cesta 9. Udeleženci se naj zbere v Domu v torek zvečer, dne 31. oktobra, vsaj do 19. Vsa udeležena bo imel svojo sobo, kjer se bo lahko nemoteno posvetil duhovnemu življenju. — Celotna oskrba znaša za oba dneva samo 25 Din.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 29. oktobra: 8.15 Poročila, 8.30 Gimnastika (Ljotze Vrhovec), 9.00 Versko predavanje (dr. Rant), 9.30 Kaj moram vedeti o Okrožnem uradu (Smersu R.), 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice, 11.00 Radio orkester 11.30 Prenos koncerta iz Dunaja (dirig. Artur Toscanini) 12.00 Čas, plošče, 16.00 Francoski kmet (ga. Jerasova), 16.30 Fantje na vasi — 17.30 Plošče — 20.00 Samospevi g. Marjana Rusa — 20.45 Harmonika solo, gosp. Kováč — 21.30 Čas, poročila — 21.45 Radio orkester in Radio-jazz.

Ponedeljek, 30. oktobra: 12.15 Plošče — 12.45 Poročila — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Gospodinjska ura: O kurivju v gospodinjstvu (ga. Kraigherjeva) — 18.30 Krompir kot hrana (prof. Pengov) — 19.00 Slavonija v šegah (H. Marjanovič) — 19.30 Plošče — 20.00 Pevski koncert tenorista g. I. Francela iz Zagreba — Vmes duet harmonikarjev Kosec — 21.30 Čas, poročila — 21.45 Radio orkester.

NEVESTE! GOSPODINJE! Najlepsi okras Vašega doma je perilo, zavese, postelina predgrinjala! Naifineše in naitrepežneše da okrasite z vozenjem od tvrdke

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA, poleg hotela Štrukelj.

Izdelujemo gumbnice, prebadamo tablone, predtiskujemo čisto ženska ročna dela, imamo specijalni entel za obleke in volane, azuriramo in entlamo. Vsakdo že ve, da imamo največje in naimodnejše vezilnico. Ker sami delo sprejemamo, da sami nadziramo, zato Vas najboljše postrežemo

VI 47687-1933.

Razglas

Mestna občina Ljubljanska razpisuje dobavo ca 33.000 kg zdravega, suhega, rešetanega ovsa ter ca 31.000 kg zdravih, suhih, srednje debelih pšeničnih otrobov

oboje na odpočle, oziroma takojšnjo dobavo. Natančnejši pogoji se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Ljubljani. Nabrežje 20. septembra, II. nadstropje.

Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti v mestnem gradbenem uradu najpozneje do dne 6. novembra 1933.

Mestno načelstvo v Ljubljani.

dne 27. oktobra 1933.

Zavarovalna družba za življenje »Fenihs« Bilančni pregled

Zavarovalna družba za življenje »Fenihs« objavlja bilančne podatke za poslovno leto 1932, iz katerih posnemamo naslednje važne podatke (vse je preračunano na dinarje):

V letu 1932 je bilo sklenjenih novih zavarovalnih pogodb v skupnem znesku 4.162.921.000.— Din. Skupno stanje ob koncu leta 1932 obstoječih življenjskih zavarovanj je znašalo 26.024.900.000.— Din (26 milijard in 25 milijonov dinarjev). Pri zavarovalnih družbah, s katerimi je »Fenihs« v tesni zvezi, bodisi po posesti delnic ali na temelju pozavarovanja, je znašalo stanje obstoječih življenjskih zavarovanj ob koncu leta 1932 nad 12 milijard, tako da znaša skupno stanje pri »Fenihs«-ovem koncernu ob koncu leta 1932 nad 38 milijard dinarjev.

Z življenjskim zavarovanjem v skupinah, ki ga »Fenihs« izvršuje skupno z »Metropolitan Life Insurance Company« v New-Yorku, je dana zaščita 42.439 privatnim nameščencem in delavcem v Avstriji, Češkoslovaški, Madjarski in Nemčiji v višini 620 milijonov dinarjev.

Pogodbe o pozavarovanju z največjo evropsko zavarovalnico »Prudential Insurance Company Limited« v Londonu, dalje z »Legal and General Assurance Society Ltd.« v Londonu, z »Compagnie d'Assurances Générales« v Parizu, z »Münchener Rückversicherungsgesellschaft« v Münchenu in z raznimi drugimi velikimi zavarovalnicami v Švici, Italiji, Španiji in Skandinaviji so se znatno razširile.

Prejemki na premijah so znašali v preteklem letu Din 1.458.462.219.—, dohodki od plasiranih kapitalov pa Din 278.498.360.—. Zavarovancem in njihovim družinam je bilo v letu 1932 izplačanih Din 583.157.700.—.

Od družbe podeljena hipotekarna posojila so dosegla višino zneska Din 294.706.000.—, posojila na police so se pa povečala na Din 535.922.800.—.

Skupna garancijska sredstva družbe so znašala 31. decembra 1932 Din 5.106.110.000.— (5 milijard in 106 milijonov dinarjev).

Družbino nepremično imetje, ki obstoji iz 117 realitet v Avstriji, Belgiji, Bolgariji, Egiptu, Češkoslovaški, Franciji, Italiji, Jugoslaviji, Madjarski, Nemčiji, Poljski, Romuniji in Španiji, predstavlja vrednost Din 801.530.000.—.

Posest vrednostnih papirjev je znašala ob koncu leta 1932 Din 2.331.630.000.—, od tega odpade Din 2.219.609.000.— na vrednostne papirje z zajamčenim obrestovanjem, Din 112.021.000.— pa na deleže pri emisijah bankah, na razne delnice in deleže pri raznih zavarovalnih družbah.

Od čistega dobička v znesku Din 7.636.954.— se je porabilo Din 1.938.000.— za izplačilo 5% dividende, iz ostanka pa se je po dotaciji rezervnega fonda preneslo Din 1.789.357.— na nov račun.

Delokrog zavarovalne družbe na življenje »Fenihs«, ki je druga največja zavarovalnica na kontinentu, obsega naslednje države:

Jugoslavijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Egipt, Češkoslovaško, Francijo, Grčijo, Holandsko, Italijo, Lichtenstein, Madjarsko, Nemčijo, Palestino, Poljsko, Romunijo, Sirijo, Španijo, Tunis in Turčijo.

Skupno stanje v kraljevini Jugoslaviji obstoječih življenjskih zavarovanj je znašalo koncem leta 1932 približno eno milijardo dinarjev, v Jugoslaviji deponirane premijske rezerve pa so znašale 31. decembra 1932 Din 132.769.610.—.

Nadalje se v Jugoslaviji udeležuje »Fenihs« z zelo znatnim deležem pri finansiranju gradbe železniške proge Kučevo—Požarevac, ki bo stala nad četrto milijardo dinarjev. Značilno je, da podjetje, ki spada med največje finančne zavode v Evropi, kaže v zvezi s svojim poslovanjem v naši državi tako velik interes za naše narodno gospodarstvo.

V upravnem svetu za kraljevino Jugoslavijo sledeči gospodje:

Dr. Stojadinović Milan, finančni minister v p., kot predsednik.

Vasa U. Jovanović, industrijalec, kot podpredsednik.

Člani upravnega sveta:

Lazarevič Vasa, načelnik notranjega ministrstva v p. in podpredsednik belgrajske občine, Maister Rudolf, častni odjutan Nj. Vel. kralja in divizijski general v p.

Dr. Radosavljevič Milan, glavni tajnik belgrajske borze.

Dr. Vrbanić Milan, senator, predsednik zbornice TOI in generalni ravnatelj Sveopće hrvatske kreditne banke v Zagrebu.

Dr. Windischer Fran, podpredsednik centrale industrijskih korporacij, generalni tajnik zbornice za TOI v p. itd.

Jovanović Djordje, ravnatelj centrale za Jugoslavijo.

Zolgar Zvonko, ravnatelj centr. za Jugoslavijo.

★

Splošna maloželezniška družba v Ljubljani je imela občni zbor 27. t. m. Iz bilance je razvidno, da so investicije bilansirane s 38.97 milj. po stanju 31. dec. 1932, stare investicije pa s 0.257 milj. Investicije so bile izvršene deloma s posojili pri denarnih zavodih, ki so znašale dec. 1932 32.55 milj. ter s kreditiranjem po upnikih, ki so znašali 9.58 milj. Ker so bili izdatki višji kot dohodki, je izkazala bilanca 0.08 milj. izgube. Podjetje ima največ izdatkov za plače in obresti, davke ter električni tok. Glede investicij omenjamo, da odpade na progo Vič—St. Vid 15.55 milj., 15 motornih voz 7.12 milj., ostalo pa na nepremičnine, podtacejio, tlakovanje, disažjo itd., končno je bilo podano poročilo o sedanjem stanju del.

Potrdila o izvoru blaga v Grčijo. Grški finančno ministrstvo je odredilo, da mora biti blago jugoslovanskega, romunskega in turškega izvora, namenjeno za uvoz v Grčijo, opremljeno s potrdilom, katerega bodo izdale pristojne trgovinske zbornice. Toda ta potrdila morajo biti vidirana po najbližjih grških konzulatih.

Borza

Dne 28. okt. 1933.

Denar

Promet je znašal ta teden na ljubljanski borzi 3.878 milj. Din v primeri s 3.493, 7.805, 2.355 in 2.23 milj. v prejšnjih tednih. Najznatnejši je bil promet v ponedeljek in četrtek. Največ prometa je bilo v šilingih in Din.

Zürich, Pariz 20.225, London 16.425, Newyork 349, Bruselj 72, Milan 27.215, Madrid 43.20, Amsterd. 208.35, Berlin 123.20, Dunaj 72.58 (57.50), Stockholm 84.70, Oslo 82.45, Kopenhagen 73.35, Praga 15.325, Varsova 57.85, Atene 2.97, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.05.

Pariz. Ob 11.45. Newyork 17.32, London 81.30. Zlato v Londonu 129/8.

Les

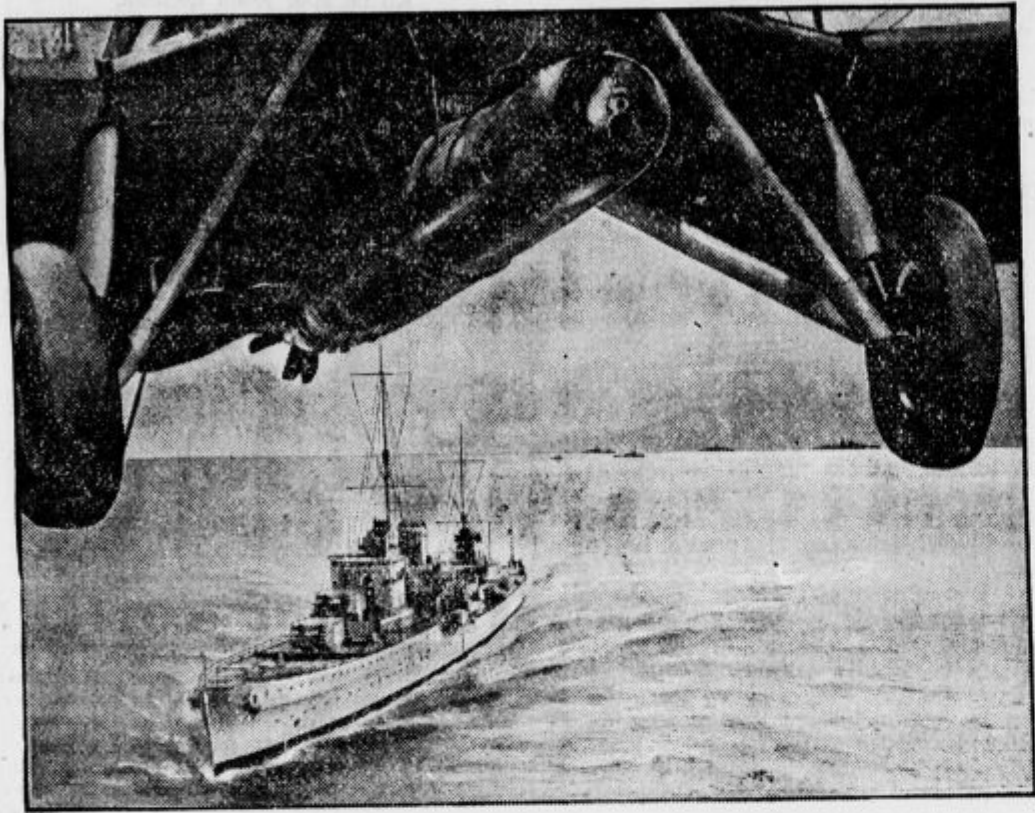
Tendence je neizpremenjeno živahna. Znatna povpraševanja po sirovi bukovini, hrastovih podnjah in neobrobjenih plohih.

Boj za Daljni vzhod

Vlada Združenih držav je te dni sprejela sklep, v smislu katerega se bo ameriška mornarica povečala za 39 vojnih ladij. Te bodo stale 48 milijonov angleških funtov. Japonska bo izdala za nove vojne ladje 60 milijonov angleških funtov in Anglija bo temu primerno tudi sama zvišala svojo mornarico.

Oboroževanje na morju je torej v polnem teku. Vse tri države so vezane s takozvanim londonskim sporazumom, v katerem je določeno, naj razmerje med posameznimi mornaricami ostane 5 (Anglija): 5 (Amerika): 3 (Ja-

mornarice izpopolnijo do skrajnosti, ki jih določa londonski sporazum, pač pa se je Anglija zavzela za minimum. Radi poostritve v mednarodnih odnosih, predvsem radi položaja na Daljnem vzhodu, se je pričela med Ameriko in Japonsko prava tekma v oboroževanju na morju. Po tem sporazumu se smatra vsaka podmornica za obrabljeno, če je v službi 13 let, križarka pa 20 let. Radi tega sklepa angleške vlade, da tudi sama prične izpopolnjevati svojo mornarico, bo na tisoče brezposelnih delavcev, ki so bili zaposleni prej

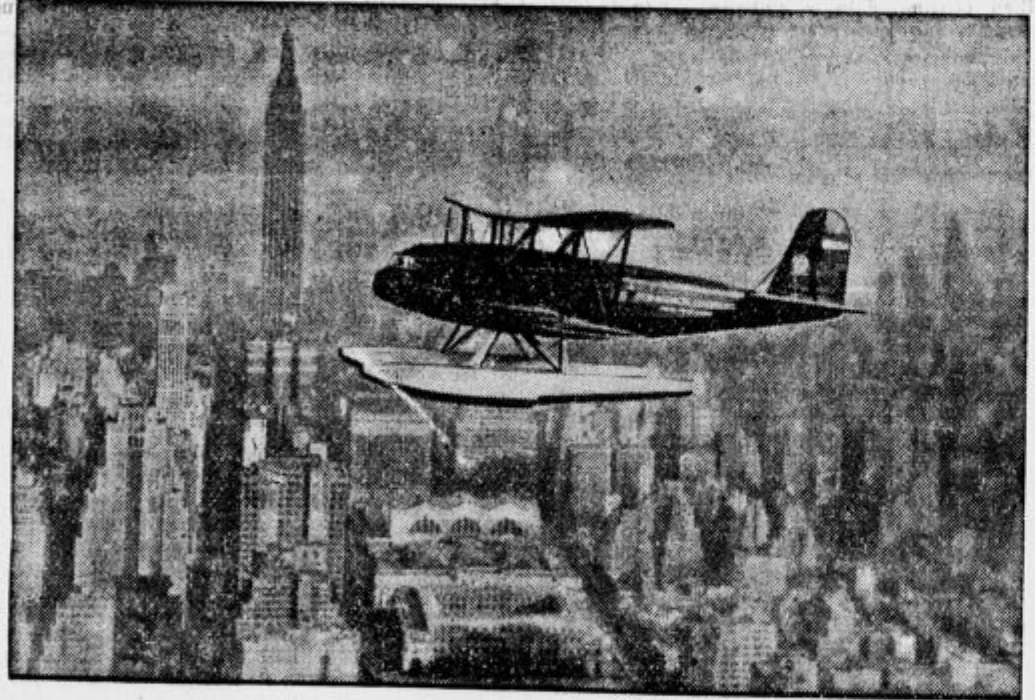

Slika zadnjih morskih vaj na Angleškem. Letalo, ki nosi s seboj torpedo, leti nad vojno ladjo.

ponska). Sporazum je bil sklenjen l. 1930 in velja do l. 1936. S tem, da sta Amerika in Japonska sklenili zgraditi veliko število novih ladij, ništa še prekršili londonskega sporazuma, pač pa sta dovoljeno količino popolnoma izrabili. Anglija se je radi tega zelo vznemirila. V njenem namenu nikakor ni bilo, da se

v ladjedelnicah, zopet našlo delo. Okoli 90.000 takšnih delavcev je danes na Angleškem brez dela. Angleži bodo zgradili 4 križarke in 4 podmornice, nadalje 4 rušilce v nadomestilo tistih, ki se vse v smislu londonskega sporazuma obrabijo v letih 1937, 1938 in 1939.

Z letalom na južni tečaj

Rihard Byrd se pripravlja na nov polet na južni tečaj. Za to si je naročil posebno morskoro letalo. V njem je prostora za 16 ljudi. Pri poizkusih se je dvignilo iz vode v 20 sekundah. Leti z brzino 160 km na uro. Letalo nad New-Yorkom.

„Prodana nevesta“ v filmu

Popularna češka opera »Prodana nevesta«, ki je bila že večkrat vsa posneta na gramofonskih ploščah, se je minuli teden prvič predvajala v češkem filmu, in sicer v praškem kinu Alfa, v režiji Innemanove.

Tri bogoslovce pogrešajo

Bogoslovci Anton Knoppen, Edvard Rerberger in Josip Witheg so iz Inomosta napravili izlet v gore v nedeljo po maši. Napotili so se proti Kemmacherju. Toda niso se vrnili. Verjetno je, da so se vsi trije ubili v gorah.

V zalivu »Zlatih vrat« pred mestom S. Francisco je otok Alcatraz. Američani so pa zgradili na njem jetnišnico za najhujše zločince. Prostora je v njej za 600 jetnikov. Otok je za ječo oripravljen, kar jetnik pač težko z njega zbeži.

Solčna radijska ura

Ameriški inženir Edvard Spickmann predvaja na čikaški razstavi genialno enostaven izum: solčno uro, ki oddaja točno vreme s pomočjo radijskih valov. Spickmann je opremil številčno solčne ure s preprosto fotoelektrično stanico. Senca kazalca, ki se premika s solncem vred, pada na stanico in sproži električno strujo, ki je kakor vedno pri sličnem postopanju izvor radijskih valov. Slednji naznanjajo do ene desetinke sekunde točen čas slehernemu lastniku radijskega aparata.

Za Wagnerjev jubilej so odkrili na hotelu »Hungaria« v Budimpešti spominsko ploščo. Pred 61 letom so v tem hotelu ustanovili Wagnerjevo društvo, ki še danes uspeva.

Trda voda iz vodnjaka ali iz vodovoda je za pranje neprikladna. Če dodate tej vodi pred uporabo nekaj prgišč Henka, postane mehka kot deževnica. Henko pospešuje penjenje, s čimer se milo bolj izkoristi, ter Vam tako olajša pranje.

Sueški prekop že pred 3500 leti?

Arheološka ekspedicija, ki jo vodi Hypolyte Boussar in ki raziskuje pokrajino okoli Sueškega kanala, je prišla do zanimivih zaključkov. Odkrila je strugo starega prekopa, ki so ga izkopali še stari Egipčani in ki je vezal Nil s Rdečim morjem. Egipčanske galere so plule iz Sredozemskega morja po tem prekopu v Rdeče morje. Iz napisov in raznih okraskov, ki so jih odkrili na stenah tega prekopa sklepajo, da je prekop dala zgraditi neka mogočna egipčanska kraljica, ki je vladala za časa Mojzesovega rojstva. Podrobno bodo poročali o teh odkritjih, ko sestavi ekspedicije natančno poročilo za arheološki zavod.

Iz podmorskih grobišč izvira nafta

O nastanku sirovega olja ali nafte sta obstajali do zadnjega časa dve razlagi. Prva razlaga je trdila, da je nafta nastala iz hribin — od tod tudi ime kameno olje. Globoko v notranjosti zemlje naj bi nastajali ogljikovodiki, med katere sodi seveda tudi nafta, ob kemičnem spajanju kovinskih karbidov z vodnimi hlapi. Druga razlaga pa je učila, da je nastala nafta ob razkroju morskih živali in rastlin. Novejša raziskovanja so potrdila to drugo domnevo in ovrgla drugo. Zlasti v zadnjem desetletju so številna raziskavanja odkrila tudi razlago, ki omogoča razumevanje, kako bi mogle nastati tako velikanse množine nafte pod zemljo iz morskih živali. Predvsem geološka raziskavanja so potrdila domnevo, da so se v davnini dvigala morskobrezja razmeroma naglo, ter so pri tem nastajale kotline, v katerih so bile odrezane velikanse površine morja od ostalega vodovja. Ker je iz takih celinskih in slanih jezer voda večinoma hitro otekla ali celo pronicala, so poginile vse živali, ki jih je taka katastrofa zajela. Poleg tega so najnovejša raziskavanja večjih morskih globin dognala, da se na določenih krajih v oceanih nahajajo prava grobišča neštivilnih kitov, somov in drugih morskih živali. Ta grobišča krijejo nešteta telesca nižjevrstnih mehkužcev in jih zagrinjajo vedno bolj in bolj. Radi tega se vsa ta masa počasi strjuje in čez stoletja ali tisočletja bo pokrila ta grobišča trdna plast, ki se bo morda bove kdaj dvignila iznad vode; med tem pa bo pod trdno skorjo nastalo iz razkrojenih teles mrtvih morskih prebivalcev kameno olje.

Kako neznansko velika so taka skupna grobišča morskih živali, nam dokazujejo nekateri znani primeri. Znanost sicer še ni ugotovila, zakaj nastajajo v morju taka skupna grobišča, vendar nas posamezni primeri lahko prepričajo, da na mnogih krajih v morskih globinah gnijejo v mnogo metrov debelih plasteh nagromadena trupla morskih prebivalcev. Tako je n. pr. l. 1890. vozil neki parnik 57 ur skozi nepregledno množico mrtvih kobilic, ki jih je pogljal močan sever v Rdeče morje. V poletju l. 1880. je bilo v Mehškem zalivu pokrito morje v razsežnosti 275 kvadr. kilometrov s samimi bolnimi želvami. L. 1897. so opa-

zovali med izlivoma sibirskih rek Ob in Irtiš 250 kilometrov dolgo gručo mrtvih rib. Ta plast rib je bila ponekod celo 5 metrov debela. L. 1882. je pa neki parnik vozil 230 km dolgo pot med samimi mrtvimi ribami. Četudi posumimo, da je v teh številkah nekaj mornarske latinščine, in postavimo, da so le deloma resnične, nam vendar dokazujejo, da so bolezenske epidemije med morskimi živalmi in druge naravne katastrofe vedno obilno zalagale naravo z živalskimi sirovinami, ki jih je ta v svojem tajinstvenem snovanju predelavala v za nas tako dragoceno olje. Nastanek olja traja več stoletij, vendar je sam po sebi precej enostaven.

Na kakršenkoli način nastala velikanse grobišča morskih živali pokrije najprej, čeprav počasi, pesek in ilovnato blato. Ko je grobišče morda šele po mnogih stoletjih neprodušno zaprto od morja z debelo plastjo peska in ilovice, se začne razkrajati telesa. Po dolgotrajnem razkroju, v čigar končni obliki nastaja nafta, odteka pod neprodušno zaprto plastjo tekoče snovi skozi špranje in razpoke naprej. Na ta način se napolnjujejo podzemeljske votline s pravimi jeziki nafte.

Tudi v Črnem in Kaspiškem morju so novejša raziskavanja dokazala pogin velikanse množin rib. Vsa petrolejska polja na Krimu, v okolici Karpotov, v vsej Romuniji in ob Črnem morju so bila v terciarni dobi pod morjem. Čeprav to morje ni bilo zelo globoko, in morda prav zato, je bilo izredno bogato živalstva.

Glavne sestavine nafte so ogljikovodiki z malenkostno primesjo žvepla. Sirovo olje navadno destilirajo tako, da najprej izhlapijo iz njega lažje hlapljiva olja, nato pa težja. Med prvimi moramo omeniti gazolin, bencin in petrolejev eter, med drugimi pa ligroin in petrolej. Ostanek navadno predelajo v asfalt in podobne izdelke. Zanimivo je, da vrtajo na petrolejskih poljih v Galiciji in severni Ameriki celo 1800 metrov globoko, kar dokazuje, kako velikanse so morale biti plasti, ki so pokrile grobišča živali, in kako dolga desetisočletja so morala miniti, da je mogla pokriti tako debela plast grobišča.

Med tuko v ameriških rudnikih je v Ambridgeu prišlo do hudih nemirov. Redna policija ni mogla več krotiti stavkajočih, zato so poklicali na pomoč izredno oddelke, ki so s puškami nastopili proti delavcem.

MLADI SLOVENE

Mirko Kunčič:

Vseh vernih duš dan

Nad tvojim grobom lučki dve
prižgal nocoj bom, mati
in tiho, tiho se zazrl,
zaprl v sijaj njun zlati.

Tako svetlo, tako gorko
oči so jasne tvoje
nekoč gorele, utrinjale
se v dneve mlade moje.

Ugasnile so. Veš, tako
ugasne solnce roži...
Ne vem zdaj kam — tako sem sam —,
po tebi se mi toži.

Iz gnezda toplega je ptič
negoden pal sred mraka;
vso noč te išče, kliče zdaj —
a tebe ni — in plaka — — —

Nad tvojim grobom lučki dve
prižgal nocoj bom, mati
in kakor da v oči ti zrem,
mij bo v tej uri zlati.

Gašperček se uči boksanja

Prvi prizor.

Gašperček (pride na oder in potegne za zvonce): »Bim, bam, bom, dober dan, otroci! Bim, bam, bom, dober dan, strici in tete, babice in dedi! Zaigral vam bom igrice, ki se imenuje: »Kdor sam pade, drugim jamo koplje« — ah, napak! Imenuje se: »Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade«. Tako. Komur pa se ta naslov zdi predolg, naj se zadovolji kar s prvim naslovom: »Gašperček se uči boksanja«. To je kolosalna igrice, vam rečem. Če pa se komu ne bi dopadla, naj si izmisli boljše, hehe! Začnimo torej, ampak takoj pri zadnjem dejanju, da bo hitreje končano! Na svidenje torej! (Odide.)

Drugi prizor.

Gašperček (se vrne): Zdaj mora biti učitelj boksanja vsak hip tukaj. To bo imenitno! Če se začnem danes učiti, postanem drugi teden gotovo že boksarski svetovni mojster ali svetovni boksarski mojster ali mojster v svetovnem bosanju. To bo imenitno! Ampak zdajle moram še prej pogledati, če mi je špela skuhalo kavo. Pokličite me, kadar pride učitelj boksanja! (Odide.)

Tretji prizor.

Roparski poglavar Kosmatin (pride in se oprezno ozre): Tako, zdaj sem pred Gašperčkovim hišo. Jaz sem najmočnejši in najgrozovitejši roparski poglavar na svetu. Moja tolpa ima v načrtu velik roparski napad. Izropali bomo Gašperčkov hišo. V njegovi kleti je vse polno debelih klobas in drugih dobrih reči za ham. — Pst, zdj se mi, da slišim Gašperčkove korake. Res, že prihaja. Pred stavil se mu bom in se nalagal, da sem reven popotnik.

Četrti prizor.

Gašperček (pride): Tako, kava bo kmalu kuhana. Tudi učitelju boksanja lahko postrežem s skodelico, kadar pride. — (Zagleda Kosmatina.) Hopla! Saj je menda že tu? — Dober dan, gospod...

Kosmatin (s potvorjenim glasom): Nande Kovač se pišem.

Gašperček: To ime se mi pa nekam znano zdi. Gotovo sem ga že kje slišal.

Kosmatin: Seveda! Saj jih je vse polno, ki se pišejo tako. Jaz sem reven popotni mož.

Gašperček: Pa ni videti, gospod Nande. Torej vi ste učitelj boksanja? Dobrodošli! Kosmatin: Učitelj boksanja? Jaz? Kdo vam je pa to rekel? Ne, to pa nisem jaz! Jaz hodim po svetu s trebuhom za kruhom...

Gašperček: Po svetu hodite s kruhom za trebuhom? Kako pa to napravite?

Kosmatin: Ne norčujte se iz mene, gospod. Zelo slabo se mi godi.

Gašperček: Ali imate kakšno potrdilo pri sebi?

Kosmatin: Nobene pravice nimam, zahtevati od mene potrdilo! Saj niste policaj.

Gašperček: Ja, ampak če boste beračili, pokličem policaja!

Kosmatin (z naravnim glasom): To vam resno odsvetujem, gospod!

Gašperček: No, no! Ne bodite nesramni, mož!

Kosmatin (ga grozeče pogleda): Če boste še kaj dosti klobasali...

Gašperček (ga prekinje): Klobas pa ne smam delati, gospod. Saj nisem mesar.

Kosmatin (nadaljuje prekinjeni stav): ... boste spoznali, s kom imate opraviti! Jaz sem razbojnik Kosmatin.

Gašperček: Eja? Ne recite mi tega dvakrat rompompol! Tu je moja pest, vidite — bums! In še enkrat — bums! (Začne obdelovati razbojnika s pestmi.)

Kosmatin: To je nekaj nezaslišanega! Takšna predrznost! (Začne boksati z Gašperčkom.)

Oroslava:

Krizantema

Bajka.

Zivela je deklica, dobra in mila, pa zelo siromašna. Že davno sta ji umrli oče in mati in sedaj ni imela na svetu človeka, ki bi jo ljubil. Samo drobna ptica, katero je nekoč našla v snegu in ji rešila življenje, jo je imela rada. Vsak dan je poletela pred okence njene kamrice in ji žvrgolela najslajše pesmi, ki jih je znala. In deklica je vselej pritekla k oknu, se veselo nasmejala in ji naslala drobtinice.

Toda nekoč je ptička zaman žvrgolela pred dekličinim oknom. Ni se odprlo, ni pritekla deklica in ji naslala drobtinice. Kajti je ležala v beli kamrici na prebeli postelji vsa bleda in mrzla — mrtva.

Prišli so štirje mrki grobarji in njeno belo telo zabili v krsto. Pri njenem pogrebu niso peli zvonovi in nihče ni jokal za njo. Samo drobna ptička jo je spremljala in njena tožnomila pesem je bila lepša in slajša od mogočnega donenja zvonov.

Na pokopališču so grobarji spustili njeno krsto v črno zemljo in jo zagrebli. Na grob so ji postavili majhen, lesen križ in odšli. Niti imena deklice niso zarezali v križ, niti ene rože niso utrgali in jo vrgli na njen grob. Čemu? Saj je bila deklica siromašna in ni imela na svetu človeka, ki bi jo ljubil in jokal za njo... Okoli njene gomile pa so se razprostirali grobovi z visokimi spomeniki in blestečimi zlatimi napismi ter vsi pisani od najlepših, najbujnejših rož. Gomila te deklice pa ne bo nikoli imela takega spomenika, namesto rož jo bo prerasel plevel, leseni križ bo strohnel in kmalu ne bo nihče več vedel, kje počiva dobra, plemenita deklica, ki je ubogi ptički v mrzli zimi otela življenje.

Ptička je sedela na lesenem križu in žvrgolela. Njena pesem je kot ona sama postajala vedno otožnejša. In ko je slednjič utihnila, ji je grenka solza kanila iz svetlega očesa in se vpila v črno zemljo. Potem pa je razpro-

strla krila ter odletela daleč, daleč preko devet visokih, snežnih planin, v daljnjo, neznano deželo.

Cez tri dni se je vrnila in prinesla v drobnem kljunu zrno, ki ga je vsadila v dekličin grob. In takoj je zopet odletela. Tako je drobna ptička letela dvajsetkrat preko devetih visokih, snežnih planin, dvajsetkrat so njene male peruti preveslale brezkončno pot v daljnjo deželo in dvajsetkrat se je vracala vsa trudna in izmučena z zrnem v drobnem kljunu.

Ko je vsadila dvajseto zrno v črno zemljo dekličine gomile, je dvignila drobno glavico in zapela najlepšo pesem, kar jih je znala. In ta pesem je bila tako sladkoma, tako neskončno žalostna, da so celo kameniti spomeniki na pokopališču vzdrteli, ko da so oživele.

Ko pa je pesem izpela, je nagnila glavico, drobne peruti so ji vztrepetale in obležala je mrtva na črni gomili.

Pretekli so dnevi, tedni in meseci. Zrno, ki jih je vsadila ptička, so pričela kaliti. In jeseni, ko so na grobovih zvenele in se posušile vse rože, so na grobu uboge deklice vzcvetele prelepe, neznane cvetke. Rdeče, modre, bele in rožnate.

In ko so ljudje ob Vseh svetih prihajali na pokopališče, so strmeč obstali pred dekličinim grobom in izpraševali grobarje:

»Kdo je pokopan v tem grobu, ki ima rože, ki v jeseni cveto?«

In grobarji so jim pripovedovali o ubogi deklici, katero ni nihče ljubil na svetu razen drobne ptičke, ki je iz daljnje dežele prinesla seme in vsadila na njenem grobu prelepe jesenske cvetke — krizanteme.

Od takrat so se pri nas udomačile krizanteme. Ob Vseh svetih jih spleta v vence in šopke ter nosimo na grobove naših dragih.

Gospod Balonček v škripcih

Koniec:

Tedaj pa so pobesnelega mojstra mesarja nadomestila zgrabile trde roke za rame in strog uradni glas je zagrmel nad njim:

»V imenu postave — z menoj!«

Mojster mesar je bil sicer hraber mož, ob pogledu na strogega moža postave pa mu je srce takoj ušlo v hlače. Mirno se je pustil odgnati na stražnico.

Gospodu Balončku se je težek kamen odvalil od srca in globoko se je oddahnil, ko je videl, da je razjarjeni mojster mesar v varnih rokah. Medtem, ko si je brisal potpo čelo, pa se je kuža Pazi zadovoljno režal. In kako se tudi ne bi! — Namesto da bi njega, ki je mojstru mesarju klobaso ukradel in povzročil svojemu gospodarju toliko strahu, doletela zaslužena kazen, se bo moral zdaj mojster mesar pokoriti v ječi zaradi njega... Holaj, na svetu se godijo res čudne reči!

Nekaj drugih rešitev:

Metka Duhovnik, učenka IV. razreda v Preski pri Medvodah:

Oni mojster mesar je klobase namesto iz prasičjega mesa delal iz pasjega. Ko je z mesarsko sekuro v rokah dirjal za gospodom Balončkom, mu ni šlo za to, da bi ujel njega, ampak njegovega psa,

Gašperček: Kakor ti meni, tako jaz tebi, dragi moj Kosmatin. (Ga boksa tako dolgo in tako silovito, da razbojnik pade na tla in obleži.) — Tako! To ni bilo lahko delo, vam rečem, to je bilo naporno delo! Zdaj pa spravimo kajona s poti, da se učitelj boksanja ne spotakne ob njem, kadar pride. (Potisne Kosmatina v stran in se obrne proti občinstvu). Kaj pravite, ali se je boksanja kaj težko naučiti? Jaz se še nikoli v življenju nisem boksala. Radoveden sem, če se bom sploh mogel naučiti. Če se bom, me bodo gotovo kar osipali z medaljami in častnimi priznanji in darovi. Otroci, takrat vas vse ekupaj povabim na skledo kisle repe. Ali bi bomo poslali želodčke! Na svidenje torej drugi teden!

da bi ga zaklal in naredil iz njega klobase. To sklepam iz tega, ker na tretji sliki ni več psa.

Ko je gospod Balonček čez nekaj časa pogledal nazaj, ni bilo ne mojstra mesarja ne Pazija nikjer več. Mojster mesar je Pazija s sekuro pobil ter ga odnesel v svojo mesarijo...

Edi Cengle, učenec II. razreda v Štepanji vasi št. 100 pri Ljubljani:

Tedaj pa je odnekod prihitel velik stražnik in rešil gospoda Balončka iz škripcov. Zgrabil je mojstra mesarja za roke in ga odvedel v umobolnico, misleč, da se mu je zmešalo... Gospod Balonček pa jo je s psom Pazijem veselo mahnil domov. Doma je pogostil sebe in Pazija s pečenko, da bi si tako opomogel od prestanege strahu. Tako je tatinski kuža Pazi namesto kazni dobil nov, masten zalogaj za svoj nenasitni želodec.

Vera Ferbežar, učenka (2) razreda na Malem Vrhu:

Med begom je gospodu Balončku od strahu padla palica iz rok. Mojster mesar se je spotaknil ob njo in udaril z glavo ob tla, da je videl milijon zvezd pri belem dnevu. Preden se je spet dvignil na noge, je gospod Balonček že izginil za bližnjim oglom in tako srečno utekel svojemu preganjalcu...

Stanko Gomionik, učenec I. razreda meščanske šole na Otoku:

Tedaj pa se je mojster mesar spotaknil in tebebnil v odprti cestni kanal, da se mu je kar zabliščalo pred očmi, sekira pa mu je v širokem lovu odletela iz rok deset metrov daleč.

Kakor bi trenil, je bil stražnik pri njem. Ostro ga je vprašal, kaj dela v kanalu. Mojster mesar se je začel opravičevati, da je padel vani. Stražnik mu ni verjel in odvedel ga je s seboj.

Gospod Balonček si je obrisal pot s čela in se oddahnil. Šel je še večkrat na izprehod, ampak Pazija ni nikoli več vzel s seboj. Saj bi bil zaradi njega kmalu žrtvoval življenje...

Tinka Perme, učenka II. razreda v Trbovljah:

V trenutku, ko se je gospod Balonček že hotel vdati mojstru mesarju na milost in nemilost, se je krvoločnemu mojstru zamotala palica med noge. Padel je tako nesrečno, da se je s sekuro močno ranil in so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so mu odrezali roko.

Gospod Balonček je bil tako rešen svojega krutega preganjalca. Vesel, a še vedno ves zbežan, je tekel domov in povedal ženi — da je bil takorekoč že na drugem svetu in da je prišel drugič na ta svet...

Zvonimir Thaler, Jesenice:

Tedaj pa se je gospodu Balončku posvetila v glavi dobra misel. V hipu, ko je mojster mesar zavijtel nad njim sekuro, se je naglo priporočil in sekira mu je namesto glave — odsekala edini las na glavi. Pri zamahu je mojster mesar izgubil ravnotežje in trdo poljubil mater zemljo. Medtem, ko je ležal na tleh, je privihrala roka postave in odpeglala oba — mojstra mesarja in gospoda Balončka — na policijo. Kuža Pazi pa jo je židane volje ucvrl proti domu...

Franc Gričar, učenec (2) razreda v Brinjah pri Št. Rupertu na Dolenjskem:

Medtem, ko je razjarjeni mojster mesar zasledoval ubogega gospoda Balončka, jo je kuža Pazi ubral nazaj pred trgovino in hitro populil še par klobas z droga. Na križ in vik mesarskega vajenca se je mojster mesar med tekom obrnil in ko je

J. V.:

Kadar jaz umrla bom

Kadar jaz umrla bom,
naj pri nas jesen dehti,
dan naj rahlo se zmračí,
v listju velem vetrček počaka.

Kadar jaz umrla bom,
v krsto belo me denite,
mekkih sveč krog nje prižgite,
moja mamica naj plaka.

Kadar jaz umrla bom,
v grob me boste zakopali,
nanj pa venec rož dejali,
belih, svežih krizantem.

Ko bo spet jesen dehtela,
sapica bo k vam privela,
šepnila kot vetre tih
iz groba moj proseči vzdih:

K grobu mojemu pojdite,
sveč in ovetja prinesite
in molite, da bom spala,
sladko, sladko počivala...

STRIČKOV KOTIČEK

562. Dragi striček! — Danes se prvič oglašam v Tvojem kotičku in prosim, da me potisneš vanj. Vem, da si dober striček in fant od fars, zato Te imam zelo rada. Kadar pridem v Ljubljano, Te obiščem in se Ti zahvalim za prelepe pravljice, ki jih pišeš. Najlepša pravljica, ki si jo napisal, se mi zdi »Pravljica o materinem srcu«. To smo tudi v šoli čitali in se je naši č. sestri Kerubini zelo dopadla. Škoda, da se Ti, preljubi striček, nikoli ne ogliš v radiu.

Tvoj kotiček prav rada čitam. Če nisem pridna, mi očka noče kupiti »Slovenca«, zato sem zadnje dni v tednu zmerom zelo pridna...

Pridi kdaj v Celje. Silno sem radovedna, če res nosiš brado in bele lase. Strašno in na vso moč bi bila vesela, če bi mi poslal svojo sliko. Če jo težko pošleš, Ti jo potem pošljem nazaj. Tudi moji prijateljici, Vera Klajnšek in Dora Dečko, bi jo radi videli. Upam, da se bosta potem tudi oni dve oglašili v kotičku.

Če me sprejmeš v kotiček, postaneva najboljša prijatelja, kakor se spodobi. Prav lepo Te pozdravlja Trudica Keršbaumer, učenka IV. razr. v Celju.

Draga Trudica! — Pravljica o materinem srcu, ki je bila — če se ne motim — objavljena v »Mladem Slovincu« na materinski dan, Ti je močno všeč, praviš. Ni najlepša, kar sem jih napisal, najslabša pa tudi ne. Veš, to je tako: komur je lučka materine ljubezni tako zgodaj ugasnila, kakor je meni — komaj sedem let mi je bilo — temu ni težko kaj dobrega in ljubečega napisati o njej. Kako bi Ti to stvar razložil, da bi me razumela? Približno tako je s to stvarjo, veš, kakor s ptičkom v zelenem gaju: dokler ima zlato prostost, ima vse: vso srečo, lepoto in radost tega sveta. On pa se vsega tega šele potem do kraja nauči ceniti, ko ga v tesno gajbico zapro. Vse dni in noči se s ključkom zaganja ob klinovite kletke, prepeva pesmi domotožja in si želi nazaj... Vidiš, s človekom je prav tako. Dokler ima še mamo, sprejema njeno dobroto in ljubezen kar tako — iz navade in potrebe, kakor sprejema roža blagodejno roso in solnčno toploto z neba, ker misli, da drugače pač biti ne more. Kadar pa mamo izgubi, takrat se mu šele odpro vse duri spoznanja in ve, kaj mu je bila: je bolan — in mu nihče tako mehko postelje ne zrahlja kakor ona; je razočaran — in nima nikogar, ki bi mu njeno tolažbo nadomestil; je sam in je ni več, h kateri bi se zaupno zatekel in izjokal v njenem naročju vso žalost srca. Takrat, veš, se mu kar samo na papir zlije in sam ne ve kdaj, sam ne ve kako: pesem o materinem srcu je porojena in je lepa, ker je v njej košček njegove duše, košček njegovega srca. Morda razumeš, morda še ne, a pride čas, ko boš razumela do kraja. Takrat si prikljči moje besede v spomin!

Svojo sliko Ti ob priliki pošljem, ker si jo tako »strašno« in na vso moč želiš. Kaj pa mi tudi drugače kaže, ko me imaš pa tako zelo rada? Če bi me prosila za možičke cekinov, bi najbrž zastoj trkala na duri mojega srca, takole majhno, skromno željo pa Ti res ne morem in ne smem odbiti, drugače boš rekla: »Oh, kako je tale Kotičkov striček skopi!«

Boš Te živi in še kaj se oglaš! — Kotičkov v striček.

videl, kako jo tatinski pes z novimi klobasami v gobcu reže v nasprotno smer, je začel preganjati njega — in gospod Balonček je bil rešen.

Anžek Stigar, učenec III. razreda v Mariboru:

Ko je mojster mesar gospoda Balončka doletel, je zamahnil s sekuro in mu odseknil glavo, da se je zakotalila nekemu stražniku pod nogo. Stražniku so se od groze naježili lasje in začel je vržati na pomoč. Gospod Balonček pa je hitro stekel za svojo glavo, jo pobral in zbežal z njo proti domu. Doma jo je položil na posteljo in začel mlo jokati: »Joj, joj, moja uboga glava! Tedaj pa je pod njim nekaj volto zagrmelo kakor da se pogreza v vse svet — in gospod Balonček se je nena-doma znašel na tleh ob svoji postelji, ki se mu je bila udrla. Bil je presrečen, da se mu je o vsej tej strahoti samo sanjalo...

Za nagrado sta bila izžrebana:

Tinka Perme, učenka II. razreda v Trbovljah, in Anžek Stigar, učenec III. razreda v Mariboru. Prva dobri knjigo »Prigode mamelega Nonnija«, drugi pa knjigo »Mali lord«.

Čevljarski pomočnik je sedel na svojem stolčku in v pravem pomenu besede na vse »viže« žvižgal. Mojster: »Za božjo voljo, če že žvižgate, žvižgajte vsaj kaj poštenega.«

Pomočnik: »Mar mislite, da vam bom za te vaše bore tri kovače cele opere predvajal?«

DELA VSKI VESTNIK

V zavarovanje niso prijavljeni

Ob priliki zadnjih volitev v Delavsko zbornico mnogo delavcev, zlasti pa služkinj ni moglo voliti, ker niso bili vpisani v volivni imenik. Padali so protekli na račun OUZD, sestavljenec volivnega imenika, itd. Pravi vzrok, da niso bili vpisani v volivni imenik, je pa ta, da jih enostavno delodajalci niso prijavili v zavarovanje pri OUZD. Volitve so sicer za nami, vendar se moramo za sluščaj zanimati.

Vsak gospodar in gospodinja sta dolžna prijaviti služkinjo v zavarovanje, prav tako so zavezani zavarovanju tudi slugi in hišni hlapci, ki prevažajo blago za trgovino ali za gostilno in niso pretežno zaposleni pri poljskih delih. Vsi ti posli imajo že itak skromne plače, njih delo je pa tako in v mnogih primerih tako naporno, da je njih zdravje v nevarnosti. In kdo bo zanje skrbel, ko oboli? Kje naj išče pomoči bolni delavec? Saj vemo, kako se prakticira zdravljenje poslov. Dva dni ostane v postelji, delodajalec mu ukaže skuhati lipovec in zdravljenje je opravljeno. K zdravniku pa ne sme, da ta ne bo zvedel, da ga delodajalec ni prijavil v zavarovanje. In čez nekaj časa se pokažejo posledice, ki poslu in delavcu občutno in za daljšo dobo ustvarijo delanežmožnost.

Dolžnost poslov in delavcev je, da se takoj po vstopu v delo zanimajo, če so prijavljeni v zavarovanje pri OUZD. Ta sme in mora dati to pojasnilo vsakemu članu, oziroma vsakemu interesentu, ki je zavezan zavarovanju. Prav tako pa mora tudi urad pomagati vsakemu, da se zanj izvrši prijava, če še ni prijavljen.

Na drugi strani pa bi se tudi OUZD moral zanimati za stvar in pregledati manjše obrate in gospodinjstva zlasti v mestih. Če more davčna oblast ugotoviti pri vsakem poslu, če ima v redu prijavljen zaslužek in plačan uslužbenški davek, prav tako lahko bi tudi OUZD po svojih nadzorih ugotovili, ali so vsi delavci in posli prijav-

ljeni v zavarovanje. Finančni uspeh morda ne bi bil velik, je pa s tem dosežen namen zavarovanja, to je, pomagati socialno šibkejšim, da si zavarujejo in ohranijo pridobitno zmožnost. Treba je pa urad pri delu podpirati in zato je dolžnost inteligentnejših delavcev, da svoje stanovske tovariše in tovarišice opozore na bolniško zavarovanje in jim pomagajo. Mnogi sami ne upajo urada opozoriti na prijavo, češ, da jim delodajalec raje odpove službo, kakor da bi moral plačevati zavarovalne prispevke. Kdor bi bil odpuščen iz službe radi tega, naj takega delodajalca javi Delavski zbor, ki ga bo gotovo odpravil takih »socialnih« metod.

Ker že ravno razpravljamo o bolniškem zavarovanju, naj omenimo, da se isto in v še hujši obliki dogaja z nameščenci pri pokojninskem zavarovanju. Sicer je Pokojninskemu zavodu težje prikriti nameščenca, ker zavod ima dobro revizorsko službo, vendar se dogajajo primeri, da nameščenci niso zavarovani. Ko pa urad izvede zavarovanje in je treba prispevke plačati za nazaj, in to morda za par let, tedaj pa delodajalec stavi nameščencu kratko zahtevo: »Ali sam plačaš premije, ki ti jih odtrgam od mesečne plače, ali pa lahko greš in iščeš službo drugje.« In tako je nameščenec v zelo težkem položaju, pa naj se odloči za karkoli. Gotovo delodajalec ne bi stavljal take zahteve, če bi ga zavod prijel takoj prvi mesec nameščenčevega službovanja. V teh primerih pa je ena glavnih nalog nameščenskih organizacij, da pomagajo nameščencu in store, kar oni sami ne morejo in ne upajo storiti, to je, da opozore Pokojninski zavod na izvedbo zavarovanja pri nezavarovanem nameščencu.

Dolžnost nas vseh je, da drug drugemu pomagamo in z delom in pri delu podpiramo tudi ustanove, ki skrbijo za socialno zavarovanje.

ŽENA IN DOM

Priče in kažipot

V času, ko se vse lomi in zapuša dosežanje temelje, ni mogla ostati neprizadeta niti žena. Da, prišla je celo med dva ognja. Z doma jo ženejo za kruhom, ker ni nikogar, ki bi jo hotel ali mogel preživiti, iz uradov, tovarn in drugih pridobitnih poklicev jo pa pade domov, češ, da jemlje zaslužek moškimi. Čas in razmere zahtevajo, da stoji žena na isti stopnji izobrazbe kakor moški, da bo mogla sploh umeti svoje velike naloge nasproti lastni družini in narodni ter vsečloveški skupnosti, da bo mogla umeti in podpirati prizadevanja svojega moža in otrok — po drugi strani pa se čri zahteva, da naj se žena učil le sukatih kuhalnic in šivank. Eni propovedujejo skromno, plemenito ženskost, pogreznjeno na znotraj, pripravljeno vselej na žrtve — kino in sport in vse javno življenje pa zaigajo kadilo pred natičkanimi lutkami s cigareto, psm in avtomobilom, pred ženskami, ki se kosajo z moškimi za rekorde v atletiki in drugem sportu. Po eni strani se pospešuje vse, kar ženo odtrjuje materinstvu, zahteva se celo samovoljno »urejanje« reštev, nasilno poseganje v naravne zakone, socialne in splošne razmere, ki onemogočujejo zdravo družinsko življenje in odbijajo od materinstva, se neovirano razvijajo dalje in so vsak dan hujše — po drugi strani pa se oglašajo klici po družinah s številnimi otroci, po ženah, ki vedro in rade volje vrše svojo materinsko nalogo, saj le one zagotavljajo narodu lepo in krepko bodočnost. Kako naj se žena znajde v tem navzkrižnem ognju, kje je zanjo izhod iz teh nasprotij, kje enoten cilj, vreden življenja, kje pot do njeja? Iščimo po vsej častnosti in vsej njeni modrosti — na ta vprašanja za ženo ni odgovora. Na zadnja vprašanja častnost in njena modrost nima odgovora niti za moža, a prav posebno ne za ženo. Ker je resnica, da so bremena življenja nenaklo razdeljena med moža in ženo, da je v ženskem

ženi odgovor na vse zagonetno in težko v njenem življenju, in vse lepo in blaženo dobiva po njem nadzemski, nebeški sijaj. Seve pa ne bo našla tolažbe in zadoščenja v krščanstvu ženo, ki ji je krščanstvo sicer malo mar in stoji v življenju le prerada na strani njegovih nasprotnikov, a spomni se ga v kakih posebnih stiski ali želji pa pride in moli, da bi se to zgodilo in ono ne zgodelo. Krščanstvo se ne daje v izpolnitvi naših želja, pa naj bodo še tako dobre in pravične, marveč vedno le v voljni žrtvi, brezpogojni službi, odpovedujoči se ljubezni. Vse drugo nam utege biti navrženo, a ne spada k stvari, ni bistveno. Kdor torej kakorkoli išče v krščanstvu samega sebe, bo nad njim razočaran. Krščanstvu se hoče močnih, junaških duš

★

Vedno in vedno dokazujejo duševno manjvrednost žentva s tem, da žene ne v znanosti ne v umetnosti niso ustvarile nič velikega. Odrčimo se dokazovanju, kakaj morebiti tega doslej niso mogle (par jih je vendarle že bilo deležnih Nobelove nagrade). Duševna polnovrednost in veličina žene je priznana in neizbrisno zapisana v drugem, višjem svetu: v krščanskem svetništvu. V ta svet ima žena neomejen dostop, pogoji zanjo niso v ničemer drugačni kakor za moškega. In v tem svetu so žene kar najčastnejše zastopane. V njem najdemo predstavnice vseh stanov in poklicev: devico in matere in spokornice, mučenice in spoznavalk, cesarice in — nižne dekle, učene redovnice in junaške vojevodinje, kneginje, ki strežijo revežem in po svojih močeh lečijo socialne rane, ki se jim mlodari v naročju izpreminjajo v dehteče rože, svetnice najčistejše božje ljubezni, ki segajo že v naš čas in jim tudi moderen človek, najsi se tako globoko tiči v snovnosti, ne more odrekniti občudo-

Vsak je svoje sreče kovač!

Tako se glasi loterijska reklama. V loteriji zadenejo samo nekateri, v našem I. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani pa dobi meseca decembra izplačano dividendo vsak član od vsega plačanega blaga.

Poklicna in obrtna obolenja

A. Z. vprašuje: Pri postavljanju lesenega mostu sem dobil hud revmatizem in mi je leva noga skoraj popolnoma ohromela. Ali imam pravico do nezdgodne rente? Ali ni moje obolenje poklicno obolenje? — Odgovor: Nezdgodno zavarovanje ima namen dati odškodnino v obliki časne ali stalne rente za posledice obratnih nezdgod. Kaj je obratna nezdgod? Obratna nezdgod je ona poškodba telesa, ki je nastopila naenkrat in nepričakovano, oziroma vsaj v razmeroma kratkem času radi hitrega učinkovanja zunanjih pojavov na telo. Ta nezdgod — da je obratna — pa je morala zadeti zavarovano osebo pri delu ali pri takem poslu, ki ga opravlja po nalogu delodajalca ali njegovega pooblaščenca ali pa v interesu obrata. Prav tako je obratna nezdgod ona nezdgod, ki zadene zavarovano osebo na poti od stanovanja do obrata in nazaj, ako zavarovane ne prekine te poti v lastnem interesu ali iz razlogov, ki niso v zvezi z delovnim razmerjem.

Ni pa obratna nezdgod ona delanežmožnost. Ki se je polagoma razvijala, bodisi radi naravnega procesa v telesu, bodisi zaradi počasnega učinkovanja neugodnih razmer pri izvrševanju dela. Izjemo od tega pravila tvori zastripitev z živim srebrom, fosforjem, svincem in s plini, kolikor je nastopila zastripitev radi opravlja s temi tvarinami v obratu.

Za nezdgoe se smatrajo tudi bolezni: Anthrax, Malleus, kesonska bolezen in röntgenove opekline. To so tako imenovana poklicna ali obrtna obolenja. Rumatizem torej ne spada k tistim poklicnim obolenjem — čeprav je nastal pri izvrševanju poklica — ki dajejo pravico do nezdgodne rente.

Sicer pa kljub temu lahko poskusite z vlogo na OUZD. Obrnite se radi tega na Delavsko zbornico v Ljubljani, ki bo ukrenila vse potrebno.

Kaj bi nas zanimalo

Doma. Na podlagi rešitve ministra za šume in rudnike bo veliko lesno podjetje G. Feltrinelli et Comp. v Sjetlini, ki ni obratovalo že štiri leta, zopet pričelo v Bosni obratovati. Okrog 2000 lesnih delavcev bo radi tega dobilo zaposlitev. — Z gradnjo velike tekstilne tvornice in predilnice bodo v kratkem začeli v škofji Loki. — Nemški begunci po sklepu ministrskega sveta smejo bivati v naši kraljevini samo začasno, in sicer brez pravice na zaposlitev.

V Ameriki. Veliko delavsko stranko namera-

vajo ustanoviti v USA. Njena naloga bo organizirati vse delavstvo, ki se sedaj nahaja v demokratiški in republikanski stranki. — Rudarski štrajk v Pensilvaniji se je končal, ker se je 25.000 rudarjev vrnilo na delo.

V Nemčiji. V industrijskih krajih Porenja je večina podjetij, ki so dosedaj plačevala delavce pavšalno, odpravila ta sistem in sedaj plačujejo delo le po urah, kot je pri nas v navadi. Med delavci je povzročilo to veliko ogorčenje in velik odpor. Torej Hitler znižuje mezde...

Podpore za brezposelne nameščenke

Na pomovna vprašanja brezposelnih nameščenec, ali imajo pravico do podpor in kje se te podpore dobe, »poročamo tole:

Enako z ročnimi delavci imajo tudi duševni delavci-nameščenici pravico do podpor pri javnih borzah dela. Dalje so za svoje občane dolžne skrbeti njih domovinske občine.

Poleg teh dveh ustanov, ki so po zakonu dolžne nuditi podpore brezposelnim delavcem in nameščencem, pa nudi podpore brezposelnim nameščencem tudi Pokojninski zavod za nameščenke v Ljubljani. O teh podporah hočemo spregovoriti nekaj več besedi.

Na zadnjem občnem zboru Pokojninskega zavoda za nameščenke v Ljubljani je bilo določenih Din 120.000 za podpiranje brezposelnih nameščenec. Ta vsota sicer ni velika, vendar je mogoče pomagati z njo mnogim lačnim in raztrganim nameščencem in njihovim družinskim članom. Pokojninskemu zavodu moramo biti hvaležni za ta njegov človekoljubni ukrep.

Pogoji, pod katerimi podeljuje Pokojninski zavod podpore, so pa sledeči: Podpore dobe le bivši zavodovi zavarovanci, ki so bili najmanj 60 mesecev zavarovani, ki so že tri mesece, a ne nad tri leta brezposelni in ki svoje brezposelnosti niso sami povzročili.

Višina podpor je odvisna od družinskega stanja in kraja prebivališča prosilca. Samci dobe 300 do 500 Din, poročeni 800 do 1200 Din. Podpore so enkratne. Oni, ki stanujejo v mestih, dobe seveda nekoliko več od onih, ki stanujejo na deželi.

Brezposelnim nameščencem priporočamo, da se v primeru potrebe obračajo na Pokojninski zavod s prošnjo, v kateri je treba opisati svoj položaj in dokazati zahtevane pogoje. Podrobne informacije daje radevolje Pokojninski zavod ali strokovna nameščenska organizacija Združenih zasebnih in trgovskih nameščenec Slovenije v Ljubljani.

življenju mnogo več zagonetno težkega, obupnega nego v moškem. Za vse to je mogoče najti pojasnila ali vsaj utehle le tam, kjer veljajo drugi zakoni, kjer ne velja ne moško ne žensko, kjer vsa telesnost, pa tudi vsa zgolj človeška umnost odpade: v nadnaravnem, božjem, v veri.

Žena to globoko čuti, nadnaravno je njeni duši bliže in sorodnej nego moškemu. Krščanstvo s svojo zapovedjo ljubezni in žrtve, s češčenjem Bogorodice, device in matere, je bilo iz vseh početkov vera pravih, močnih žena. Krščanstvo daje

vanja in spoštovanja. Na nebu krščanskih svetnikov se sveti toliko in tako velikih ženskih imen, da more vsaka krščanska žena najti tu poseben zgled zase in svoje lastno življenje. Gotovo so bile zunanje razmere kdaj drugačne, a po svoji bitnosti je bil človek vedno enak, žrtve in odpoved je bila zanj vedno enako težka, krščanska ljubezen je večraj in danes in jutri ena ter ista.

Če hoče moderna žena v sedanjih zmedah najti zase pravo pot, pravi zmisel življenja, naj ga išče v krščanstvu, samo v njem ga more najti.

Kurimo gospodarstveno

Nevednost in zanikarnost je tudi v gospodinjstvu zelo draga reč. Neverjetno veliko dobrin se tako uniči in nezmislivo zapravlja še tisto malo blagostanja, ki nam je še ostalo. Omejimo se danes na kurjavo.

Po večini hiš imajo lončene peči za ogrevanje sob, ker so vendarle še vedno najbolj varčne in zlasti najbolj higienične. To pa ne velja brezpogojno. Prvič mora biti peč tudi v notranjosti nepoškodovana in drugič mora biti postavljena po novem načinu, da kroži zrak po čim daljši poti v peč in šele nato uhaja v dimnik. Če je opeka v notranjosti peči, ki ureja kroženje zraka, vsa razpokana in sesuta, bomo 90 odstotkov kuriva vrgli proč, ker bo vsa toplota uhajala neposredno v dimnik. Zato dajmo peči jeseni, preden začnemo kuriti, preiskati po pečarju ali sposobnem zidarju. Če se pokaže, da je peč znotraj vsa sesuta, je najbolje, da jo damo preliti iz izrečno zahtevajmo, da jo nam v notranjosti zgrade po novem načinu, da zrak dvakrat obkroži notranost in šele nato odhaja v dimnik. Če je pa peč že sploh vsa razkolebana, je pa bolje kupiti novo. V obeh primerih se nam bodo stroški pri kurjavi že v par letih izplačali. Seveda le tedaj, če bomo razumno kurili in ne bomo z nezmisljnim nalažanjem peči takoj zopet pokvarili.

Če kurimo samo z drvmi, treba paziti le na to, da kurimo s suhih drv, da nalogamo samo toliko, kolikor brez težave spravimo v peč, da s poleni ne okrušimo ometa in ne delamo peči sile; kakor hitro se peč dovolj segreje in so drva doma-lega pogorela, tako da je ostala samo še žrjavica, potem nemudoma popolnoma zapremo spodnja vrata. Peč ostane potem izredno dolgo topla.

Če pa kurimo s premogom, je treba velike previdnosti. Naložimo najprej nekoliko drv; ko se te prav dobro razgore, naložimo par kep premoga, a ne veliko. Spodnja vrata morajo biti popolnoma odprta. Šele ko pogori prvi premog do same žrjavice, smemo v drugo naložiti nekoliko več, a vedno tako, da more zrak svobodno krožiti med novimi kepami, da takoj svetlo zagore. Ako peč zabasemo s premogom, tako da zrak ne more do vseh plasti, se tvorijo plini, ki potem eksplodirajo in peč vsaj v notranjosti vsi razdenejo. Naši stroški za pralaganje peči ali za novo peč so bili vrženi proč. — Kakor hitro premog pogori in ostane samo žrjavica, spodnja vrata popolnoma zapremo. Če to storimo pravočasno, ko žrjavica še ni bila stela v pepel, ostane ožen ure in ure in peč je prijetno topla. Vedno tudi lahko znova naložimo premoga, le da moramo prej z raznja odpraviti pepel, tako da ima zrak neoviran dostop. Seveda moramo vselej, če znova naložimo premog, spodnja vrata popolnoma odpreti.

Brikete naložimo lahko takoj na drva, ko zakurimo. Prilagamo, dokler je žareča žrjavica. V ožen ne smemo nič drezati; pepel moramo previdno odstraniti, ne da bi razdejali žrjavico. Dokler briketi gore s plamenom, morajo biti spodnja vrata ves čas popolnoma odprta. Kakor hitro pa je peč dovolj vroča in ostane samo žrjavica, spodnja vrata popolnoma zapremo in se nam ni treba dokaj ur brgati za nadaljno kurjavo.

S štedilnikom ravnajmo podobno, kakor s pečmi, to je kurimo umno. Ne zakurimo prej, dokler ni vse pripravljeno in je mogoče jedi takoj pristaviti; ni treba, da bi nam enkrat ali dvakrat pogorelo, preden pristavimo.

Kjer ni vrta, da bi kuhinjske odpadke in sploh vse smeti porabili za gnoj, jih sežigajmo. V majhnih štedilnikih in železnih pečeh pojde z odpadki, ki niso docela suhi, bolj težavno in moramo paziti, da si ognja ne pogasimo. Drugače pa je z velikim štedilnikom in lončnimi pečmi, kjer je obilo žrjavice. Vse odpadke spravimo v papirnate vreče, ki jih nato še trdno zavijemo v časniški papir. Ko

ostane v peči samo še huda žrjavica, položimo najo zavoj in zapremo spodnja vrata. Tako dobimo obilo toplote — zastoni.

Izvrstno kurjavo je tudi papir, če ga polagamo v trdih zvitihi ali skladih. Položimo ga na žrjavico in spodnja vrata dobro zapremo. Papir potem ne gori s plamenom, marveč tli in nam ohrani žrjavico tudi do 12 ur.

Ob sebi je umljivo, da morajo biti peči in štedilniki vedno pravočasno ometeni, kajti če ni dovolj zraka do gorišča, je vsa kurjava prazen trud.

Zakaj ne marate buč?

Po nekaterih deželah vedo buče zelo ceniti, a pri Slovencih na splošno niso v čišli. In vendar vsebujejo buče izvrstna hranilna in celo zdravilna sredstva. Otroci imajo zelo radi bučne peske in otroci navadno nagnosko segajo po jedeh, ki vsebujejo za njihovo telo neobhodno potrebne vrednote. Dejanjsko so bučne peske redilne in zdrave. Znae so tudi kot izvrstno sredstvo proti glistam. Pa tudi bučno meso vsebuje vitamine in kalorije, sokove in nasičevalne snovi. Če jih pravilno pripravimo, so zelo okusne in lahko prebavljive. Zda so buče zrele — poskusimo z njimi!

Buče z jabolki. Zrežimo bučno meso na kocke in pripravimo na listke zrezanih olupljenih kislih jabolk. V kozici razbelimo svinjsko mast z ocvirki (še bolje svež speh) in zarumenimo na njej na listke zrezano čebulo. Potem stresimo v vročo mast najprej jabolka, nato pa še buče. Zda zmešajmo v skodelici vroče vode primerno soli, paprike in malo limonovega soka, zlijmo mešanico na buče, pokrijmo in hitro dušimo na močnem ognju.

Presne buče za zajtrk. Olupimo kos buče na debelo, nastrgajmo na strgalniku, da nastane belkasta sočna kaša, dodajmo limonovega soka, sladkorja in cimeta (kdor cimeta ne ljubi, ga lahko opusti), zmešajmo in slednjič oblijmo z zavretem in ohlajenim mlekom. Jed je pripravljena. Zraven prigrizujemo ržen kruh.

MODNE NOVOSTI

Pleten jumper s progastim vzorcem. Kakor vidimo, postaja jumper vedno bolj tesan, ob telo zlit, sportnemu slogu prilagojen. Seveda je tak jumper le za docela vitke postave.

DAMSKÉ PLAŠČE

OGLITE SI ZALOGO!

Zadnje mode, najboljše kakovosti.

I. PREAC. MARIBOR
Glavni trg 13

Pozor! Sahisti! Pozor!

Vse vrste šahovnice, najrazličnejših velikosti, s lepimi figurami — domač izdelak — dobavlja najceneje tvrdka:

H. Pečjak & drug.
splošno lesostrugarstvo
LJUBLJANA — ZALOKARJVA ULICA ŠT. 13.

PUH — PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Gospodarska zveza, Ljubljana

R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodje, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka Desider Forgacs Bačka Topola zopet stalno na zalogi.

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

A. Z. - Lj. Po osemindesetletnem bolehanju vendar ne kaže, da izganjate bolezen, ki si je že pred osmimi leti priposestvala bivališče v vas. Zdi se, da je tista vaša bolezen prav krotka, dasi trdite vi, da ste vi tako trdne narave, ki je bolezen ni mogla zrušiti. Bodi karkoli, jaz bi na vašem mestu ne preganjal udomačene bolezni, ki vam v zadnjem času ne prizadeva dosti nadleže. Ali se ne bojite, da bi vam bilo brez nje dolg čas?

Ista. Okropitev? V vaših letih je zadeva kočljiva, ker je tvegana vsaka znatnejša sprememba v dnevnem redu in vajeni prehrani. V vašem jedilnem listu pogrešam sadja, tudi zelenjave so prepičlo zastopane. Solato si belite s kislo smetano. Poskusite z ribjim oljem, po eno žlico na dan.

P. K. - P. Pravišne mere in zadostna teža v vaših letih? Tisti, ki bodo presojali vašo sposobnost »za šajkačo«, imajo širše obzorje in druge vidike, kakor vi, zato prepustite mirnodušno to ocenitev svojega zdravstvenega stanja njim! Vi pa hvalite Boga, da se počutite zdravega in za svoje delo sposobnega in ne pozabite prošnje, da bi vam ne bilo kdaj drugače, namreč huje, ker bolje vam ne more biti!

F. J. - S. Priroda posluje drugače kakor kovalnica denarja. Iz prirodne delavnice prihaja ne-Meto vrst raznih priradnin, prirodine iste vrste so si med seboj bistveno enake, a v posameznostih različne. Niti dveh listov na drevesu, niti dveh bičjk na travniku ne najdete enakih. Kovalnica proizvaja več vrst denarja, a vsake vrste novci so si točno med seboj enaki. S tega vidika morate prepoznati tisto brezposelnostno različnost.

Isti. Vodila glede zakonskega življenja dobite v Zabretovi knjižici »Sv. zakon — vir življenja«, podrobna vodila pa si poiščite osebno pri katerem zdravniku. Prih. leto izide, če sem prav poučen, poseben kazipot po strminah in čerch zakonskega življenja za začetnike in ponesrečence.

F. M. - C. Temna maroga na goleni (vi pravite »nogici«) in sicer spredaj na kosti, ki vam je ostala po udarcu in hudo bolečem vnetju, je sitna zadeva ne samo zavoljo ponavljajočih se bolečin in otekanje po naporih, ampak še bolj zavoljo zelo verjetne možnosti, da se vam na prizadetem mestu napravi čir, ki se nerad celi, a rad ponavlja. Kaj se da napraviti doma z domačimi sredstvi? V tem letnem času je domače zdravljenje nekoliko težje zavoljo bližajočega se mraza in šibkejšega in redkejšega sončnega sijanja. Varujte ud premarazanja, kakaj mraz slabi življenjsko silo, mraz ogroža z odmiranjem. Toplota pospešuje krvni obtok in veča življenjsko odpornost. Oživljajoče vplivajo razni žarki, ki jih imamo dandanes v raznih umetnih svetilnih, prav ugoden je učinek sončenja. Kadar le vreme dopušča, sončite si bolni ud vsak dan, izprva deset minut, naslednje krat po pet minut dalje, potem pa redno okoli ene ure dnevno. Vsak drugi večer si podvežite bedro, ki je na vzvišeni podlagi, z mehko, široko prožno obvezo pod ali nad kolonom tako močno, da vam spodnji del bedra, golen in noga, pordeči in zabrekne. To delajte zvečer v toplem prostoru, podveza naj drži izprva po eno uro, kasneje podaljšajte »zajezbo« krvnega odтока polagoma do treh ur. Zjutraj si morda še zabrekli ud krepko zgnetite in igrnite navzgor k sebi, da vam otekline spahne.

Kmetijski nasveti

Apnenje travnikov. L. A. S. — Vaš travnik kaže znake pomanjkanja apna. Radi bi mu ga dali, pa ne veste, kdaj, kako in s čim morate gnojiti. — Apnenje travnikov je potrebno povsod tam, kjer je zemlja kislja, kar se pozna po kisljavi travi, ki tamkaj rastejo. Najbolje je travnik apniti jeseni in ga potem pobraniti, da se apno zmeša z zemljo. Kisla zemlja apnimo, da razkisamo talne kisline. Zlasti pa razkrajamo z apnom redilne snovi v zemlji in jo napravimo bolj rodovitno. S samim apnom pa najbrž ne boste dosegli popoln uspeh. Če travniku mnogo let niste gnojili, tedaj bo tudi apno malo zaleglo. Največji uspeh dosegate, če primateste kompostu žgano apno in ga potem enakomerno raztrosite. S tem bo zemlja dobila dovolj rastlinskih hranil, nadalje bakterij, ki pripravljajo rastlinsko hrano, in apna, ki pospešuje razkrajanje zemlje v redilne snovi. Izmed apnenih gnojil je pri nas najbolj razširjen apneni prah kot odpadke iz apnenice, še boljše je žgano apno. Mavec se je manj izkazal. Pač pa je dober lator, kjer ga moremo dobiti v bližini. Daljšega prevoza pa ne prenese.

Kako naj redim gosi zdaj in v zim? S. J. B. — V odgovoru na to vprašanje v »Slovenec« z dne 15. t. m. se je vrnila pomota. Čitatelj v 30. vrstici odgovora na to vprašanje »V dobi, ko gosi nesejo« in ne »V dobi, ko gosi rastejo.«

Kako naj krmlim teleta, ki sesajo in so namenjena za zakol, da se bolj spita? Ali se tako pitanje izplača? I. T. C.

Sesajoča teleta, ki so namenjena za zakol, moramo tako krmiti, da ostane njih meso — telečje meso ali telečina. Zato pa jih je treba do zakola krmiti le s celim mlekom. Druga krmlila ne morejo priti za tako pitanje v poštev, ako izvezamo morda jajca. Kakor hitro dobi tele kakšno drugo krmlilo, se meso spremeni v toliko, da postane manj vredno in mesar manj nudi zanj. Pitanje z mlekom pa sme trajati le toliko časa, dokler je to gospodarsko ali dokler se izplača. To pa je mogoče ugotoviti le, če teleta redno tehtate in veste za prirastek žive teže telet, če je vam znana množina pokrmljenega mleka, cena živih ali zaklanih telet in cena mleka v tamkajšnji neposredni okolici. Glede pitanja sesajočih telet pomnite, da se pri količkah dobri ceni mleka le malokdaj izplača uporabiti za pitanje mnogo mleka. Navadno kaže krmiti teleta za zakol le s tolikšno množino mleka, da se teleta pravilno ali normalno razvijajo in jih najpozneje, ko so štiri tedne stara, odpravimo mesarju. Privarčeno mleko je največkrat več vredno nego dosežena cena za dobro spitano tele. Za prirastek enega kilograma na živi teži porabi tele povprečno deset litrov celega mleka. Iz tega in na podlagi prej navedenega lahko vedno preračunate, kdaj, do kdaj in v koliko se vam izplača ali ne izplača pitati sesajoča teleta s celim mlekom.

J. O. v L. Vprašanje drevesnega kolobarja je zelo enostavno. Sadno drevje rabi — kot druge kulturne rastline — obdelan, kultiviran svet. Kakor zrigolamo (globoko obdelamo) celo zemljišče za vinograd ali vrt ali hmeljnik, tako moramo obdelati tudi zemljišče, po katerem se bodo razrastle drevesne korenine. Pa tem načinu tudi zrigolamo zemljišča, ki jih v vrtni obliki ali obliki strujenih sadovnjakov zasadiamo z drevjem. Drevesni kolobar je le racionalno nadomestilo za riganje zemljišča. Z drevesnimi kolobarji, ki jih iz leta v leto širimo okrog prvotne drevesne jame, sčasoma tudi zrigolamo in kultiviramo zemljišče, ki ga

Vsak drugi večer si pa napravite namesto »zajezvanja« tople odkladke s presnim mlekom okoli vse golene od gležnjeve do kolena. Presno mleko zelo ugodno vpliva na bolečine in odpravlja stare okvare. Izvajajte vstrajno to zdravljenje in poročajte o uspehu čez šest tednov. Morda vam bo prihranjeno dolgotrajno zdravljenje v bolnišnici?

M. M. - Lj. Nervozno deček? Vedno je nemiren, v šoli ne uspeva več dobro, navadno hrano pušča, hlasta na sadje in slaščice. Vsekakor je potreben zdravniški pregled, če ni morda kakšna motnja v glavi (v možganih ali duplinah). Časih so tudi gliste vzrok živčni razdraženosti, kar se da dognati s preiskavo govna na glistna jajčeca. Nerediteljno vpliva na živčevje zla navada, ki ji zapadajo tudi osnovnošolski otroci kot naležljivosti. Ena garjeva ovca kmalu okuži vsjo čredo. Skrbno opazujte dečka, ne da bi se on tega zavedal, posebno materine oči so bistre. Če iztaknete ta vzrok, kar se da kmalu ugotoviti, odpravite razvado resno, a brez strahovanja. Vse to se da kmalu urediti in nervoznost odpraviti za vedno. Največkrat pa je otroški nervoznosti vzrok mehkužna vzgoja, razvajen otrok je »nervozen«, na življenjske nevednosti (red, šola in dr.) se odziva z umikom v bolezen namesto z ojačenjem lavnosti. Če je tisti vaš nervozni deček celo edinec, potem je edina rešitev zanj in za vas, da ga oddaste kateri družini, kjer je več otrok, v oskrbo ali pa v kakšen zavod in če le mogoče daleč preči.

C. Z. - C. Sedemmesečno zdravljenje vam je izčrpalo zadnja sredstva, bolezen pa je prej hujša ko boljša, dasi vam je zdravnik zagotovil popolno ozdravljenje. Kateri postopek vam svetujem proti zdravniku? Ne morem presoditi, če je vaša povedla stvarna, dvomim zlasti o vaši trditvi, da vam je zdravnik zagotovil ozdravitev, jaz namreč tega še nisem nikdar nikomur obečal, zato vas svarim pred nepremišljenim postopanjem, ki vam utege povzroči poleg razočaranja še novo gmotno škodo. Če pa mislite, da vas je zdravnik oškodoval, potem napravite dobro utemeljeno ovadbo na Zdravniško zbornico v Ljubljani in odškodninsko tožbo pri pristojnem sodišču.

I. L. - M. Goltovo vnetje se vam povrača vsak drugi mesec, dasi so vam bile izrezane vse tri drgalke za drag denar, ki ga še po enem letu krvavo pogrešate? Glede denarja je zadeva taka, da se človek dandanes lahko zdravi dobro ali poceni ali drago, v bolnišnicah poceni (prav za prav pod režijsko ceno), zasebno dražje. Res je, da se goltovo vnetje pri nekaterih ljudeh rado ponavlja navzlic »radikalni« operaciji. Takšna občutljivost se da počasi odpraviti s smotno urejenim utrjevanjem. V tem letnem času je že malce kasno začeti z utrjevanjem, vendar se še velja poskusiti oprezno in po pameti. Ne poznam vas ne vaših navad, ne noše. Zaupam vam pa utis lastnih izkušenj: Odkar nosijo naše »dame«, velike in majhne, stare in mlade kratka krilca, krasne svilene, večinoma prozorne nogavice in šolenčke, primerne za zakurjene plesne dvorane, tudi po ulicah, v zimi in vetru, imamo zdravniški čezdaj več posla z ženskimi nosovi, goltji, ušesi in raznimi drugimi organi, dostopnimi za prehlad. Moda, ki je rojena nasprotnica higieni, je prijateljica medicini.

prepletajo nove korenine. Tekom 20, 30 ali več let je tako obdelano celo zemljišče, ki ga bo rabilo odraslo drevo. Kakor je riganje najprimernejše za stisnjene sadovnjake ali vrtn nasade, tako je zboljševanje zemljišča najprimernejše s kolobarji na travnikih, pašnikih, njivah, obcestnih nasadih in nasadih na prometnih mestih. Za ta namen naj bodo kolobarji do 60 cm globoki, kopani pod kapom vej, ali še bolje, izven tega kapu. Načelo za širino kolobarja bodi: Drevesne korenine morajo najti vedno obdelan svet. Zato delamo kolobarje za vsako leto sproti ali za več let v naprej. Čas za napravu kolobarjev je najprimernejši, predno začne zemlja zmrzovati. Ko mešamo prst, jo zboljšujemo z gnojem, kompostom, umetnimi gnojili. Kepe prsti pustimo na vrhu kar celemo, ker jih razkroji mraz. Kolobarja ne obsejemo v suhih legah, pač pa ga obdelujemo z okopavanjem ali pa ga pokrijemo s plastjo gnojja, smrečja ali listja. Le dovolj vlažna, močna in dobro zagnojena zemljišča (zlasti na njivah) lahko porabimo (slično, kot na vrtu) za poljske kulture ali travniško rušo. V tem slučaju je posebno važno, da je dovolj gnojno celo zemljišče kolobarja, kakor tudi plovek, ki jo kolobar oklepa. Le v takem slučaju bo dalo zemljišče najvišje dohodke v obliki sadja in drugih pridelkov, a bo tudi drevje ostalo v lepem razvoju. To je rentabilno, zanikrost pa je draga! Zato le dobro »kolobarite«.

Kako je s prezimovanjem čebel v medišču? L. Z. - C.

Čebele prezimijo v medišču prav dobro, vsaj tako dobro kot v plodišču, poleg tega je pa onem čebelarju, ki nima primernege mesta za shrambo satja čez zimo, to prezimovanje dobrodošlo, ker lahko v plodišču pusti čez zimo prazno satovje, ne da bi se mu bilo treba bati večje. Odprto je namreč spodnje žrelo, ne zgornje, vsled česar čebele pozno na jesen in zgodaj spomladi zasedajo prazno satje v plodišču. Ker je zgornje žrelo zaprto, mrzli zrak pozimi nima dostopa naravnost v gnezdo, topla zračna plast pa ostaja pod stropom, kjer družina sedi in se nima kam umikati, med tem ko iz plodišča pri količkah pomanjkljivem paženju uhaia v medišče in se plodišče ohlaja. Ni tedaj odsvetovati medišča za prezimovanje.

Vendar ima vsaka stvar tudi svoje slabe strani. Čebele imajo iz medišča dolgo pot do žrela, kar je pri trebljenju dokaj neugodno. Za časa trebleja je zato treba odprti zgornje žrelo, ki se potem spet zapre. Panji se težko čistijo, ker ni mogoče pod satje poriniti lepenke, ki bi prestrezala drobir. Najneugodnejše je pa to, da morajo spomladi izletne čebele skozi rešetko prehajati. Če pustimo gnezdo do prestavljanja v medišču, moramo odprti zgornje žrelo. V tem slučaju je pa spodaj satje v nevarnosti, da ga čebele ne zasedajo in ga napade molji, ker ga tudi zveplati ni mogoče. Kaže torej družino že prej prestaviti v plodišče.

Komur ugodnosti zazimljenja v medišču odtehtajo te pomanjkljivosti, lahko mirne duše zažimi svoje čebele v »nadstropju«. Prezimile mu bodo dobro.

Masiranje vena pri privesnici. R. P. C. — Radi bi vedeli, čemu, kako in kdaj pred storitvijo je privesnici vime masirati — gladiti, gnesti, presvalkati. — Vime je sestavljeno iz gobastega sta-

niča, ki ga imenujemo mlečne žleze. V teh se tvori mleko iz krvi, ki prihaja v vime po mlečni žili pod trebuhom. Vsaka krava-prvesnica ima le majhno vime, ker so žleze še slabo razvite. Njih razvoj pospešuje tele s sesanjem in z butanjem z glavom, s čimer privleče več krvi v vime. Tudi živinorejec lahko pospeši, zlasti pri privesnicah, razširjenje žlez s primernim gladenjem in gnetenjem vimen ter na ta način zviša mlečnost krave. Zelo koristno je, če vime pri privesnici masiramo že pred otelevitvijo. Seveda moramo pri tem postopati previdno. Kakih 14 dni prej začnemo njeno vime polagoma gladiti in gnesti, da se temu privadi. V začetku se bo sicer temu protivila, toda s prijaznim ravnanjem jo kmalu na to privadimo. Pozneje ob otelevitvi se ne bo branila teleta in tudi ne izmoljenja. Vime bo bolj razvito in imela bo več mleka, nego bi ga drugače brez masiranja. Tele bo dobilo v povečanem vimeni dovolj hrane in se bo krepko razvijalo. Po vsakem sesanju izmolzemo vime dobro in ga masiramo, oziroma presvalkamo, da pride vanj več krvi. Mnogokrat zavisi poznejša mlečnost krave od načina, kako smo začeli telico molsti po otelevitvi oziroma se prej. Zato bi moral vsak živinorejec posebno skrb obrabati molži krav-prvesnic.

Zatiranje plevla »ameriški rogovilček«. — K. P. S. — Rumencvetočna rastlina, ki ji pravite »vražja trava«, je hud plevel, ki se da težko zatreti, če se je že razširil. Posebno v ljubljanski okolici ga je vsepovsod polno in se naravnost bohotno razvija ne samo po vrtovih in njivah, ampak celo že po travnikih. Ta plevel je bil zanesen k nam iz Amerike. Pred kakimi štiridesetimi leti, ko ga je profesor Čilenšek opisal v svoji knjigi »Naše škodljive rastline«, je bil pri nas še malo znan. Toda po svetovni vojni se je tako razpasel, da ga je povsod vse polno. Razširja se s semenom zelo hitro, ker cvete in napravlja seme skoraj celo leto. Uničimo ga lahko samo na ta način, da zemljišča, na katerih se je ugnedil, neprestano okopavamo in plejemo ter uničimo vsako plevelno

Vknjižena dosmrtna oskrba. F. N. S. Sose da je izročila svojo hišo svoji hčeri in zetu, sebi pa zgovorila dosmrtno stanovanje in oskrbo. Hčerka in zet ne živita pri materi, pač pa ločeno, torej vsak za sebe. Mati je valed starosti postala bolehnja in bi potrebovala polno oskrbo, vendar se niti hči niti zet za njo ne zementa. Vprašate, kako bi mogla hčer in zeta prisiliti, da jo oskrbujejo. — Če je dosmrtno stanovanje in oskrba vknjiženo na prvem mestu, potem ne more izgubiti svojih pravic. Sose da naj si preskrbi ubožno spričevalo; s tem naj toži pri okrajnem sodišču hčer in zeta, kot prevzemnika in lastnika hiše, na dolžno dajatev popolne oskrbe. Če kljub pravomočni sodbi ne bi hotela prevzemnika ničesar dati, potem mora sosedja predlagati izvršbo s prisilno prodajo hiše. Na sodni dražbi bo hišo dobil najboljši ponudnik, ki bo moral prevzeti vknjiženi prevzitek, in nima sosedja pravice na dražbi kupca izbrati.

Pekarija, motor in hranilna knjižica. M. K. Š. Neki znanec je začel s pekarijo, ki je sijajno obetala in si je nabavil motor. Motor je stal 25.000 Din. V gotovini je plačal 10.000 Din. Vi ste mu posodili hranilno knjižico z vlogo 3500 Din, a ostanek bi odplačeval v mesečnih obrokih. Hranilne knjižice niso vzeli v račun, pač pa so jo pridržali kot kritje do popolnega plačila. Ker gre pekarija sedaj slabo, ne bo potreboval motorja in tudi obrokov ne zmore več plačati. Vprašate, če se lahko kupčija za motor razdere in kaj vam je storiti, da dobite svojo hranilno knjižico nazaj. — Hranilno knjižico lahko zahtevate samo od onega, komur ste jo posodili. Vaš znanec je dolžan na Vašo zahtevo vrniti knjižico. Od prodajalca motorja Vi knjižice ne morete zahtevati, čeprav se glasi na Vaše ime. Brez pristanka prodajalca motorja se ta kupčija ne more razdreti. Če se kupec in prodajalec ne sporazumeta na povračilo motorja in že plačane kupnine po odbitku uporabnine, bo kupec moral celo kupnino izplačati.

Na dražbi prodana njiva. K. Z. R. Spomladi je bila Vaša njiva, še ne obdelana, sodno cenjena. Ker ste upali, da boste mogli Vaš dolg poravnati in da do prodaje njive sploh ne bo prišlo, ste njivo obdelali in zasejali. Dne 27. julija je bila njiva na javni dražbi prodana. Kupec njive vam ne pusti, da bi pridelite spravili Vi, češ, da je njivo kupil s pridelkom, dočim Vi mislite, da je pridelek njive Vaša last, ker je bila njiva cenjena še neobdelana. Kdo ima prav? — Če ni bilo v dražbenih pogojih izrecno navedeno, da se prodaja njiva brez letošnjega pridelka, je kupec istočasno z njivo zdražbal tudi ves pridelek, ki se je na dan dražbe še nahajal na njivi. Pred dnevom dražbe bi morali pridelek pospraviti, sedaj po dražbi več ne smete. — Davek od njive ste dolžni plačati le do dneva dražbe, od tega dne dalje ga mora plačati kupec.

Nezakonska mati. M. R. M. Imate nezakonsko hčerko z državnim uslužbenecem, ki plačuje mesečno 150 Din za otroka. Vam pa je obljubil, da Vas bo čim prej poročil. Pismeno ste sedaj nezakonskega očeta opomnili na dano obljubo, a na Vašo žalost noče o dani obljubi nič vedeti. Vprašate, če ga lahko tožite za primerno odškodnino, in koliko časa velja ta pravica? — V treh letih morate zapeljivca tožiti na odškodnino za vso prizadeto škodo in za zmanjšano možnost ženitve, ako dokažete, da Vas je z zvijačo, s pretnjami ali z zlorabo odvisnosti zavedel, da ste mu dovolili nezakonsko združenje. Če Vas je zapeljal pod obljubo zakona, a te obljube sedaj noče izpolniti, je to zvijača, radi katere vam odgovarja.

Dolžnosti otrok. A. B. Vprašate, če so otroci, oženjeni, z družinami, ki so brez vsakega premoženja, samo državni uslužbenci, dolžni vzdrževati obnemogle in za delo nesposobne starše, ki so brez premoženja. Ali se smatra plača državnega uslužbenca, zvaničnika ali služitelja, za gornji slučaj kot premoženje? — Po postavi so otroci dolžni, ako njih roditelji obubožajo, da jih dostojno vzdržujejo. Zakon ne zahteva, da morajo biti otroci premožni. Brez oziroma na njih premoženjsko stanje jih veže ta dolžnost. Seveda, čim večji so redni dohodki, tem večji morajo biti redni prispevki za vzdrževanje.

Pot preko stavne parcele. A. K. P. Kupiti nameravate parcelo, na kateri bi zgradili hišo. Čez to parcelo pa vodi stara vozna pot. Vprašate, če bi smeli pot za nekaj metrov prestaviti in če bi

rastlino, še preden pride do cvetja. Cvetočih ali že ocvetelih rastlin ne metimo na kompost, ker je njegovo seme dolgo kaljivo. Ker to drobno seme veter kaj lahko raznaša na vse strani, zato ne zadostuje, če ga zatira samo en kmet na svoji njivi, medtem ko ga sosedje puste rasti. Najuspešnejše ga uničujemo spomladi s tem, da ga ne pustimo, da pride do cvetja. Če se je pa do jeseni močno razrasel, tedaj ga je izruvati, na njivi osušiti in tamkaj zažgati. Samo tako se ga iznebimo.

Polivanje gnojza z gnojnicjo. — I. R. K. — Sosedje vam pravijo, da je polivanje gnojza z gnojnicjo škodljivo, ker se ne more gnoj pravilno razkrajati. — Deloma imajo prav, toda samo tedaj, če leži gnoj v gnojnici. Drugače pa ne, kajti gnoj, če hočemo, da bo dobro zorel, mora biti vlažen. Polivanje gnojza z gnojnicjo torej nikakor ne ovira pravega razkrajanja, ampak nasprotno ga še celo pospešuje. Gnoj mora biti vlažen, toda ne premoč. Presuh gnoj se prehitro razkrajja ter izgublja hranilne snovi, zlasti dragoceni dušik. V gnojnici ležč gnoj se pa razkrajja le polagoma in neprimerno. Zlasti poleti ob vročem vremenu ga je polivati z gnojnicjo, da ostane vlažen. Kar je gnoj ne popije, se itak steka nazaj v gnojnično jamo. Pri polivanju pa ne smemo škropiti gnojnice s škropilnikom, ker pri tem izpuhti mnogo amonijaka.

Pravilno gnojenje ozimne pšenice. — K. P. S. — Posejali ste ozimno pšenico in je ta že ozelenela. Premalo ste ji pa pognojili, zato bi hoteli to nadomestiti sedaj z umetnimi gnojili. Želite vedeti, katera gnojila so za to primerna in kdaj je najprikladnejši čas za gnojenje. — Sicer nekoliko pozno ste se spomnili, da morate pšenici gnojiti, vendar še ni zamujeno. Izmed umetnih gnojil, ki so nam na razpolago, se poslužite superfosfata in kalijeve soli (na oral površine 150 in 75 kg). Oboje gnojil lahko zmešate skupaj in že zdaj potrosite na suho pšenico. Tekom zime se obe gnojili v zemlji raztopita in prideta do korenin. Zlasti učinkovit je superfosfat, ki napravi trdno sleme in kleno zrnce. Manjkalo bo pa dušika, ki vpliva na raščo pšenice. Tega hranila ji dajte spomladi, dokler je zemlja še zmrazla ali narahlo pokrita s snegom. V obliki gnojnice. Po takem gnojenju bo pšenica gotovo dobro uspevala in bogato obrodila.

Pravni nasveti

temu lahko nasprotoval tisti, ki ima pravico voziti po tej poti. — Predno kupite parcelo, se vsekakor dogovorite z onimi, ki so upravičeni voziti po navedeni poti, glede prestavitve pote. Če boste samovoljno prestavili pot, se lahko zapletete v pravdo, katere uspeh je za vas nesiguren. Kar se tiče oddaljenosti nove hiše od plotu, ki stoji ob meji, je stvar občine, da določi stavbeno črto. Vaša občina namreč spada med one, za katere veljajo odredbe prvega dela gradbenega zakona. Zato morate zaprositi občino za gradbeno dovoljenje. Občina bo sklicala komisijki ogled na mestu, kjer nameravate graditi in bo tam zaslišala vse interese, zlasti vse sosedje. Na podstavi posledka razprave in mnenja gradbenega odbora izda občina odlok, s katerim dovoli zgradbo ali pa dovoljenje odkloni.

Rubežen vloge pri poštni hranilnici. K. T. Vprašate, če morete zarubiti dolžniku denar, ki ga ima naloženega v poštni hranilnici. — Na vloge pri poštni hranilnici do vsote 2000 dinarjev se ne more zahtevati prepoved, niti se ne more dobiti na njo zastavne pravice. Lahko pa se zarubi vlega nad vsoto 2000 dinarjev.

Dota iz l. 1933. N. B. L. Zanima vas, če spada dota, ki vam je bila priznana letos, pod zaščito zakona o zaščiti kmeta. — Glede dolgov, ki so nastali po 20. aprilu 1932 zakon kmeta ne štiti in torej doto iz l. 1933 lahko izterjate. Kar se tiče vknjižbe, mora lastnik posestva dovoliti vknjižbo terjatve. Če je ne dovolil, ga morate pa tožiti in šele na podlagi sodbe se lahko vknjižite. Stroške (kolke) plača predlagatelj vknjižbe, vendar ima v tem primeru pravico do povrnitve istih.

Ubožno spričevalo. I. Z. D. Pri neki kupčiji se vam je zgodila krivica. Neposrednega davka plačujete 80 Din ali ste prezadolženi. Vprašate, če morete zahtevati ubožno spričevalo in kam se vam je obrniti. — Niste povedali, čemu bi rabili ubožno spričevalo. Ako mislite na pravdo, ne rabite ubožnega spričevala, pač pa potrebujete potrdilo o imovinskem stanju, da z njim pri sodišču zaprosite za siromašna pravico. Tako potrdilo izda občina na posebnem obrazcu. Na tem obrazcu mora točno opisati vaše imovinske razmere in izrecno potrditi, da ne zmorate plačati stroškov pravnega postopanja. Ako občina o tem ni prepričana, vam bo seveda izdala takega potrdila odklonila. S tem potrdilom lahko daste pri sodišču prošnjo za podelitev siromašne pravice v zapisnik.

Ogrožene hiše radi prometa s težkimi vozovi. Č. F. Z. Po ozki ulici mimo vaše hiše se vrši velik promet, ki povzroča tako tresenje, da se je temelji hiše zrahljali in je hiša v nevarnosti, da se zruši. Vprašate, kako temu odpraviti. — Po predpisih mestnega cestnega reda sme uprava policije (v Ljubljani) po zaslišanju mestnega načelnika prepovedati ali omejiti vozni promet za posamezne ceste, ulice in trge. Zato se obrnite s svojimi pritožbami in željami na upravo policije.

Preprečen odtok vode. H. I. Mimo njive vodi jarek, ki je ob deževju poln vode. Iz jarka se je voda prosto odtekala, dokler ni sosed napravil plotu preko jarka in pustil le malo luknjo za odtok vode. Pri zadnjih povodnjih se voda zaradi premajhne luknje ni mogla zadosti hitro odtekat in je poplavlila njivo ter napravila precej škode. Radi bi vedeli, kdo je odgovoren za to škodo. — Za škodo je odgovoren tisti, ki jo je zakrivil. Ako je prej, ko ni bilo plotu, voda že nad 30 let dobro odtekala in je sedaj to preprečil plot, ki ga je sosed postavil in deloma zaprl odtok vode, vsekakor on odgovarja za škodo, ki je nastala na njivi. V kolikor pa je škodo priplovati golemu slučaju (n. pr. nenadni neobičajni povodnji), jo mora trpeti pač tisti, ki ga je zadela.

Bolna služkinja. N. G. Gospodar je dolžan plačati bolnišnico za vas za največ štiri tedne, če ste bili v službi vsaj pol leta. Drugače pa ga veže ta dolžnost samo za 14 dni.

Odorana njiva. I. M. Št. V. Sosed vam je pred enim tednom odorala celo mejo, ki je bila široka vsaj 25 cm, jo razkopal in vsejal pšenico, ne da bi Vas kaj vprašal. Mejniki sedaj ni bilo postavljenih v meji, pač pa sta oba držala mejo kot je pri Vas v navadi, da je vsakega polovica za košnjo, kar na meji trave zraste. Vprašate, kako bi zopet vzpostavili mejo. — Sedaj razorani omejek je bil skupna last obeh mejašev. Ker je sosed preoral tudi Vašo polovico, to ga smete v teku 30 dni tožiti radi motenja posesti. Če ste ta rok zamudili in če se vam ne posreči sosedja z lepim pridobiti, da vzpostavi stari omejek, vam svetujemo, da predlagate pri sodišču novo sodno zamejčenje, ki je postalo potrebno, ker je stara meja postala nevidna. Stroške tega postopanja sme sodišče naloziti nasprotniku, če dokažete, da je s motenjem Vaše mirne posesti povzročil spor.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Viktor Gomulicki:

Nedosanjane sanje

Kakša čuda se gode zunaj! Kamor pogledam, povsod samo srebro in alabaster! Drevesa iz alabastra, hiše iz alabastra in vse ulice s sladkorjem potresene. Človek bi skoro oslepel. Ali se je svet skopal v mleku, ka-li?

Po zraku pa plešejo srebrne zvezdice. Kadar potegne veter, se zvezdice zavrtijo in zaplešejo kakor roj komarjev toplega poletnega večera. Včasih se zdi, kakor bi se bilo v višini nekaj odtrgalo, briljanti padajo kar v plasteh. Včasih se pokaže nad strehami v vrtincih sivga dima bela prikazen, kakor smrt, ali pa kakor Mati božja z Jezuščkom.

Nebo je postalo prozorno kakor steklo in se svetlo leskeče. Videti je globokejšo, skoro ga ni videti. In sonce krasno žari in globo iz dimnikov zlato kakor monštrance.

Matijevka se vsemu temu silno čudi. Staniša se je za svojo stojnico in mežika zaradi prevleke svetlobe.

Osemdeset pmladi je že doživela, a še ni videla takega dne. Tak je kot pristni briljanti, poln blišče in čara. Gotovo prinese kako nesrečo; ali bo kruh dražji, ali pa se bo kdo obesil...

Na nasprotni strani ulice ležita dve sfingi. Sneg jima je pokrtil glavi z belimi kronami. Petnajst let že gleda nanji dan za dnem, a še nikdar se nista oni dve nanjo ozirali tako čudno kot danes. Kdo ve, kaj si neki mislita...

Kupčija je slaba. Ljudje naglo begajo mimo stojnice ter skrivajo nosove v klozih ali pa v sukno. Živa duša se ne ozre na njene okusne medenjakke. In vendar gledajo vabljivo iz štirih košar, lepo ozaljšanih z zlatim in srebrnim papirjem.

Matijevko moli zima. Davi je šla od doma brez gorkega zajtrka. Da se ogreje, je bila izpla samo dve čašici zeliščnega žganja. Dobro žganje, prav okusno, je dobro za slabost, a dve čašici v takem mrazu, to je kot nič. K sreči je steklenica pod stojnico komaj načeta.

Starka pije »zelenega«, si greje roke nad loncem z živim ogljem in svet se ji prične vrteti pred očmi.

To, kar se ji je videlo kot sneg, se ji zdi, da je samo belo dišeče cvetje. In zvončkanje sani? To je ženketanje kos in srpov, ki se bliskajo na polju. In po sredi ni ulica, to je le potok. Na eni strani senožeti kot preproga, trava in cvetje, na drugi gospodarska poslopja in mlin, ropotajoč in bel od moke.

Največje veselje ima s sfingami. To niso sfinge, to so navadni mlinarski psi. Kadar se nažre, vedno tako polegajo na soncu, drug poleg drugega. Navidez so psi leni, a Bog ne da, da bi jih kdo držal. Edini »Minka«, mlinarjeva hčerka, jih sme brez kazni vleči za ušesa in dlako.

Glej, glej, tudi ona je tu. Prišla je na prag, v eni roki šopek cvetočega bezga, v drugi kos kruha z medom. Mati ji je bila zavezala glavo z robcem, da bi ji ne ogorela od sonca. Izpod robea gledajo kodri kot lan belih las, velike sive oči in debela ličeca, z medom pomazana.

Deklica je kruh in z očmi lovi kozo, ki skače okrog parka. Naenkrat prične kričati.

»Kaj ti je, Minka?« vpraša oče, prišedši na prag v beli nočni čepici in s porcelanasto pipo v ustih.

In deklica plaka: »Očka, muha mi je sedla na kruh in mi pojé med.«

Matijevka gleda vse to z rastočo pozornostjo. A zdajci se zgane. Mraz jo je stresel. Križ božji! Saj to zavaljeno dekletce, z medom pitana mlinarjeva hčerka, ni nikdo drugi, kot ona sama — uboga branjevka.

»Po čem so ta jabolka?« se zdajci oglasi pojo glasek.

Branjevka odpira oči in vidi dijačka, rdečega od mraza in cepetajočega z nogami, da bi se ogrel. »Večji po pet, manjši po tri,« je odgovorila, ne vedoč prav, kje je in kaj se godi z njo.

»Tri dam, a za večje.«

»Pa naj bo!«

Branjevka vzame od dekča denar in mu narve še rdeč bonbonček.

Potem pa se jezi na Rozko, vnučkinjo, ki ji še vedno ni prinesla kosila.

Nič pride ne bo iz tega dekleta. Lepotič se in pači, striže si lase nad čelom in se še ne zmeni za babičine besede. Sam Bog ve, kaj bo z dekletom.

Čedalje svetleje je in čedalje bolj mraz. Mati-jevka znova seže po steklenici in prebrska ogelje v loncu. Mraz jo zbada v noge z milijoni ostrih igel. Ko je bila za trenotek zaprla oči in jih potem zopet odprla, je videla, kako so po zraku migale škratne pege. Ljudje čedalje hitreje hite mimo njene stojnice in čedalje bolj cepetajo z nogami, da bi se ugreli.

Malopridno dekle je ta Roza. Ko bi prinesla vsaj lonček tople juhe!

Sicer pa ji ni dosti zanjo... Sonce zahaja za mlinom, še malo, pa bo mrak. Večer je gorak, skoro soparen. Zabe regljajo v trsu, prepelica se oglašja in voda pod mlinskimi kolesi vre in kipi kakor v kotlu.

»Nič ne skrbi, Minka! Vse pojde prav. Starši nama sicer sedaj še ne dovolijo, a se tudi omehčajo. Ko se vrnem kot častnik na svojem konju s križem na prsih, se mi bosta kar klanjala. Da, Minka, vse bo še dobro in prav!«

Lepo zna govoriti Stanko. Pa je tudi zal kakor slika. Samo škoda, da odide jutri s polkom.

Sonce je ugasnilo, mlin se je ustavil, ptice v žumi so pospale. V vrtu poje slavec, čemž diši in mladi parček se razgovarja za slovo.

Čeden fant je Stanko. Matija mu ni kos. Matija ima poln obraz rdečih lis, in čez rame tudi ni prelepo zrasel. A Matijo ima oče rad. Za mlin skrbi in spozna se na vse kot nihče drugi. Nedavno je dejal stari mlinar vpricho vseh ljudi, da hčere ne da nikomur drugemu kot njemu.

Za Minkino srce so to hude muke. Kako bi se odkrižala neprijetnega ženina?

»Medenih kolačkov za štiri.«

»Malega kruhka za dva.«

»Orehov.«

»Melisnic.«

Tolpa dečkov je obstopila stojnico, gnete se in silijo ter potrkava ob mizo z denarjem.

»Tako, otroci, tako!« je dejala Mati-jevka ter si mela oči. »Vse dobite, kar želite, samo ne kričite tako. Mati-jevka še ni oglušela.«

Dečkom deli slaščice in spravlja denar v veliko usnjato vrečko.

Otroci kriče odhajajo, se prerivajo in posmejujejo stari branjevki.

Mraz ni odnehal niti za las. Nebo in zemlja, vse se iskri kot sami kristali. Kadarkoli se odpro vrata v krčmo okraj ceste, se zavalijo skozi nje s para v velikih belih valovih.

Mati-jevko silno zebe v noge. Kakor odrevenela je, še gibati se ne more.

Roze pa ni in je ni!

Znova mora seči po svoji tolažnici. Samo da to zeliščno žganje, sicer tako koristno, sedaj nič ne izda. Ne gre niti v želodec, niti v glavo — samo v noge. Namesto da bi jih krepilo, jih slabi, namesto da bi človeka razveselilo, ga dela otožnega.

Zalostna usoda, sedeti na mrazu in gledati s starimi očmi, odkod pada dva ali trije novi.

V mlino je bilo bolj veselo...

Ne, tudi tam ni bilo veselo. Matija je bil po poroki še bolj odjuden in robat. Doma stiska, s'm pa si privoščil, pije in zapravlja. V mestu ima dosti tovarišev. Čedalje bolj hodi na veselice, mlin pa pušča v nemar. Dnevi se vlečejo mračni, težki in dolgočasni. Ko bi ne bilo otroka, bi poizkusila, kako globoka je voda pod kolesi.

In Stanko??

Njegove kosti je zasul žolti pesek nekje tam na Ruskem.

Bog daj večni pokoj rajniku in mir tistim, ki so ga preživeli!

»Čuj, ti stara, nikar ne spi; še zmrzneš nam, potem bomo imeli pa sitnosti zaradi tebe! Tako je zaklical stražnik in potrkal starko po rami. Star-ka odpira solzne sive oči, ki se molno leskečejo,

se ni pretrgal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani dr. Goloba. Tega redovanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to »kolegialno« pomoč energično prepo-vedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravi-ly v tak položaj. Zdalj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

»Tako.« Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. »Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se.« Takrat smo bili se premislili, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostali del ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obema učiteljema. Pod Batovo roko je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridušni nered.

Nekega dne je poizkusil dr. Golob s stro- gostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a kratkemu mu je klavirno ponearečil. S svo- jimi kratkimi mučnicami se je hotel mogoče po- gnati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gram-ko je vrgel razrednico na mizo — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijsko od- ločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašili pridušni klici: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zakričal: »Bojazljivi čepci, štrideset proti enemu! Dobil jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela;

se ni pretrgal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani dr. Goloba. Tega redovanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to »kolegialno« pomoč energično prepo-vedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravi-ly v tak položaj. Zdalj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

»Tako.« Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. »Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se.« Takrat smo bili se premislili, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostali del ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obema učiteljema. Pod Batovo roko je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridušni nered.

Nekega dne je poizkusil dr. Golob s stro- gostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a kratkemu mu je klavirno ponearečil. S svo- jimi kratkimi mučnicami se je hotel mogoče po- gnati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gram-ko je vrgel razrednico na mizo — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijsko od- ločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašili pridušni klici: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zakričal: »Bojazljivi čepci, štrideset proti enemu! Dobil jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela;

kakor bi šla preko njih smrtna senca — zatruje, da res ni spala.

Potem je uprla oči v stingo, ki sta ležali ne- premično, pokriti z belimi sneženimi plašči.

»Kako so ljudje nespametni,« godrnja starka. Praviho, da sem zaspala. Jaz sem pa samo zadre- mala za hipec, nič drugega.

Stingo jo dolgočasita. Dvigne glavo in gleda visoko čez dimnike. Ljudje kurijo peči, kakor ka- že, iz nekega dimnika se valijo elvi oblaki dima. Od sončnih žarkov razsvetljeni se bliskovito kroto- vičijo, in zdi se, da je videti, kakor bi gradili cerkve.

Mati-jevka bi rada pozabila bolečino, ki ji pre- haja iz noge v križ. Zato sledi z očmi tiste razno- like oblake, ki se razlivajo po zraku. Včasih se po- dero te meglene stavbe in oči gledajo noter. In tam je polno stebrov, oltarjev, svečnikov. Nekoliko je vse to podobno farni cerkvi, samo da je vse ime-

II. Steguweit:

Okradeni tat

Kdor je poznal veliko vnemo in gospodar- nost Jana Valanda, s katero je opravljal svoj težavni ribiški poklic, bi mu bil pač privoščil njegovo majhno bogastvo, ki ga je skrival v tramovju svoje majave ribiške bajte. Vsak drugi dan je zlezal v podstrežje in preštevaj svoje cekine in masne bankovce, vsak drugi dan je počastil sv. Petra, patrona ribiškega rokodelstva, kajpak se je moral Jan ob večer- nih, ko je sedel s tovariši v zakajeni krčmi, nešteto-krat ugrizniti v jezik, da ni izdal svoje sladke skrivnosti. Ko je postajalo žganje naj- slajše in so se vsi širokoustili in lagali, da ni bilo za nikamor, mu je jezik mihal, da ga je komaj krotil. Hudiča tudi, če eden kvasi, da je ujel črnice, ki so bile velike kakor rjuhe, drugi pa, da je ujel jegulje, ki jim ni hotelo biti kraja kakor vodovodnim cevem, te to ja neznošno draži in izjiva, da bi tudi ti vrgel na mizo svoj trumf. Ali naj takole klavirno ždi na robu klopi in molči? Ali naj nobene ne blekne?

Nocoj je Jan Valand slednjič udaril po mizi s svojo kosmato pestjo, da so kozarci in steklenice na mizi zaplesali:

»Ljudje božji, poslušajte! Danes sem ujel tako trsko, da bi bil največji možak v primeri z njo prav pritlikavec!«

Ho, to je bil krehot! Držali so se za tre- bute, se zvjali in kašljali in iz oči so jim vre- le solze! Kar davili so se:

»Ho, ho, glejte ga, Jana, še nikoli ni bil s svojo razkrečeno skrinjo niti do svetilnika, pa pravi, da je ujel trsko! Ho, ho, — ha ha...«

Jana Valanda je hotela jeza raznesti. Gri- zel si je kuštravo brado, napljuval po tleh celo lužo, potem pa zinil — pa naj bo, kar hoče:

»Le smejte se in vlecite svoje gobce še bolj vsakebilo! Pa je le res, da sem dobil za trsko v muzeju tisoč tolarjev!«

»Tisoč tolarjev, hoj, tisoč tolarjev! Toliko denarja Jan Valand še svoj živ dan videl ni!«

Jan je skočil kvišku, bahavo vrgel na mizo ceho in zarenčal:

»Kdo gre z menoj?«

»Kam pa, Jan?«

»Kam? Gledat tisoč tolarjev!«

Nikogar ni mikalo, samo Jošt Krak je šel z njim; ta je bil pa prevečan lisjak, pegav in rdečelas.

Doma je Jan Valand prižgal svojo laterno in napravil nezasišano neumnost: peljal je Jošta pod streho, mu v roko naštel tisoč ban- kovcev in cekinov, si dal od njega potrditi vsoto, nato pa denar zopet zmažil za tram.

Nevoščljivci v krčmi so debelo zijali, sla- vili Jana kot junaka in ga s fraklji spravili pod mizo. Šele drugo jutro ob zori, ko je bril z morja mrzel veter, se je zbudil Jan na svo- jem vrtu sredi poležanih sleznic in solate. V glavi mu je brenčalo kakor v ulju, in — oh te bolečine v križu, to trganje v krepilih! V

se ni pretrgal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani dr. Goloba. Tega redovanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to »kolegialno« pomoč energično prepo-vedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravi-ly v tak položaj. Zdalj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

»Tako.« Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. »Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se.« Takrat smo bili se premislili, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostali del ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obema učiteljema. Pod Batovo roko je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridušni nered.

Nekega dne je poizkusil dr. Golob s stro- gostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a kratkemu mu je klavirno ponearečil. S svo- jimi kratkimi mučnicami se je hotel mogoče po- gnati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gram-ko je vrgel razrednico na mizo — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijsko od- ločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašili pridušni klici: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zakričal: »Bojazljivi čepci, štrideset proti enemu! Dobil jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela;

se ni pretrgal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani dr. Goloba. Tega redovanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to »kolegialno« pomoč energično prepo-vedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravi-ly v tak položaj. Zdalj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

»Tako.« Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. »Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se.« Takrat smo bili se premislili, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostali del ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obema učiteljema. Pod Batovo roko je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridušni nered.

Nekega dne je poizkusil dr. Golob s stro- gostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a kratkemu mu je klavirno ponearečil. S svo- jimi kratkimi mučnicami se je hotel mogoče po- gnati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gram-ko je vrgel razrednico na mizo — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijsko od- ločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašili pridušni klici: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zakričal: »Bojazljivi čepci, štrideset proti enemu! Dobil jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela;

se ni pretrgal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani dr. Goloba. Tega redovanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to »kolegialno« pomoč energično prepo-vedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravi-ly v tak položaj. Zdalj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

»Tako.« Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. »Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se.« Takrat smo bili se premislili, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostali del ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obema učiteljema. Pod Batovo roko je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridušni nered.

Nekega dne je poizkusil dr. Golob s stro- gostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a kratkemu mu je klavirno ponearečil. S svo- jimi kratkimi mučnicami se je hotel mogoče po- gnati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gram-ko je vrgel razrednico na mizo — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijsko od- ločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašili pridušni klici: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zakričal: »Bojazljivi čepci, štrideset proti enemu! Dobil jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela;

se ni pretrgal.

nitnejše.

In ko je pogledala znova, je izprevidela, da to niso stavbe, marveč vrtovi. Razločno se vidijo vrhovi dreves, vsako vrsto je lahko razločiti. Ko- šate lipe, akacije, visoki kostanji in buke.

In vse to izgine pred visokimi topoli, ki so nasajeni v dolgem, ravnem drevoredu. Na koncu tega drevoreda sveti sonce ter meče dolge žarke po celem drevoredu. Prah se dviga in sega do vr- hov topolov. Iz prašnih oblakov so se pojavili je- zdeci.

En oddelek jezdi naprej brez šuma. Zdjajci se ustavi.

Tisti, ki jezdi spredaj, je nekaj rezko ukazal in ga ustavil. »Tu sem!« kliče veselo ter si vlna mehke brke. Skoči s konja in pristavi: »Minka, vse se dobro leže.«

Sliši se korhalno petje, orgle in duhovnik, ki poje »Veni Creator, Vse Iskri in miglja. Krilate glavice gledajo iz oblakov. Slika v velikem oltarju se razliva in nekaj krasnega je videti tam zadaj. Tam se iskri zlato in dragulji. Kamorkoli pogleda, je vse rožnato... rožnato... — — —

»Vstanite, babica, kosilo sem vam prinesla.«

A babica spi trdno, ne vzbudi je več niti naj- glasnejše klicanje

ušesih mu je bučalo in v ustih je imel okus po česnu. Jan se je ječaje skobacal na noge, našel v jarku svoj klobuk, zazdehal, pretegnil roke in od kesa in klavirnosti renčal. Takoj je odkoracal v podstrežje; spreletela ga je kurja polt: Kje je bilo njegovih grenko pri- hranjenih tisoč tolarjev? Tu ne, tam ne — iz- ginili so, okraden je!

Jan Valand tega gorja kar zapopasti ni mogel; rjovel je ko bik in tulil ko šakal, se vrgel na tla in jokalo ko majhno dete.

Ko se je izdivjal in izčrpal, je trdo zaspal in se je prebudil šele zvečer, ko je oeska že v drugo izsesavala obal in so se grozotno drle sove. A Jan je bil zdaj zopet miren; zamislil se je, zvito zažvižgal in si pomel roke:

»To je enkrat ena: okradel me je Jošt Krak! Pegavec in rdečelasec. Samo ta lisjak je vedel za mojih tisoč tolarjev; no, le počakaj!«

Sveže umit in prijazen, da nikoli tega, je stopil Jan v krčmo, v kateri se je bil sinoči tako oslovsko začel. Za mizo, kjer so pili grenkega in puhali proti stropu dim iz pip, je sedel med drugimi tudi Jošt Krak in ško- doželno škilil na Jana. Danes je bil ta neki ustrelil galeba z rdečimi kreljuti, drugi je pri- povedoval o morskih zvezdah, ki so bile tako velike kakor kolo. Jan Valand pa je zopet udaril po mizi in se v drugo pobahal:

»Ljudje božji, zdaj se pa le čudite: Prav- kar sem bil zopet ujel trsko, ki jo je za dva moža!«

Uj! so se posmejuje začudili; toda Jošt Krak, tatinski lisjak, je otipaval okrog novega čudesa:

»Jan, potlej boš pa spet dobil tisoč tolar-jev od muzeja?«

»Hja,« se je zvito smejal Jan in zadovoljno puhaj iz svoje čedre. »Hja, kajpak precej jutri zjutraj bodo tukaj.«

»In kam jih deneš, Jan?

Joža Herfort:

V beli zimi — rdeč rubin

Kar na urno je slekel sever z divjo, ostro burjo drevju zlatopisano jesensko obleko. Prej živomodno nebo se je prevleklo z žalostnimi, sivimi oblaki, vodne gladine so samevale, v rahli kopreni megle so stale daleč, daleč nekje planine; vesela človekova misel je postal otožna. V tihi noči, v katero so brlele samotne cestne svetiljke, se je zbudil nekje sever in si pel sam s seboj tiho popevko, na Krasu pa se je zbudila burja in prišla k severu v evate. Žalostno sivo nebo je pričelo prav rahlo rositi, pod jutro so se pričele vrteti z večne sivine prve snežinke. Kmalu se je dol in breg zavil v deviški plašč zime. Prav tako se mi je zdelo, kot da so se vsi ptički poskrili pred mrzlim dihom zime, kot da je izumrl gozd. Tam po sadovnjakih je bilo vse tiho in mrtvo, kot da se je drevje odelo še enkrat v svatovsko oblačilo. Pa premrzelo je bil strupeni diha severa in mesto pesemce ptički so se le vrane krakaje krožile in se vrabci pretepali za redko zrnje. Smučji so skoro nelesno zarezale v belino, ozka sled se je vlekla v gozd. Na križpotju sem obstal, niti veja ni počila; kar se je spustila tik mene na drevo drobna ptička. Za dobrega vrabca je bila velika in žvižgaje klicala; ozrl sem se. Na belih zašneženih vejah je sedel kalin. Samček je bil. Teme in zaglavje je imel črno, kljun precej debel, nekako neroden; prsi in trebuh pa je imel krasno cinobrazno karminasto rdeče; perotke črne; hrbet pa siv, kot je bilo sivo zimsko nebo; pod repom in na trtici pa je bil bel.

Mraz je pritisnil in kalini so prišli nižje v dolino. Vso zimo so pri nas. Kličejo in kličejo, in požvižgavajo ti krasni zimski rubini in iščejo po golem grmovju redkih jagod in semenja. Dobrodušne ptičke so to, krotke in mirne, prav nič se

ne boje zvižgačnega človeka. Če jim boš požvižgal, se ti bodo oglašali in prišli na tvoj klic, krasnordeči samci in ponižne modrikasto sive samice. Pa žal prav tej krotkosti in njihovi dobrodušnosti mora marekateri kalin pripisati svojo sužnost. Še bolj pa žal, da niso vsi kalini pernat.

Planine so ozelenele, hudourniki so se umirili, stopil se je sneg. April je jemal slovo. Dolinsko drevje se je odevalo v prelestno svatovsko obleko. Češnje so odvevale in jablane so odpirale rožnate bele popke. Tedaj so se višje po gorah in planinah ženili kalini. Zamolklo barvane samice so si zivile v zatišju gnezda. Ko so se po štirinajstih dneh iz tistih petih modrikasto zelenih, vijoličasto pikastih jajc izlegli mladički, sta jih pridno krmila oba stara. Ko pa so se zaupali lastnim perotkam, sta se takoj spravila na drugo gnezdo. Ko je bilo tudi to odgojeno in preskrbljeno, se je po planinskih posekah pričelo pestro življenje. Vsa tista drobna krdelca ptičev so gostolela in pela. Kalinom so se pridružili ščinkavci in strnadi, pinože in glasni gorski škrianci. Druščino so jim delali belorepi muharji, rdečegrlje taščice in tresorepi. holočeli. črnobradi pogorelčki.

Jesen se je bližala s svojim zlatim vozom. živina se je s planin pomakala čezdaleč niže, vrhove je poljubil prvi sneg. Tedaj so se zaupali škrianci in pogorelčki svojim drobnim krilecem. posetili za par dni nižje doline, pa se umaknili pred dihom severa na jug. Višje lege je ogrnil sneg z belim plaščem, kalini so si čezdaleč niže, vse dolje, dokler niso nebeški tkalci prek vse dežele stkali snežnega prta.

Bele doline, beli griči, z mrzlim krasom odete veje, mraz in zima, povsodi smrtina tišina. Zda, zdaj počasi zmrla veja, zaključila z drobnim glasom drobna sinica; po beli zimski prelesti pa se spretlavajo rubinasto rdeči kalini, otožno žvižgaje.

Starega ptičarja sem poznal. Bil je eden onih dobrodušnih, kateri ptički ni samo lovil, pač pa je bil tudi njihov veren prijatelj. Ta je imel starega kalina, ki pa je bil v nasprotju z drugimi, tako imenovanimi kalini zelo bistroumen. Poznal me je. Ko sem prišel k svoemu znanu na obisk, sem odprl rdečepremu ptičjo kletko; zletel mi je na ramo, odšel se spustil na roko, pa me opazoval s svojimi vdanimi, temnorjavimi očki. Perotke in glava so bile pri tem ptiču tako temnomodro črne, da nisem nikjer še videl lepše barve, posebno ker se je ta barva tako lepo prelivala v modro. Vedno naju je motil v pogovoru s svojo škripajočo pesemko, hoteč naju zabavati. Če mu nisem posvečal dovolj pozornosti, vsaj tako se mi je zdelo, je zletel na ramo in me krepko uščipnil v uho. Potem se je pa tako obnašal, kot da bi se mu to zdelo silno imenitno; takoj nato pa, kot v opravičilo, ljubko zapel. Tole sem vam povedal zato, da ne boste mislili, da so kalini in »kalini« enaki.

»Sem,« pritrdi dobrodušni Tatar. »Vsak mora biti od nekod... So Tatarji, pa so tudi Grki, kajne?«

»I seveda... A povej mi, ali vi Tatarji pijete žganje?«

»Ne; ne pijemo, je prepovedano.«

»Zakaj pa prepovedano, za božjo voljo?« vpraša mož ter dvigne glavo. »Ali vam morda žganje škoduje — ali kaj?«

»Seveda škoduje, to je napisano v naših zakonih, da žganja ne smemo piti. To je velik greh!«

»Neumnost!« odvrne mož velikodušno. »Kakšen greh? Gotovo niste prav razumeli korana... Daj mi ga, da ti pokažem mesto, kjer je pijača dovoljena...«

Tatar razžaljen zmaje z ramami. Dolgo premišljuje, ali bi mu odgovoril in kako.

»Ako se človek opijani, meri cesto... Ali je to lepo?«

»O tem nimaš niti pojma... Človek nikoli ne meri ceste iz lastne volje... To dela žganje... proti njegovi volji...«

»Tako je... Opetka se, poje, riga kot osel, plaši pse in mačke... Ali je to prav in lepo?«

»Zakaj pa bi človek ne pel, ako je vesel?«

»Nič ne de, ako lepo poje... A pijan človek razgraja in nadleguje ljudi na cesti...«

»Brate... Čuj... Tatarče! Kaj se jaz zmenim za ljudi! Ali me razumeš? Da sem le jaz vesel! Ako pa drugim ni všeč, pa naj se še oni napijejo!«

Tatar zopet premišljuje. Premišljuje in ugiba, kako bi mu odgovoril. Naposled se zmagoslavno nasmehe in reče: »A človek, kadar je pijan, se zvali celo sredi ulice, zaspi kot bi ga kdo ubil, in še okrade ga lahko kak nepridiprav!«

»Nimaš prav!« se razvema zagovornik pijake. »Lažeš, Tatar, veš? Slišiš? Kadar se zvrne pijan človek, takrat je že vse zapil.«

»Nič zato... A čevlje mu lahko kdo vzame.«

»Prosim te! V taki vročini? Dobro... Se vsaj naučijo prijatelja hladu...«

Tatar dvigne glavo proti nebu ter mežika proti temnomodremu, lepemu nebu, kakor bi iskal tam gori odgovora. Nato pa veli: »Gospodar, pri katerem služi tak človek, mu pa reče: Kaj boš ti, opičja pijana? Izgubi se mi od hiše!«

»Človek naj pije pametno in naj se ne da ujeti od gospodarja.«

»Sploh naj ne pije! Sicer pa je žganje grenko, kakor je znano.«

»Ti o tem ničesar ne veš! Lahko pijesh sladko žganje, če nočeš piti grenkega.«

»Povejte mi vendar, gospod,« pravi Tatar nazadnje, »zakaj pa naj bi pil, ako ne čutim prav nikake potrebe?«

To je tehten pomislek, ki je vreden pozornosti. A zagovornik veselega pitja tudi z njim ni zadovoljen.

»Kako je neki to mogoče, da bi ne imel potrebe? Od koda... seveda... gre teško potem pa se navadi pijake — in lahko gre. Ali nisi nikoli čital statistike?« ga vpraša opotekajoči se.

»Nikoli nisem čital.«

»Ko bi bil čital, bi bil spoznal, da po statistiki pride na vsakega človeka pol vedra žganja. Razumeš, he? Zato imaš dolžnost, da popiješ svoj del ali ne?«

Tatar globoko vzdihne, si pomakne čepico na obrbici, od solnca ožgani tilnik ter pravi resno: »Kajpada... res je tako... seveda...«

»No, vidiš,« pravi mož resno in gre dalje svojo pot. Ko pride v luko se upne ob steler ter dolgo, dolgo gleda čez tiho, temno gladino morskoga

Kurenčkova Neška ma tud beseda

»O, dobr dan gespa! Sm že spet tle. Mende ja na ute hedi, ke vas zmeri nadlegujem. Jest vam pu pravic puvem, de se na vem kam dja. Vam je dobr, ke mate muža duma, de se ke; puguvareta, al pa sai kregata. Sej je use glih. Sam, de gre čas naprej. Vite gespa, pr men je pa drgač. Ke ne, moi mož se lepu tam pu Belgrade mterholta, jest morm pa tlela duma brunda toutč in douhčes predajat.«

Tkula m je začela jamrat gespa Mara zadnč pu kusil, ke me je pršla spet ubiskat.

»Oh, gespa, nč se na žinirite. Kar pridite, kedr se vam lušta. Mene prou veseli, če me ubišete. Veste, z dedcem je tud en križ. Če ga mate zmeri na glau, de vam pud roka gleda, kua delate, tud ni lušn. Če ga ni pr hiš, je pa spet križ. Tku de ni nkol prou. Vite, moi mož, ke pride dam, ma zmeri kei za puvedit. Jest p tud No, in tku pride hmal kašna beseda naskriž. Moi mož pa nima rad špetera. Kar umoukne, uzame klobuk, pa gre h Kulouratari. Veste, tam pr Kulouratari se zmeri sam tak gespudi zbiraia, ke se nč rad duma na špeteraja.«

»Na zamerte gespa, de vam u beseda sežem. Murde sa pa te guspudi tak, ke duma nalaš špeter išeja zatu, de greja lohka h Kulouratari.«

»Tud mučoč. Dedit sa z usm žaubam naman. Jest im nč dost na zaupam.«

»Ja, kua sm tla rečt. A ste brai, gespa, unkat Gustlna, ke je tistim dvm revežem prpuoču, de nej svuboda na kruh mažeta, kedr uta lačna? Kua prauite vi na tu? A ni tu grdu ud nega, de se z revežu tkurekoč norca dela? Kdu pa je biu se kerkrat ud svubode st?«

»Eh, gespa. Mal ma tud Gustl prou. Veste, jest puznam velik takeh, ke se ud svubode redeja. Pa še fajm redeja. Ampak tu se m pa fržmaga, de se en dedec u želodčne zadeve meša. Tu je ja naša reč. Dedit nej se brigaja za telesna kultura in pa druge kulture. Sej mama tulk eneh kultur, de simi ne vemo kam z nim. Ampak želodčna kultura je pa naša. Pr te kultur nimaja dedit nč za guvot. Zatu se m tud fržmaga, de se Gustl u ta reč utla, ke ga nč na briga.«

»Tu mate že prou. Ampak men tu na gre u glava, de b se dal ud svubode žiut, kokr je Gustl tem revežem nasvetvu.«

»Kaj se na u dal, če je kruh zraun. Sevede je bl žajfa, če more člouk ud tega žiut. Ampak kaj se če, če ni družga. Sej u sil tud hudič muhe je. Jest scer glih na vem, če je tu res. Slišala sm pa tu že večkat.«

»Mučoč je u teh časeh use. Knapi zdela na zim še muh na uja mel.«

»No, vite. Ta star penzjunisti tud ne. In buhve kulke je še drugeh takeh. Če u še douh tku, kokr je zdej, s uma mogli druh let čez puletje tulk muh naluvit, de ih uma mel tud za zima zadost.«

»Pestima muhe pr gmah. Men se kar grauza, če kdu ud muh guvari. Raj m puvejte, kuku se svuboda na krul maže. A je treba kei sulji zraun?«

»Dobr je, če se mal s suljo pustupa. Sej se naslanga človeka edn tešku prenaša. Velik bl se člouk iz no pukrofta, če se ja mal usuli. Pa tud pijača pol bl deši.«

»Pol je pa murde dobr, če sa ja mal tud poprira.«

»Oh, gespa, tistga pa nkar. Svuboda je že zdej tku popricirana, d more člouk dobr merkat, de mu ejizka ne sežje, kokr ga je že marskermu, in ga u še, če na uma previdn. Svuboda se ta nar več zaleže, če se zraun kašna pohana piška prgrizuje, al pa kei družga tačga, ke človek deši. K pišk p tud sulatca paše, al pa praižlbern. Ub petkeh in drugeh postneh dneih se pa pušrekan nudčki z vajnosam prou prležeja. Seveda pa svuboda more bt tud zraun. Tu se tku zastop. En glašček al pa dva dobrga vinčka, tudi ni napčen, če s ga prvošeš. Škodvu t na bo — — —

Šah

Aljehin se je vrnil iz Amerike in sedaj igra zopet v Parizu. Pred kratkim je odigral prijateljski match z znanim vele mojstrom dr. Bernsteinom, ki se je končal z zelo častnim rezultatom za Bernsteina. Oba vele mojstra sta po eno partijo dobila in dve remizirala. Prvo partijo je dobil Aljehin, ker je Bernstein že v otvoritvi napravil grobo napako, zato se mu je pa ta revanžiral v tretji, v kateri je premagal Aljehina v dolgi končnici z damami, kar je toliko bolj nepričakovano, ker je Aljehin v končnicah z damami največji specialist. — Aljehin igra sedaj na turnirju z desetim udeleženci, ki se vrši v Parizu pod pokroviteljstvom časopisa Petit Parisien. Od bolj znanih mojstrov igrajo na tem turnirju dr. Tartakower, Lillenthal, Sursko-Borovskij in Barotz. Aljehinu najbrže ne bo težko priboriti si na tem turnirju prvo nagrado. — Iz avstrijskega šahovekega turnirja v Ebensee-u prinašamo danes partijo Spielmanna proti Eliskasesu, ki

zaliva. In premišljuje... Potem pa pravi sam pri sebi: »Pameten človek je ta Tatar... Z modrim človekom sem govoril... Prav ima... Ali ni res tako? Res je — čisto nepotrebno je žganje... Po vsej pravici je dejal: ob zdravje spravila ljudi, ob denar, nazadnje pa ti še službo poje... Ze vem, kaj napravim... nehal bom piti... Kaj? Tiho, brez ugovora...«

Vzdigne roko ter dolgo stoji tako, nagnjen malo naprej, kakor bi poslušal nejasne, buče se glasove, ki se mu počasi oglašajo v prsih.

»Odločno je: ne pijem več žganja!«

★

Ko je bil tuji mož odšel, je Tatar naenkrat čutil nekako nevoljo.

Dolgo kima z glavo, premišljuje, tleska z jezikom ter krili s širokimi hlačami. Potem pa pravi pri sebi: »Ta mož mi je res govoril resnico... Tako je... Kaj je komu mar, ako sem se napil in sem pri tem dobre volje?«

In odločno se zavrta na svojem mestu in si potisne kapo globokoje na tilnik. Ves vesel in zadovoljen si zadene košaro na ramo ter krepko odkoraka proti nabrežju — do vesele gostilne v zalivu, kateri pravijo »Mornarjevo veselje.«

je, kot znano, premagal lansko leto Spielmann v matchu. V tej partiji si je pa Spielmann z izvrstno igro priboril zmago.

Damski gambit.

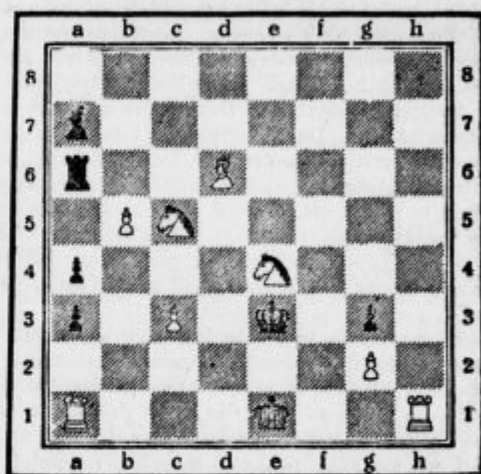
Eliskases : Spielmann.

1. d2—d4, d7—d5. 2. c2—c4, e7—eb. 3. Sg1—f3, Sh8—d7. 4. e2—e3 (Na tem mestu je bolj smotreno igrati Sc3, da ostane lovcu na c1 odprta pot.). Sg8—f6. 5. Lf1—d3, d5×c4. 6. Ld3×c4, a7—ab. 7. o—o (Poteza a2—a4 sicer prepreči b7—b5, toda njena senčna stran je v tem, da dobi črni v popolno oblast polje b4. Beli zato dovolj črnemu b5 in se odloči z a4 pozneje napasti črno damsko krilo.) b7—b5. 8. Lc4—b3, Lc8—b7. 9. Dd1—e2, e7—c5. 10. a2—a4, Dd8—b6. 11. Tf1—d1, Lf8—e7 (Pogled na pozicijo nam kaže, da je črni boljše razvil svoje figure, kot beli, ki ima svoje damsko krilo še nerazvito.). 12. a4×b5, a6×b5. 13. Ta1×a8+, Lb7×a8. 14. Lb3—c2, Sf6—d5 (Črn iskakač stremi na polje b4 in sicer takoj, ker bi mu beli z e3—e4 sicer vzel dostop na točko d5.). 15. Sb1—c3, c5—c4 (Borba bo sedaj zelo ostra, ker ima beli majoriteto pešcev na kraljevem, črni pa na damskem krilu.). 16. e3—e4, Sd3—b4. 17. Lc2—b1, o—o. 18. e4—e5, Tf8—d8. 19. Sf3—g5, Sd7—f8. 20. De2—g4, f7—f5. 21. e5×f6 en p, Le7×f6. 22. Lc1—e3, Sb4—d5. 23. Sg5—e4? (Beli bi moral napadati precizno in ga ta popust stane že partijo. Boljše bi bilo Sc3—e4.). Lf6—e7. 24. Le3—g5, Le7×g5. 25. Dg4×g5, Sd5×c3! 26. Se4—f6+? (Proti tej kombinaciji je imel Spielmann pripravljeno uničujočo odgovor.), Kg8—h8! 27. Sf6—h5, Db6—b7!! (To je Eliskases spregledal. Beli je sedaj izgubljen, ker proti pretnji Td5! nima obrambe.). 28. f2—f3, Td8—d5! in črni se je udal, ker Df4 ne gre radi Se2+.

Problem št. 40.

Dr. A. Kraemer.

Črni: Ke3, Ta6, La7, P: a3, a4, g3 (6 fig.).

Beli: Ke1, Ta1, h1 Ld6, Sc5, e4, P: b5, c5, g2 (9 fig.).

Beli matira v treh potezah.

Rešilce tega izredno zanimivega problema bomo objavili v šahovski rubriki 12. nov. t. l., če bodo poslali pravilno rešitev vsaj do 6. nov. na uredništvo Slovenca (šah).

Ker rešitve študije št. 38 ni nihče poslal, jo prinašamo danes sami: Pozicija je sledeča: Beli: Kh1, Tc5, P: d5, h6; Črni: Kg4, Tf7, P: h3, f d5—d6! Na Td7 sedaj odloči Td5 in h6—h7. Glavna varianta je sledeča: 1. ... Tf1+!, 2. Kh2, Tf2+!, 3. Kgl, h2+!, 4. Kh1, Tf1+!, K×h2, Tf6! 6. Tc4+!, Kg5. 7. d7, T×h6+!. 8. 8. Kg3!, Td6. 9. Tc5+! in nato Tc6!! in beli dobi damo.

Vlomilec proti branilcu, ki je pravkar dosegel, da so ga oprostili:

»Hvala lepa, gospod doktor, kmalu vas zopet obiščem v vaši pisarni.«

»Zelo lepo, toda prosim vas, podneville, je odgovoril zagovornik.

Uganke

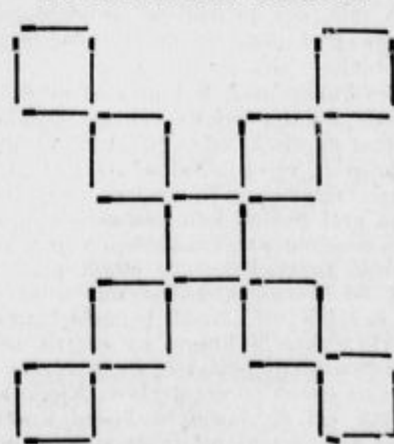
Dva kvadrata

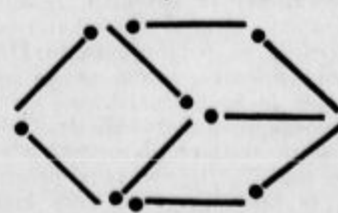
Prestavite tri vžigalice na tej sliki tako, da dobite dva kvadrata.

Rešilce

Iz kvadrata zvezda

Devet vžigalic — trije četverokotniki

Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a. d.

podružnica Ljubljana, Gajeva ulica 6 (Dukičev blok) — Telefon štev. 30-20

daje kredite obrtnikom in obrtnim podjetjem na menice in vknjižbo z odplačevanjem na obroke in na tekoči račun

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej neložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-počasnih z vsem svojim premoženjem.

Bolniki, berite!

Mnogo ljudi boleha vsled živčnih motenj, toži nad prerano utrujenostjo, nad trganjem in bodanjem v glavi, rokah in nogah, na vratu ali na obrazu, daleč nad utrujenostjo, težko spanje, razdražljivost, raztresenost, pomanjkanje telesa, motnje v prebavi, omotico, pomanjkanje spanja in brezstvenim drugim pojavi živčnega sistema. Najhuje pa je pomanjkanje volje za delo ter energije pri živčnem bolesem človeku, ki se čuti popolnoma nesposobnega za delo, brez odpora se vda usodi, nerazpoložen in oznevoljen je in v življenju ne more dosegati več nobenih uspehov. Ako občutite katero izmed navedenih živčnih motenj, če hočete najti odpravo svoji bolezni,

pišite mi takoj in pošljam vam bom brezplačno pošto o živčnih boleznih ki vam bo pomagala, da je predhodni vzrok vsakega resnega obolenja oslabilost telesne odpornosti. Prepišite se bode, da se življenje v resnici more podaljšati in se boleznim morejo preprečiti.

Treba je samo hoteti!

Vsak dan mi dohajajo priznanja, mnogo piscev zahval prilaga celo svoje slike. Nekateri teh objavljamo tu spodaj:

Gosp. Nikola S. Brem-
ković, učitelj iz Tuzle
v Jugoslaviji, piše:

Gospa Ana Schmid iz Gmun-
dena, Freytagasse 5, v Gornji
Avstriji, je zelo zadovoljna:

G. poštni uradnik Abra-
ham Georg iz Timiso-
are 1 v Rumuniji, piše:

Po mnogih poskusih z različnimi sredstvi, ki mi niso pomagala, sem zasledil Vaše odlično sredstvo, ki mi je izob-
orilo koristilo. Dolgemu
vam veliko hvaležnost.

Kje bi danes že bila, ko bi se ne bila poslužila Vašega zdravila. Učinek je bil tako zadovoljiv, da ne potrebujem več nobenega zdravila. Na-
pravili ste mi veliko uslugo in
zahvaljujem se vam iz srca.

Ze po kratki porabi
Vaše metode sem opa-
zil nepričakovano dober
učinek. Izrekam vam
zasluzeno zahvalo in
porabil bom vsako pri-
liko, da Vas priporočim.

Zadošča dopisnica! Zahtevajte še danes brezplačno poučno knjižico!

Zbiralne mesto za pošto:

Ernst Pasternack, Berlin SO
Michaelkirchplatz 13, Abt. 123

Dobava živil za vojaštvo

Na dan 31. oktobra 1933 ob 11 se bo vršila pri intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Metelkova ulica: Vojašnica Vojvode Mišića) javna ustmena pogodba za sledeče:

krompirja . . . 21.500 kg
zelja 21.000 kg
čebule 5.300 kg

Pogoji so na vpogled vsak dan za časa uradnih ur pri intendanturi komande Dravske divizijske oblasti.

Kavcija 5 odstot. vrednosti posameznih, zgoraj označenih postavk živčnih količin hrane, se ima položiti pri filijalki Poštne hranilnice v Ljubljani do označenega dne najdalje do 10. ure.

Na pogodbo se bodo pripuščali samo produ-
centi, in sicer s sledečimi dokumenti:

1. s potrdilom o položeni kavciji (od Poštne hranilnice);
2. s potrdilom o lastnem pridelku (izstavljajo županstvo).

Interesenti naj prinesejo s seboj vzorce krom-
pirja, zelja in čebule.

E. Br. 15 509. Od Intendanture Komande Drav-
sek divizijske oblasti v Ljubljani.

prihajaja!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro
zimskega blaga!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Ne zamudite!

Vsi, ki ste rojeni 1. 1859,
1864, 1869, 1874, 1879, 1884,
1889, 1894, 1899, 1904, 1909,
1914, 1919 pristopite v
posmrtninsko zavarovanje

KARITAS

vsaj do 30. novembra 1933.
Če pristopite kasneje, bo-
dete pri istem mesečnem
prispevku zavarovani za
precej manjšo zneske

KARITAS izplačuje
redno cele zavarovane
vsote

V zavarovanje spreje-
mamo samo zdrave ose-
be v starosti 7 do 80 let

Ugodnosti:

1. stalno enaki prispevki
2. dvojno izplačilo ob nezgodni smrti
3. brezplačno sozavaro-
vanje otrok
4. do 60. leta ni čakal-
nega roka
5. vpisnina samo 10 Din
6. izplačilo cele zavar.
vsote z jamčenim itd.

Prospecte dobite brezplačno!

KARITAS-Ljubljana
palača Vzemne zavarovalnice

KARITAS-Maribor
Ortožova 8

varna podlaga!

Jamstvo Din 45.000.000

AVLJAMO S TEM

da g. **Ludvig Heršič Ljubljana, Gledališka ul. 12** ne
zastopa več naše tvrdke in da ima edino zastopstvo iste
za Jugoslavijo gospod

ROBERT FLEISCHER v Beogradu, Nemanjina 42.

Plačila se imajo vršiti samo na g. Roberta Fleischera.

Ljubljana, 29. oktobra 1933.

**Liegnitzer Eisengiesserei und Maschinenfabrik
TEICHERT & SOHN, Liegnitz — Nemčija**

Preskrbite si za zimo

zimskie suknje, obleke in perilo iz lastne tovarne

„TRIGLAV“

Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri v naj-
novejši fazoni in po najnižji ceni.

JOSIP OLUP, Ljubljana

STARI TRG 2 (na vogalu) POD TRANČO 1. in KOLODVORSKA UL. 8

Naš preljudi in predobri sin, brat in nečak

BORIS HROVATIN

stud. iur. in konservatorist

je previden s svetotajstvi zatisnil svoje blage oči, strti po ne-
izprosnim morilki pljuč, v petek 27. t. m. ob 23 na Golniku
pod snežnimi planinami. V hladno posteljo ga bomo s težkim
srcom položili v nedeljo 29. t. m. ob 16 iz pokopališke mrtvaš-
nice v Kranju.

Golnik, Gorica, Ljubljana, dne 27. oktobra 1933.

Zalujoči: Hrovatin Ksist in Irma, starši, Marjeta por. Udovičič,
sestra, Radoslav in Joško, brata, Klementina, teta, Henrik in
Jožef, strica.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

Dolgo je še pripovedoval Sunduk na ta način; kar je povedal, ni bilo posebno tolažilno. Povedal je tudi, da je tovarnarjev sin po nasvetu stare vedeževalke neko stvar popil, da bi se oprostil vojaške službe, in je umrl. Drugi znanec je nalihi spirita na tobak in ga popil in zdaj umira.

Prenočili smo v prepregališču.

Mati je s kožuhi napravila posteljo na divanu, pregrnila z rjuho in se ulegla. Obe je legla na ko-
žuhi, ki ga je pogrnili na pod, in namesto blazine
si je del pod glavo škato za cigare. Včasih ga
prime muha, da si pripravi, kar more nerodno.
Mati je zmerjala, pa ni nič izdala.

Nisem mogla zaspati. Kar je povedal Sunduk, me je silno razburjalo, nisem si mogla niti pred-
stavljati, da v tem tistem kotu enako vre, kot med
dijaštvom. Slutila sem, da nas čaka nekaj straš-
nega. Vstala sem in šla ven proti postaji, ki je
pač najsamotnejša, najrevnejša postaja v veliki,
širni Rusiji. Okna so bila vsa zamrznjena. Buran
je tulil, zvončki na konjskih vratovih so pozva-
njali v poštnem hlevu, brzovlak je tipkal in skozi
okna čakalnice tretjega razreda se je čulo smr-
danje kočijažev. Postajno poslopje ima samo tri
prostore. Prvi je službeni prostor brzovlakovnega
uradnika in načelnika postaje, drugi je strašno
umazana in popljuvana čakalnica tretjega raz-
reda, s kadečo se petrolejko na nizkem stropu,
in tretji, najmanjši je »Dvorana prvega razreda,
s tremi lesenimi divani in petrolejko, ki ni bila
še nikoli osnažena; in ki se od one v tretjem raz-
redu razlikuje samo po tem, da ima senčnik, ki
je bil nekoč bel. Na steni viseli volni redi so po-
čelunkani; da si krajšajo čas, se čakajoči potniki pod-

pisujejo. Že sem se hotela vrniti v čakalnico, kar
mi pride nasproti načelnik. Bil je mrk, nosil je
dolgo, zanemarljivo brado, velikanske sive čevlje
iz klobučevine in polkožuh; če bi ne imel služ-
bene kape, bi ga lahko imela za enega izmed ro-
parjev, ki je o njih pripovedoval Sunduk. Posebno
obrvsi so vzbujale pozornost; bile so tako goste, da
so skoraj zakrivala oči. Roke je tiščal v žepih in
je neprestano vlekel sapo skozi nos, kot bi imel
strahovit nadih, pa nobenega robca. Spustil se je
z menoj v pogovor. Kot je že običajno, je prišel
s tem, da mi je pripovedoval svojo zgodovino. Bil
je načelnik na veliki postaji, toda »ljubezen do
pujskov«, ga je pripravila v nesrečo. Govoril je
o svojih pujskih tako nežno, da se mi je zasmilil.

»Moj Bog, vsak človek ima svojo slabost,« je
rekel in neprestano vlekel sapo skozi nos. »Jaz imam
slabost do pujskov. Povem vam, v nobeni živali
ni, kako bi dejal, toliko preudarnosti, toliko za-
nimanja kot v pujskih. In rejal: Če opazuješ, kako
se dan za dnem bolj debeli, kot bi se obdajal z
zlatom!«

Navdušeno mi je pripovedoval o raznih pas-
mah, o vzreji, o krmiljenju.

»Da, imel sem ravno dva čudovita pujska, ko
smo dobili novega okroglega načelnika, ki baš na-
sprotno od mene nobene živali ni tako sovražil
kot pujske. Izdal je ukaz, da se morajo vsi pujski,
ki jih ima osebe, stanujoče na železniškem svetu,
nemudoma zaklati, češ, da poškodejo železniški
nasip. Vsi so zaklali pujske, samo jaz ne. Skril
sem jih v hlevu in vrata zadelal s slamo. Ravnatelj
je prišel nadzorovat. Vso postajo je preiskal, vse
je bilo v najlepšem redu. Potem si je hotel ogledati
še gospodarsko poslopje. Mislim, da me je nekdo
ovadil, da prikrivam prešleke. Ko smo prišli v
hlev, so začele živalce kruliti kot za stavo; misli-
le so pač, da jim prinašam hrano. Ko je ravnatelj to
slišal, je skoraj omedlel. Še istega dne sem bil
premeščen v to gnezdo, na konec sveta. Moja žena

ni zdržala dolgo; stanovanje je bilo vlažno, zbo-
lela je in umrla. Ostal sem sam. Najlepše je pa to,
da je ravno mesec dni po moji premostitvi rav-
natelj zgubil službo zaradi neke umazane zadeve
in je njegov naslednik zopet ukazal, rediti čim
več prešlečev, čemu, ne vem več... Toda moja žena
je bila mrtva, bilo mi je že vseeno in še za pujs-
ke sem se takrat nehal zanimati...«

S tem je načelnik postaje končal. Otožno je
tipkal brzovlak dalje, veter je tulil, še vedno je
hreščalo smrčanje kočijažev in zdajpazdaj so temne
sence zagrnila okna dvorane, to so bile saje, ki
so se odtrgale od svetilke. Moj Bog, kako brez-
upno je včasih na svetu — — —

24. decembra 1916.

Vendar enkrat pri starem očetu! Odpeljali
smo se sicer že jutraj, pa smo kljub temu nekaj
doživeli. Od postaje držal krasna cesta, eno in tri-
deset vrst dolga, do kraja, kjer prebiva stari oče;
toda po zimi si ljudje domišljajo, da se ne iz-
plača uporabljati jo in vsi vozijo po nekaj vrst
krajši »godnji poti« ali »čez jezero«. Nikdar nisem
ljubila teh temnih, z nepredirnim gozdom obdanih
potov in posebno po Sundukovem pripovedovanju
me je bilo strah, za vsakim grmom, za vsakim
ovinkom sem nekaj pričakovala. Kaj, sama ne vem.
Bilo je krasno jutro. Sonce je oblikovalo zasnežene
gozde z bleščečo svetlobo, vse se je lesketalo v
tisočih barvah. Trojka, najboljši konji starega
očeta, je vlekla velike potovalne sani starega očeta
hitro kot veter. Sedeli smo v njih zaviti v kožuhe
kakor mumije in po vrhu smo bili oblečeni v
velikanske potovalne halje iz konjskih kož. Samo
oči so bile proste; bilo je 30 stopinj Reumirja.
Zvončki in krugulji so peli svojo enolično, pa pri-
jetno pesem. Kočijaž, stari Sunduk je s tenkim,
ženskim glasom pel enolično talarsko melodijo, ki
ni imela konca, le zdajpazdaj je prenehal, da je

bočil konje. Hipoma je počil strel v božjo tiho-
to. Prestrašeni smo planili pokoncu. Na robu gozda
smo videli tenek oblak dima, ki se je dvigal, ravno
tam, kjer je naša pot zavila od jezera v gozd.
Skušali smo se kar mogoče hitro izmotati iz kupa
kožuhov. Tedaj je počil drugi strel, kroga je zle-
tela tik ob konjih. Odskočili so in psi, ki so nam
sledili, so začeli divje tuliti. Preden smo mogli
jasno presoditi položaj, je Sunduk že obrnil sani
in že smo drveli v smeri, odkoder smo bili prišli.
Nekaj strelav nam je še sledilo. Ko smo bili zopet
na široki cesti, je Sunduk ustavil in se obrnil k
nam. Bil je blede ko stena in s tresočim glasom je
rekel: »Jo, kaj počenjati! Ljudje postali hudobni!«

Vozili smo dalje po cesti. Prišli smo le počasi
naprej, ker je ponoči zapadlo mnogo snega in smo
bili prvi, ki so danes uporabljali pot. Kmalu smo
prišli do deste vrste; tu je bil kup kamenja in na
vrhu lesen križ, ki ga še nismo poznali. Sunduk
se je urno obrnil in rekel šepetaje, ko da bi se
bnil, da bi ga kdo slišal:

»Tukaj nedavno trgovci ubiti!«

»Hvala ti, Sunduk! Ko bi zdaj ne bil pravo-
časno obrnil, bi se z nami brzokone zgodilo istoto
je rekel oče. Bil je blede in vznemirjen, vsi smo se
trepetali od strahu in groze. Toda ni nam bilo
usojeno, da bi se pomiril. Desni povodnik je ne-
nadoma spodrsnil in si zlomil nogo. Kri je brizga-
nila iz rane, morali smo ga spreči in pustiti tam,
kjer ga je čakala gotova smrt, kajti gozd je bil
poln lačnih volkov. Nikdar ne bom pozabila pre-
sunljivega pogleda, s katerim nas je gledala uboga
Karka; mislim, da je prav dobro vedela, da je
zanjo prišel konec. Otepala je z lepim dolgim re-
pom in težko šepala na treh zdravih nogah, ko je
Sunduk prepregal konje. Oprostila sem se kožu-
hov, ko so se sani premaknile in sem se okrenila.
Karka je gledala za nami, obup se ji je bral v očeh
kot pri človeku.

Mali oglasi

Damske plašče

za jesen in zimo od navadne do najfinejših kvalitete v modernih fazonih in sicer v cenah od Din 195— do 880—, dekliški od sedem let od Din 160— otroški od 2 let od Din 110— naprej nudi

F. I. Goričar - Ljubljana
Sv. Petra cesta 29

Na zalogi vse številke v otroških in damskih velikostih. — Predno kupite drugje, oglejte si pri nas!

Službe iščejo

1000 Din nagrade

dam dotičnemu, ki mi preskrbi stalno službo, inkasanta ali kaj sličnega. Eventuelne dopise prosim na podružnico »Slovenca« Maribor pod »Zanesljiv« 12662. a

Elektromonter

in kinooperater z večletno prakso in dobrimi izpričevanji išče stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Elektromonter« št. 12501. (a)

Boljša služkinja

ki zna tudi kuhati, išče službo pri manjši rodbini. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Poštena« št. 12663. (a)

Natakar

Slovenec, mlad, pošten, izkušen v zagrebški restavraciji, išče nameščenja. Po potrebi položi kavčijo. Ceni, ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod »Kavčija« št. 12831. (a)

Mizar

zmožen samostojno voditi vse pohištveno in stavbno mizarstvo in se razume na stroje — išče nameščenja. Dopise v upr. »Slovenca« pod »Samostojen mizar« št. 12817. a

Mlada prodajalka

prosi kakršnekoli službo. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Mlada in delavna« št. 12776. (a)

Diplomirana filozofka
z dolgoletno inštruktorsko prakso išče službo vzgojiteljice ali domače učiteljice v dobri družini. Ponudbe s pogojem v upravo »Slov.« pod »Vestna« št. 12764. (a)

Prodajalka

tudi pletilja, vajena vseh kmetičkih del, z dežele — želi kot začetnica službe v trgovini. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 12739. (a)

Prodajalka

z enoletno prakso, večja trgovina mešanega blaga, marljiva in poštena, prosi nameščenja. Lorci Müller, pri G. Povše, Slov. Javornik. (a)

26 letno dekle

se želi izučiti v kuhanju. Opravljala bi brezplačno vsa dela. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12634. (a)

Absolventka

drž. dvorazredne trgovske šole išče službo za pisarno ali blagajničarko. Gre rada tudi za prodajalko v kakršnokoli trgovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zmožna« št. 12570. (a)

Službodobe

Dva kroj. pomočnika
za velike konfekcijske boljše komade — takoj sprejemem. Avberšek, Maribor, Državna 24. (b)

Tehnični vodja
za tiskarno
se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vodja 100« št. 12384. (b)

Šofer

s kavčijo 20.000 Din — se sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12821. (b)

Trg. pomočnika (-co)
zmožnega samostojno voditi trg z meš. blagom — takoj sprejemem. Kavčija v gotovini 6000 Din. — Ciril Gašperin, Begunje-Lesca. (b)

Dobrosrčno dekle

zdravo, pošteno, ljubiteljico otrok, več kot nekoliko življenja, sprejme boljše družina k dvema otrokoma. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stalna« št. 12797. (b)

Postrežkinja

dobi v mestu opremljeno sobo s štedilnikom, da pomaga pri delu. Vprašati v upravi »Slovenca« pod št. 12791. (b)

Čevljar. pomočnika
takoj sprejemem. Miklavčič, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Mizarska dela

vrata in okna, za novo hišo, oddam solidnemu mizarju. Vprašati: Ljubljana, Močnikova ul. 4. b

Agilnega zastopnika
pekarske stroke — sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Posttranski zastavek« 12795. (b)

Več apnenčarjev

rabim. Dopise na upravo »Slov.« pod »Apno« št. 12775. (b)

Pridno služkinjo

za čiščenje hiš, sprejme Sajovic, Fugnerjeva ulica št. 18. (b)

Dobro kuharico

28—30 let, ki bi opravljala tudi druga hišna dela — iščem. Reflektira se samo na take z dolgiimi spričevanji. Plača po dogovoru. Pielick, Tabor št. 2. (b)

Pridno dekle

poštenih staršev, ki bi bila v pomoč pri gospodinjstvu, v starosti 18 do 24 let, ljubiteljico otrok za lepo krščansko odgojevanje — išče trgovina na deželi. Nastop takoj, plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12719. (b)

Strojniki

in tudi v lesni stroki verziran, pošten, z večletno prakso — se sprejme. Ponudbe pod značko »Lesna industrija« upravi »Slovenca« št. 12659. (b)

Trgovsk. pomočnika

začetnika — izkušenega specerijske, manufakturne, železninarske ter galanterijske stroke, pridnega ter pripravljenega prijeti za vsako delo — sprejme večja trgovina na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mešana trgovina« št. 12643. (b)

Služkinjo

25 do 50 let, pošteno, pridno, za vsa domača dela, sprejemem. Stalna služba. Milka Outrata, so-proga postajenačelnika — Nikolinci, Banat. (b)

Hlapca h konju

išče Polde Steiner, Ljubljana, Opekarstva c. 31. b

Delo
v teh težkih časih se morate najlažje dobiti z našo vitko domačo pletarico. Mi dajmo vsakomur tekoče delo, kar smo odjemali za pletenje, dobavimo prepro in uplačamo zaslužek za pletenje, kar dokazuje mnogo zahvalnic. V slučaju, da hočete delati in zaslužiti, se obrnite po gratis-prospekte na Trgovaško Pletarsko Industrijo Josip Tomazič, Maribor, Krekova ul. 16/II

Citajte in širite »Slovenca«!

Vajenci

Večja trgovina

z meš. blagom na deželi sprejme vajenke ali vajence. Prednost hčere (sinovi) železničarjev. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Poštenost« 12638. v

Vajenca

sprejme takoj Mišek Mirko, brusilnica stekla in ogledal, Šiška, Medvedova št. 38. Dober risar ima prednost. (v)

Pekovski vajenec

pod vso oskrbo se sprejme. Andrej Krošelj, pekarna, Škofja Loka. (v)

Čevlarskega vajenca
takoj sprejemem. Lovce, Glavni trg 4, Maribor. (v)

Mesto vajenca

za kovaško obrt išče zelo dobro vzgojen, nadarjen in zdrav mladenič. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 12657. (v)

Trgovskega vajenca
za trgovino z mešanim blagom sprejme Anton Bibič, Globoko pri Brezicah. (v)

V boljšo trgovino

z mešanim blagom bi dal učiti kot vajenca 14 letnega zdravega, močnega razvitega fanta; dovršil je tri razrede meščanske šole s prav dobrim uspehom. Dopise na: Novak, Domžale. (v)

Učenka

poštena, se sprejme v trgovino mešanega blaga. Oskrba v hiši. Prednost: Dobra računarnica — poštenost. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12699. (v)

Pouk

Ga. Soklič-Dolenčeva
prične novembra s poukom petja po metodi dr. Zawilowsky, Berlin (učitelj Gitta Alpar, Kiepure etc.). Izredni uspehi pri utrjenih in nepravilno izvežbah glasovih. Pravičen dih. Novi trg 1/L u

Soferska šola

I. Geberščik
bivši komisar za šoferske izpite. Slomškova ulica Garaža Stupica

Nemščina za deco
4—7 let. Tedensko 4 ure, mesečno 60 Din. Delavska zbornica, nasproti knjižnice. (u)

Šoferska šola

E. Čeh
bivši Camerla, va šoferska šola Ljubljana, Dunajska c. 31
Šola za poklene šoferske in amaterje. Prospekti in poiznanila zastoj in franko

Denar

Kdor rabi družabnika

za posestvo, gostilno ali trgovino, naj pošlje ponudbo na upravo »Slovenca« pod »Kapital« št. 12839. (d)

Kdo posodi

državemu uradniku Din 20.000 proti mesečnemu odplačilu 500 Din? Varnost najamčena. Odgovor na upravo »Slovenca« v Celju št. 33/12842. (d)

Objave

Preklic.

Podpisani obžalujem, kar sem neresnično izrekel o Zlatu Alojziju, mizar-skemu pomočniku na Primskem št. 132, ter izjavljam, da mu nimam prav ničesar nepoštenega očitati. H kaznivim neresničnim izjavi sem bil zapeljan po drugih ljudeh. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od tožbe. — Janez Kozjak, železničar v p., Primskovo št. 131. (o)

Ženitbe

Gospodična

čedne zunanjosti, pridna, mirna, stara 28 let, želi v svrhu ženitve znanja z gospodom od 28—34 let. Ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo »Slovenca« pod »Lepa bodočnost« št. 12738. (z)

Stanovanja

ISCEJO:

Štirisobno stanovanje
iščem za februar. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Solčno, mirno« 12707. c

Mirno sobo

najrajši z vso oskrbo — išče ves dan odsotna gospodična v centru, pri boljši družini. Ponudbe pod »Mirna« št. 12629 na upravo »Slovenca«. (s)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
z balkonom, v novi hiši, takoj oddam. Kozamer-nik, Vič, Cesta na Brdo št. 149. (e)

Enosobno stanovanje
oddam. Mariborska ul. 18, nasproti Stadiona. (e)

Enosobno stanovanje
oddam. Naslov in cena v upravi »Slov.« pod št. 12814. (e)

Mirna stranka

3 osebe išče dvosobno stanovanje s pritliklinami v mestu ali v bližini, za mesec december. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Mirna stranka« 12815. (e)

Dvosobno stanovanje
z vsemi pritliklinami, se odda. Verovškova ul. 57, Spodnja Šiška. (e)

Stanovanje

sobe in kuhinje se odda mirni stranki, blizu meščanske šole, za 250 Din mesečno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12818. (e)

Dvosobno stanovanje
z balkonom oddam. — Portenta, Kodeljevo, Povše-tova cesta, blizu Gruber-kanala. (e)

Dvosobno stanovanje
se odda. Stožice 135. (e)

Dvosobno stanovanje
oddam za 350 Din. Val. Vodnikova ulica 8, Zele-na jama. (e)

Solčno stanovanje

lepo, soba, kuhinja, pritlikline, se odda v Stožicah št. 130, ob Dunajski cesti. (e)

Dvosobno stanovanje
komfortno, kuhinjo, kabin-et, predsobo, pralnico in pritlikline oddam takoj ali s 1. decembrom. Tovar-niška ulica 25, Moste. (e)

Novo stanovanje

soba in kuhinjo oddam v Domžalah, 10 minut od kolodvora. Naslov se po-izve v upravi »Slovenca« št. 12698. (e)

Dvosobno stanovanje
s kopalnico, delom vrta in pritliklinami — iščem za pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirna družinica« št. 12724. (e)

Stanovanje

sobe in kuhinje se takoj odda. Mala čolnarska 4. e

Stanovanje v kleti

oddam mali družini za december. Soba, kuhinja, elektrika, vodovod. Vprašati: Podmilščakova ulica 37a od 2 do 3 popoldne.

Stanovanje

dve sobi, kabinet, kopal-nica in kuhinja — oddam takoj v Fugnerjevi (Škofji) ulici 12/II. (e)

Enosobno stanovanje

s pritliklinami oddam takoj v Jenkovi ulici št. 20. Informacije pri Stane Košir, Pollakova 7. (e)

Sobo

s posebnim vhodom, elek-triko, opremljeno ali brez — oddam takoj v najem. Rožna dolina cesta VIII. št. 22. (s)

Opremljeno sobo

ali prazno, s posebnim vhodom, oddam. Podlim-barskega 39, pri Močniku, Šiška. (s)

Sostanovalca

sprejemem poceni v pri-jazno, solčno in zračno sobico. Sodarska 6-I, nad Florjansko cerkvijo. (s)

Sostanovalko

išče vdova po državnem uradniku v lepo opremljeno sobo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12709. (s)

Opremljeno sobo

oddam solidnemu gospo-du. Florjanska 31/L. (s)

Prazna soba

se takoj odda. Miklošiče-va 2, na dvorišču, Mari-bor. (s)

Vnajem

ISCEJO:

Suho skladišče

v sredini mesta, lahko tudi vhod z dvorišča — iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Skladišče in cena« št. 12773. (m)

ODDAJO:

Lokal

Tyrševa 38, v pritličju hiše Zadrzne zveze, se odda s 1. novembrom. — Informacije pri Zadrzni zvezi, kjer je vložiti tudi ponudbo. (n)

Trgovski lokal

se odda s 1. novembrom v palači »Dunav« v Bee-thovnovi ulici. Vsa poja-snila pri Splošnem Jugo-slovanskem bančnem društvu, podružnica Ljublja-na, v palači »Dunav«. (n)

Dve njivi

na ljubljanskem polju, bli-zu Sv. Križa, oddam v najem. Vprašati: Sv. Pe-tra cesta 47. (n)

Oddam v najem

celo hišo s trgovskim lo-kalom in skladiščem v in-dustrijskem mestu. Ponud-be poslati upravi »Slo-venca« pod »Skladišče« št. 12726. (n)

Novo hišo

v predmestju Ljubljane, dve parketirani sobi, pri-žetnikline, vrt, dam za daljšo dobo v najem. Mesečno 350 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12837. (n)

Trgovino

z mešanim blagom, z vso opremo in stanovanjem, brez zaloge, oddam v najem 1. januarja 1934. Do-pise na upravo »Sloven-ca« pod šifro »Gorenjske Jesenice« št. 12846. (n)

Gostilno in trgovino

ugodno oddam. Steiner Polde, Ljubljana, Opekar-ska cesta 31. (n)

Posestva

Dvostanovanjska vila

v Ljubljani, nova, lepa, z vrtom — napredaj brez posredovalcev za 450.000 Din. V gotovini plačati 277.000 Din, amortizacija 173.000 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11457. (p)

Stavbne parcele

blizu Dunajske ceste, Stožice, prodam tudi na knjižice. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12640. p

Hišo z vrtom

zelo poceni prodam. Breg-Plutj — Plauc, Ma-ribor. (p)

Posestvo

proda Terezija Verbič — Zgornje Pirnice — pošta Medvode. (p)

Novo hišo

v bližini Celja, zelo po-ceni prodam. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Dvostanovanjska hiša

visokoprtilična, z vrtom, napredaj. — Stražišče pri Kranju. Natančen naslov pove uprava »Slovenca« št. 12705. (p)

Enonadstropno hišo

z dvema stanovanjema in pritliklinami — prodam. Glince cesta XV. št. 8. p

Nova hiša

tristanovanjska, nasproti Sv. Krištofa — se prod. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 12810. (p)

Enodružinsko hišo

novozidano, v Ljubljani, kupim za ceno do 100.000 Din. Ponudbe z navedbo cene in event. hipoteke na upravo »Slov.« pod »Ljubljana 5005« 12811. p

Parcelo

ob Dunajski cesti — Tri-glavska ulica — prodam. Naslov v upravi »Slov.« št. 12832. (p)

Trgovino

s prima odjemalci, dobro idočo, radi družinskih razmer prodam. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »40.000« št. 12783. (p)

Nova hiša

enonadstropna, se takoj prod. Podrožnik c. IX., št. 28. (p)

Več parcel

od 500 m² naprej, po 8 do 12 Din m², solčna lega, proda Michael Kosem, Brdo 73, p. Vič. (p)

F. in I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

nudi veliko izbiro damskih, dekliških in otroških plaščev po jako nizkih cenah

Damski plašč

Damski angleški plašč

Temno moder in črn plašč toplo podložen

Din 195.- Din 380.- Din 450.-

Prporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kolesa

Adler - GRITZNER

Švicarski pletilni stroji DUBIED

odino le pri trvdki Jos. Petelinc, Ljubljana

Telof. št. 2013 sa vedo. Telof. št. 2013

Brezplačen pouk v veselju. Večletno jamstvo.

Zaloga v Kranju: Trgovina Leričnik

Premog, drva, koks prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13

VATO

v tablah in za odeje — preden naročite za Vašo potrebo — zahtevajte moje vzorce in cenik

Arbeiter-Maribor

Nagrobni spomenik dragocen, za grobnico — poceni napredaj. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 12789. (I)

Nogavice, rokavice robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Posteljo

železno, zložljivo, za dve osebi, po izredno nizki ceni prodam. — Andlovic, Komenskega ul. 34. (I)

Puh za pernice

la beli Din 230.— sivi „ 140.—

Lepo perje po Din 25.—, 35.—, 56.—, 95.—, 180.— kg.

Puhaste odeje po naročilu najcenejše izdeluje

RUDOLF SEVER MARIJIN TRG ŠT. 2.

Šivalni stroj poceni prodam. Kolodvorska 35 (mlekarna). (I)

Žage, pile, sekire razno orodje, dokler stara zaloga traja — poceni prodam: Odon Koutny — Ljubljana—Šiška, Medvedova 28. (I)

VINO

pristno in poceni dobite pri

Centralni vinarni v Ljubljani

Pravi ogrski

Golaž-ekstrakt

zopet prodaja v špecerijah, delikatesah Komad za 6—8 oseb Din 4.—

EKSTRAKT dr. s o. s. Ljubljana, Gosposvetska 8/1

Damske plašče najceneje nudi

I. Tomšič, Ljubljana Sv. Petra cesta 38

Izdelava po meri.

Pesa

Približno 4000 kg krmilne pese se prodaja. — Mala čolnarska ulica 4. (I)

Mizarji

Najcenejše vozane plošče jelševne, bukovne, Okoume, Panel v velikosti 2,2/122 in 2,2/122 dobite po najnižjih cenah v vrniskem sklinišču Ljubljana, Dunajska 31

Pozor!

Proda se več dobro ohranjenih motorjev in koles.

ALOJZIJ ZAJC trgovina koles

Zg. Kašelj 105, p. Dev. Mar. v Polju.

100 šolskih klopi dvosedežnih, rabljenih, dobro ohranjenih, po nizki ceni napredaj. Škofijski zavod v St. Vidu n. Ljubljano. (I)

Specialno izbire modnih hlač in pumpar dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Brivski inventar

sestojec iz 4 ogledal, 4 brivskih stolov, steklene etaže in omarice, električnega stroja za striženje, perila ter različnih zraven spadajočih stvari — prodam. Mišček Mirko, Medvedova cesta 38. Ljubljana VII. (I)

Krompir

lep, odbran, zdrav, vsako količino po Din 60.— za 100 kg oddaja trvdka

A. Volk

Ljubljana, Resljeva c. 24

Krasna izbira

damskih klobukov zadnje novosti. — Preoblikovanje 25. Din. Salon La femme Chic, Selenburgova 6, I. nadstropje. (I)

Tkalnico

prodamo ali oddamo v najem. Istotam prodamo pult in stelažo. Ponudbe pod »Jaquard« št. 12763 na upravo »Slovenca«. (I)

Več umivalnikov

z marmornato ploščo napredaj v hotelu Tratinik. Pojasnila daje g. Hirsch vsak dan od 9—12 in od 3—5 istotam. (I)

Ugodno prodam

popolnoma nov Mayerjev konverzacijski leksikon, zadnja izdaja iz l. 1929, 12 zvezkov in mali Brockhaus, 4 zvezke. Vprašati pri spedijski trvdki A. Grom, Kolodvorska ulica.

PERJE

poceni dobavlja E. Vajda, Čakovec. Vzorce pošlje brezplačno.

Gomolje

belih potonk, belih lilij in velikocvetnih dalij prodam. Kolezijska 6. (I)

Originalne slike

Kremserschmieda, Maulpercha; komplet, krasen brušen servis iz uranstekla — prodaja: Tizian, Sv. Petra cesta 4. (I)

Krmilno moko

koruzno in pšenično, dobite svežo in poceni pri trvdki

A. & M. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg št. 32.

Na javni dražbi

ugodno napredaj: razno pohištvo, dne 30. X. 1933, ob 16.45, Ormož št. 88;

pisalni stroj, lovska puška, daljnogled, večja količina lesa, novih sekir in krampov, dne 31. X. 1933, Vitanje pri Konjicah — ob 9;

24.000 kom. zidne in strešne opeke, 2 železobetonska stroja, 1 pisalni stroj, muško dvokolo in klavir, dne 2. XI. 1933, ob 16, Konjice in Dobrova pri Konjicah.

Zopet znižane cene!

Predno si nabavite obleke, krila in plašče pišite po novi veliki ilustrirani cenik in vzorce v

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PERILA IN OBLEK

Celje št. 18

Obleke po Din 77.—, 99.—, 110.—
Plašči po Din 199.—, 250.—, 340.—
Kostumi po Din 320.—, 450.—, 560.—
Bluze po Din 33.—, 46.—, 52.—
Krila po Din 70.—, 74.—, 128.—

Obleke, kakor tudi plašči in druga konfekcija se po meri takoj izdelava lastni tovarni. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Cenik zastoji!

Psica

nemška doga, eno leto stara, dobra čuvajka — poceni napredaj. Privoz št. 16, Ljubljana. (I)

Otroški vozički

tricički, igralni vozički — lepi modeli — nizke cene. M. Tomšič, Sv. Petra c. št. 52. (I)

Najlepša izbira

damskih klobukov — po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo in dnevno izvrše. — Stuchly-Maške, Selenburgova ul. 6. (I)

Velikocvetne

krizanteme v raznih barvah nudi po najnižji ceni Anton Lap, trgovski vrtnar, Kamnik.

Šivalni stroj

pogreznjen — se poceni prodaja. Dvočakova ulica 3/1, levo. (I)

Ovčarsko psico

nekaj piščancev belih kokaš (tudi noge bele) — teža 2, 3 kg — izvrstne jajčarice — prodaja Stela, D. M. v Polju. (I)

Zimska jabolka

sortirana v zabojskih, in sadna drevesa

za jesensko saditev, visoka in nizkodebelna, dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Pletilne stroje:

pletilni stroj št. 870 Dubie v vzorčnim aparatom, pletilni stroj št. 836, 822, 7/22, 10/60, entlarico, ravvarico — poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12725. (I)

Ia štajerski kostanj

razpošilja samo po povzetju kg po 2.25 Din — franko Poljčane ali Rogatec — Korošec, Majšperg.

Dražba premičnin!

Dne 3. novembra t. l. ob pol 9 se bo vršila v Ljubljani, Stari trg 17, I. nadstropje, sodna dražba v konkurzni sklad zapuščine po pokoj. Fr. Trdin spadajočega pohištva, perila, obleke itd. Izdražene predmete je treba plačati v gotovini takoj in jih tekom 24 ur odstraniti iz stanovanja. — Zaželjena pojasnila daje podpisani upravitelj konkurz. sklada. — Dr. Lovrenčič Ivan, advokat, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 12. (I)

Novo trgovino s klobuki

čepicami, copati itd. — otvorim dne 30. oktobra t. l.

v Mariboru, v hiši slikarskega mojstra g. Ivana Lorber, Vetrinjska ulica št. 5.

Priporočam se cenjenemu občinstvu za obilen obisk ter zagotavljam solidno postrežbo.

Anka Auer

Za graditev zajamčeno dovičkonosne indus'trie se išče družabnik z Din 500.000.—

Ponudbe na ogl. oddelek pod I. R. M. št. 12720

Kdor je malokrven, bled ali slabega zdravja, naj uporablja najnovejši zdravniški izum

„FERRODOVIM“

Sredstvo, vsebuje kinin, je zanesljivo in zelo dobro za one, ki žive v nezdravih, močvirnih krajih ter trpe na malariji in drugih raznih boleznih. »Ferrodovim« daje izvenreden apetit, moč, krepost in svežost. Za dober uspeh zadostujeta 2 do 3 steklenice. Cena steklenici 40 Din franko poština. Ferrodovim »Bogdanovič« razpošilja Mr. Ph. Ante Mrkušič, apotekar, lastnik apoteke Bogdanovič, Mostar. — Oglas reg. pod S. br. 668232

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

Umrl nam je danes naš preljubi mož, oče, stric in stari oče

Jože Hočevar

posestnik in gostilničar

previden s sv. zakramenti, v 73. letu svoje starosti.

Pogreb dragoga se bo vršil dne 31. oktobra ob 9 zjutraj.

Mala Sevnica, dne 28. oktobra 1933.

Marija Hočevar z otroci

Pohištvo

Spalnice

iz orehove korenine, šperane spalnice in več kuhinjskih naprav poceni prodaja mizarstvo Josip Golar, Gosposvetska 13. (I)

Nudimo vam v nakup zajamčeno solidno izdelane spalnice, jedilnice, kuhinje itd. Najmodernejša, od fine do preproste izdelave, po zelo ugodnih cenah in z ugodnimi plačilnimi pogoji. Egidi in Karel Erjavec, zaloga pohištva, Brod (poleg taceenskega mostu), St. Vid nad Ljubljano. (I)

Pohištvo

iz trdega, mehkega in vezanega lesa, kakor tudi tapetniške izdelke, dobite najceneje v zalogi pohištva: Vegova ulica 6. (I)

Spalnico

orehovo, vezano (šperano), prodaja: Vurnik Ignacij, mizarstvo, Vižmarje št. 36 (pred tovarno Hribernik). (I)

Razno

Več voz zdrave pese zamenjam za dobro krmo ali stelo ali jo poceni prodam. Gerkman, Ljubljana, Poljanska c. 85. (I)

Najboljša nogavica!

Glasba

Citre poučuje

Emil Melgolta, Jurčičev trg 2-II. (I)

Klavirje,

planine prvovrstnih inozemskih znamk nudi najceneje tudi na obroke. V plačilo sprejemam tudi hran. knjižice. Uglasuje in popravlja Muzika, Ljubljana, Sv. Petra cesta 40.

Citre

koncertne, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Citre« št. 12802. (I)

Klavir

močan, z lepim glasom, napredaj za 3500 Din. — Cerkevna ulica 21, vrata 13. (I)

Prodamo

Pri nas je vedno lepa navada ta, da odiranja strank nihče ne pozna. O tem se lahko prepričate v trgovini damskih in moških klobukov

Franc Bernik,

Dunajska cesta 12 in Šiška :: Aleševčeva c.

Bukova drva

v kolobarjih po 6 Din, mehka po 5 Din — nudi St. Krže-Siard, Trnovski pristan 12. (I)

Elektro-motorji

novi in rabljeni, za vse napetosti vedno napredaj. Specijalna delavnica za previjanje in popravljanje dynam, autodynam, elektromotorjev ter vseh elektroaparatur. Franjo Perčinčič, elektro-podjetje, Ljubljana, Gosposvetska 16, restavracija pri »Levu«. Tel. št. 2371.

Moderni dam. klobuki

najceneje pri Zofii Laurenčič, Mestni trg 7. Moderniziranje zelo poceni. (I)

Čevljarški stroj dobro ohranjen, poceni napredaj. Ivan Šimnovec, Strahinj 69, p. Naklo pri Kranju. (I)

CVETLICE

vence in šopke dobite najceneje v cvetličarni

POŽAR, MARIBOR

Gospodsk 36

palata Banov, hranilnice

Kislo zelje

repo, sarmo

prvovrstno, v sodih, po najnižji ceni dobavlja: Homan, Sv. Petra c. 83.

OTROŠKE VOZIČKE najmoderneje in najceneje: iz eluje tovarna otroških vozičkov Stanko Kučer, Ljubljana, Celjska c. 42

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri narugodne in najceneje trvdka Karl Prelog Ljubljana Židovska ulica in Stari trg (I)

Sveče čaj

kavo rum

priporoča

JOS. JAGODIČ, CELJE,

Gubčeva ulica 2

Glavni trg 14

Perje

8 Din kg, gosje puh ter volno in žimo

za modroce, prodaja najceneje SEGA Ljubljana Wolfova ul. 12, (dvorišče)

„Riviera“

odlikovano terpentinovno milo izdelano na bazi čistega olivnega olja

hrani Vaše perilo!

Poskusite! Prepričajte se!

Naznanjam svojim cenj. strankam in občinstvu, da sem zopet otvorila svojo

SPECIJALNO TRGOVINO Z JUŽNIM SADJEM

MARIBOR, VETRINJSKA ULICA ŠT. 8

Za obilen obisk prosi in se priporoča

S. KOS, južno sadje na debelo in drobno

PO 22 dinarjev na mesec

plačujete leto dni pri Poštni hranilnici, pa dobite eno obveznico 2 1/2 % vojne škode s kuponom za l. 1934., ki dospe dne 1. II. 1935.

Ko plačate prvi obrok, dobite številke kupljenih obveznic in imate že pravico do amortizacije in dobitkov pri februarškem žrebanju.

Ugodno za plodonosno nalaaganje prihrankov za otroke in rodbine.

Na eno obveznico lahko zadenete 5.000 do 1.000.000 dinarjev.

Razen tega pa se Vam obrestuje vloženi denar po 10% na leto.

Nakup obveznic lahko prijavite Poštni hranilnici, njenim podružnicam ali katerikoli pošti.

POŠTNA HRANILNICA kraljevine Jugoslavije
V BEOGRADU.

Potnike (-ce)

za novi patent za štednjo elektrike, iščemo. Potreben kapital 140 Din. Zasluzek siguren. Ponudbe na »Jug« št. 12747 podružnica »Slovenca« Maribor.

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Vsemogočni je odpoklical v večno življenje, večkrat pokrepčano z Njegovimi tolažili, našo srečo, nenadomestljivo soprogo, mamo, sestro, babico, prababico, teto, taščo, svakinjo itd., gospo

Pavlo Pleničar roj. Karlingar

Vdani v božjo voljo jo bomo spremili k večnemu počitku v nedeljo 29. oktobra 1933 ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Stari trg 6, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1933.

Žalujoči soprogo, sinovi: Josip, Franci, Pavel, Edvin, Bogo, Vladimir in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali in izrekli ustna ali pismena sožalja, ko nas je prerano zapustila naša srčno ljubljena in nepozabna soproga, mama, stara mama in tašča, gospa

Amalija Miklič roj. Pospišil

soproga hotelirja

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

Iskreno zahvalo dolgujemo čč. duhovščini, gg. zdravnikom primariju dr. Jenku in njegovemu asistentu dr. Brandstätterju, ki sta lajšala zadnje ure blage pokojne, »Zvezi gostilničarskih zadrug Dravske banovine«, »Gostilničarski zvezic«, gg. stanovskim tovarišem in tovarišicam, predstavnikom in zastopnikom raznih oblasti, društev in gospodarskih korporacij, domačemu osebju za polnoštevilno spremstvo in poklonjeni venec, gg. pevcem Okteta »Ljubljanskega Zvona« za krasno žalno petje, godbi »Sloga« za turobne žalostinke, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, končno vsem, ki so nas tolažili v bridki uri in spremili blago pokojnico v res tako častnem številu na kraj večnega miru.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1933.

Globoko žalujoči ostali.

Veselo naprej!
OD 30. OKTOBRA
ZNIŽUJEMO CENE
V VSEH NAŠIH
PRODAJALNAH

Moški čevlji na ram šivani iz najboljšega telečjega boksa, visoki ali nizki prej Din 149-

sedaj **129-**

Ženski in deklinski čevlji iz telečjega boksa z usnjenim podplatom in usnjeno visoko ali nizko peto prej Din 89- sedaj **79-**

Ženski luksuzni čevlji iz laka, ševroja ali semiša z visoko ali srednjo peto, v raznih kombinacijah prej Din 129- sedaj **99-**

Ženski čevlji iz baržuna z visoko ali nizko peto. Priljubljena vrsta naših odjemalcev prej Din 59- sedaj **49-**

Isti čevlji kombinirani s telečjim boksom prej Din 69- sedaj **59-**

Svileni atlas čevljički črni, beli ali v barvah k vsaki večerni toaleti, za družbo in ples, prej Din 69- sedaj **59-**

Fini otroški čevljički iz najboljšega boksa fleksibel prošivani, visoki ali nizki za otroke od 6 do 11 let prej Din 69- sedaj **59-**

Isti z dvojnimi podplatom in močnejšim materialom prej Din 79- sedaj **69-**

Moške galoše najboljše kvalitete za bagatelno ceno. Siroke ali polkoničaste oblike prej Din 49- sedaj **39-**

Požurite se, preskrbite se pravočasno, do'kter so vse prodajalne dobro sortirane. Vaše zadovoljstvo -- naš uspeh.

Bata

